

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

DİSİPLİNLERARASI KADIN VE AİLE ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI

**TOPLUMSAL CİNSİYET BAĞLAMINDA TÜRK TELEVİZYON
DİZİLERİNDE KADINA YÖNELİK BİR İNCELEME:
CAMDAKİ KIZ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CANAN YAVUZ

Tez Danışmanı

DOÇ. DR. HİCRAN ÖZLEM ILGIN

ÇANAKKALE – 2024

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

DİSİPLİNLERARASI KADIN VE AİLE ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI

**TOPLUMSAL CİNSİYET BAĞLAMINDA TÜRK TELEVİZYON
DİZİLERİNDE KADINA YÖNELİK BİR İNCELEME:
CAMDAKİ KIZ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CANAN YAVUZ

Tez Danışmanı

DOÇ. DR. HİCRAN ÖZLEM ILGIN

ÇANAKKALE – 2024

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Canan YAVUZ tarafından Doç. Dr. Hicran Özlem ILGIN yönetiminde hazırlanan ve 29/08/2024 tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türk Televizyon Dizilerinde Kadına Yönelik Bir İnceleme: Camdaki Kız Örneği**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Disiplinlerarası Kadın ve Aile Çalışmaları Anabilim Dalı’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Doç. Dr. Hicran Özlem ILGIN
(Danışman)

Prof. Dr. Deniz YENGİN

Doç. Dr. Nebiye KONUK KANDEMİR

.....

.....

.....

Tez No : 10609928

Tez Savunma Tarihi : 29/08/2024

.....
Doç. Dr. Melis ULU DOĞRU

Enstitü Müdürü

../../20..

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Canan YAVUZ

29/08/2024

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında değerli katkıları ve desteğiyle yanımda olan saygıdeğer danışman hocam Doç. Dr. Hicran Özlem ILGIN'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca eğitim hayatım boyunca her zorluğu birlikte göğüslediğim, hayatımın her aşamasında bana maddi ve manevi destek olan kıymetli aileme ve ailemin bir parçası olan arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Canan YAVUZ

Çanakkale, Ağustos 2024

ÖZET

TOPLUMSAL CİNSİYET BAĞLAMINDA TÜRK TELEVİZYON DİZİLERİNDE KADINA YÖNELİK BİR İNCELEME: CAMDAKİ KIZ ÖRNEĞİ

Canan YAVUZ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Disiplinlerarası Kadın ve Aile Çalışmaları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Hicran Özlem ILGIN

29/08/2024, 76

Televizyon toplumsal normları ve ataerkil düşünceleri sürdürmede büyük bir rol oynamaktadır. Diziler toplumun kültürel yapısını yansıtırken izleyicilerin yaşamlarına dair kalıplar ve imgeler sunarak toplumsal cinsiyet rollerini yeniden üretmektedir. Dizilerdeki kadın temsilleri toplumun kadına yönelik algısını şekillendirmede büyük bir rol oynar.

Camdaki Kız adlı Türk televizyon dizisinde kadının temsili, kadın karakterlerin analizi ve toplumsal cinsiyet bağlamında dizinin incelenmesi bu araştırmanın konusudur. Bu çalışmada Camdaki kız dizisinin 47 bölümü içerik analizi tekniği ve söylem analizi tekniğiyle incelenmiştir. Araştırmada diziden yola çıkılarak kadınların toplumsal cinsiyet rollerinden anne ve eş rolü değerlendirilmiştir. Ayrıca kadınların toplumsal cinsiyet normlarının bir sonucu olarak maruz kaldığı kısıtlayıcı söylemler belirlenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre Camdaki Kız dizisinde kadınların toplumsal cinsiyet rollerini yansıtan ve toplumsal cinsiyet kurallarının bir sonucu olarak kadınların maruz kaldıkları kısıtlayıcı söylemlerin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Toplumsal Cinsiyet, Dizi, Kadın Araştırmaları

ABSTRACT

A REVIEW OF WOMEN IN TURKISH TELEVISION SERIES IN THE CONTEXT OF GENDER: CASE OF GIRL IN THE GLASS

Canan YAVUZ

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master of Science Thesis in İnterdisciplinary Woman And Family Studies

Advisor: Assoc. Prof. Hicran Özlem ILGIN

29/08/2024, 76

Television plays a major role in perpetuating social norms and patriarchal ideas. While TV series reflect the cultural structure of society, they also reproduce gender roles by presenting stereotypes and images about the lives of viewers. Representations of women in TV series play a major role in shaping society's perception of women.

The subject of this research is the representation of women in the Turkish television series Camdaki Kız, the analysis of female characters and the examination of the series in the context of gender. In this study, 47 episodes of Camdaki Kız were examined with the content analysis technique and discourse analysis technique. In the research, the mother and wife roles of women from the social gender roles were evaluated based on the series. In addition, the restrictive discourses that women are exposed to as a result of social gender norms were determined. According to the findings of the research, it was determined that there were restrictive discourses that reflect women's social gender roles and that women are exposed to as a result of social gender rules in Camdaki Kız.

Keywords: Woman, Gender, Series, Women's Studies

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	viii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1

1.1. Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Kavramı	2
1.2. Toplumsal Cinsiyet Teoriler.....	4
1.2.1. Feminist Teori.....	4
1.2.2. Queer Teori.....	5
1.2.3. Sosyal İnşacılık.....	6
1.2.4. Postkolonyal Teori.....	6
1.3. Tarihsel Süreçte Kadın	7
1.3.1. Antik Çağ	8
1.3.2. Orta Çağ.....	9
1.3.3. Rönesans Dönemi.....	9
1.3.4. Aydınlanma Çağı.....	10
1.3.5. Sanayileşme ve Modern Dönem.....	10
1.3.6. 20. ve 21. Yüzyıllar.....	11
1.4. Televizyon ve Kadın.....	12
1.5. Türk Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet ve Kadın.....	16

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR

21

2.1. Literatür Özeti.....	21
---------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

27

3.1. Araştırmanın Konusu ve Hipotezleri.....	27
3.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	27
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	27
3.4. Araştırmanın Veri Toplama ve Analiz Yöntemi	28

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA BULGULARI

29

4.1. Camdaki Kız Dizi Özeti	29
4.2. Camdaki Kız Dizisi Kadın Karakterlerin Kişilik Özellikleri.....	31
4.3. Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Camdaki Kız Dizi Analizi.....	34
4.3.1. Kadının Anne ve Eş Rolü.....	35
4.3.2. Sosyal Hayata Katılımın Kısıtlanması.....	42
4.3.3. Cinsel ve Kişisel Özgürlüğün Kısıtlanması.....	47
4.3.4. Fiziksel Görünümün Kısıtlanması.....	58

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER

62

5.1. Sonuç ve Öneriler.....	62
KAYNAKÇA	70

SİMGELER VE KISALTMALAR

Prof. Dr.	Profesör Doktor
Doç. Dr.	Doçent Doktor
TUBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
vd.	ve diğerleri

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Son yıllarda kadına yönelik araştırmalar önemli bir artış göstermiştir. Dünya genelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı büyük bir dönüşüm süreci yaşanmaktadır. Kadınlar, her alanda eşitlik için mücadele etmekte ve çeşitli sektörlerde yer almak için çaba göstermektedir. Televizyon, hayatın en etkili iletişim araçlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Özellikle Türk toplumunda televizyon dizilerine harcanan zaman oldukça fazladır. Bu durum insanların televizyonda gördüklerini içselleştirmesine ve düşüncelerine yön vermelerine sebep olabilmektedir. Kadınlar, televizyon dizilerinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet gibi olumsuz unsurlarla sıkça karşılaşmaktadır. Türk televizyon dizilerindeki kadın temsili ve toplumsal cinsiyet olgusunun dizilerde hangi temelde ele alındığını incelemek önem taşıyan bir konudur. Televizyon sektörü sürekli olarak kendini yenileyen bir yapıya sahiptir. Bu nedenle dizilerde işlenen konuların, kadının toplumsal hayattaki eşitlik mücadelesini destekleyip desteklemediği tartışma konusudur. Gerçek hayat hikayelerinden yola çıkan diziler, günümüz yaşantısında kadının rolü hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Bu yüzden Türk toplumunun gününün büyük bir kısmını televizyon karşısında geçirdiği düşünülünce dizilerde kadın temsili incelenmesi büyük bir gerekliliktir.

Bu araştırmanın temel amacı, televizyon dizilerinin kadına bakış açısını nasıl etkilediğini ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile şiddet unsurlarının nasıl pekiştirildiğini anlamaktır. Camdaki Kız adlı Türk televizyon dizisinde kadının temsili, kadın karakterlerin analizi ve toplumsal cinsiyet bağlamında dizinin incelenmesi bu araştırmanın konusunu oluşturur. Araştırmada Türk televizyon dizilerinde kadının ne şekilde temsil edildiğinin toplumsal cinsiyet bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda gerçek bir hayat hikayesinden uyarlanmış Camdaki Kız adlı dizinin 1 ve 2. sezonundaki toplam 47 bölüm araştırmanın örnekleme olarak seçilmiştir. Araştırmada Camdaki Kız dizisinde yer alan kadın karakterlerin analizi ve toplumsal cinsiyet bağlamında dizideki kadın temsili incelenmesi araştırmanın temel amacını oluşturur. Araştırmada Camdaki Kız adlı dizinin bölümleri nitel araştırmalarda en çok tercih edilen yöntemlerden içerik analizi ve söylem analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. Bu çalışma Camdaki Kız dizisindeki kadın

temsilini toplumsal cinsiyet bağlamında inceleyerek Türkiye’de kadınların toplumsal konumlarına dair bilgiler sunmayı hedeflemektedir.

1.1. Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Kavramı

Toplumsal cinsiyet kavramı kadın ile erkek, eril ile dişi arasındaki farkı belirtmek amacıyla kullanılmaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramının tanımındaki “toplumsal” kelimesi, bahsedilen eril ile dişilin arasındaki farkların toplumsal olarak inşa edildiğinden ileri gelmektedir. Erkek ve kadın olmanın ne anlama geldiği, eril ve dişil olmak kültürün ürünüdür. Oysaki toplumsal cinsiyet kavramı ilk ortaya çıktığında feminist araştırmacılar tarafından “doğal” cinsiyetten ayrı bir kavram olduğu belirtilmiştir (Rose, 2018). Doğal olma durumu, insanın biyolojik cinsiyetinden ziyade yaşadığı topluma, sosyokültürel şartlara, aile yapısına göre değişkenlik göstermektedir. Doğumun hemen ardından, biyolojik cinsiyetimize dayalı olarak belirlenen bir davranışlar ve normlar ağına dahil oluruz. Bu süreç toplumsal cinsiyetin inşasının ilk aşamalarını oluşturur. Örneğin bebek için giysi ve eşyalar seçilirken anne ve babaların tercihleri, çocuğun biyolojik cinsiyetine göre belirlenir. Bu tercihler genellikle cinsiyete uygun renkler ve desenler içerir. Kız bebekler için pembe, erkek bebekler için mavi gibi renk seçimleri, toplumsal cinsiyet normlarının ve beklentilerinin çocuk üzerindeki etkilerini başlatır (Vatandaş, 2011: 30). Bu tür seçimler çocuğun toplumsal cinsiyet rollerini, yani toplumsal olarak beklenen davranış ve tutumları öğrenmeye başlamasının temel taşlarını oluşturur. Böylece biyolojik cinsiyetin ötesinde toplumsal cinsiyet normlarına uygun rollerin pekiştirilmesi sağlanır ve çocuğun toplumsal cinsiyet kimliği bu normlar çerçevesinde şekillenir. Bu süreç bireyin toplumsal yaşamda kabul edilen rollerini içselleştirmesi ve bu roller doğrultusunda davranışlarını yönlendirmesi için bir temel oluşturur. Toplumlar genellikle bireylerin belirli cinsiyet davranış normlarını uygulamalarını bekler. Toplumsal cinsiyet rollerinin dağıtımında özellikle kadınlar üzerinde bazı kısıtlamaların uygulandığı bir gerçeklik vardır. Bu durum kadının toplumsal yapıda farklı bir rol ve alana yerleştirilmesiyle ilişkilidir. Kadınlara ve erkeklere atfedilen roller ve sorumluluklar, toplumsal cinsiyet kavramıyla ifade edilir. Toplumsal cinsiyet, toplumun bireyleri nasıl algıladığı ve onlardan hangi davranış biçimlerini talep ettiği ile yakından ilişkilidir. Bu ilişki toplumsal cinsiyet normlarının ve beklentilerinin bireylerin davranışlarını, sosyal rollerini ve toplumsal etkileşimlerini biçimlendirdiği bir dinamiği yansıtır. Ataerki toplumlarda, toplumsal cinsiyet rollerinin uygulanması genellikle kadınlar

üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda toplumsal cinsiyet normları ve beklentileri, kadınları belirli sosyal rollerle sınırlandırarak onların toplumsal ve ekonomik alanlardaki katılımını kısıtlayıcı bir etki yaratmaktadır. Bu durum toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştiren ve kadınların toplumsal statülerini daraltan bir yapıyı ortaya koymaktadır. Tarihin farklı dönemlerinde ve farklı kültürlerde cinsiyet rolleri ve normları değişiklik göstermiştir. Örneğin: Antik Yunan'da Platon'un "Devlet" adlı eserinde kadın ve erkeklerin eşit eğitim alabileceği savunulurken Aristo, kadınları biyolojik olarak erkeklerden aşağıda görmüştür (Lloyd, 1984). Osmanlı İmparatorluğu'nda ise cinsiyet rolleri, İslam hukukunun ve geleneksel kültürel normların etkisiyle şekillenmiştir. Kadınların genellikle ev içinde konumlandırıldığı ve kamusal alanda daha sınırlı rollere sahip oldukları görülse de bazı dönemlerde kadınların sosyal ve ekonomik hayatta daha aktif oldukları da belgelenmiştir (Zilfi, 2010).

Cinsiyet kavramı ise tarih boyunca toplumsal, kültürel ve bilimsel bağlamlarda farklı şekillerde ele alınmıştır. Bu kavram genellikle biyolojik cinsiyet (sex) ve toplumsal cinsiyet (gender) olarak iki ana başlık altında incelenir. Biyolojik cinsiyet, genetik ve fizyolojik özelliklere dayalı olarak belirlenirken toplumsal cinsiyet, yukarıda da değinildiği üzere bireylerin toplum içinde belirlenen roller, davranışlar ve kimlikler çerçevesinde tanımlanır. Biyolojik cinsiyet, genetik ve fizyolojik farklılıklar ile tanımlanır. Bu bağlamda insanların genellikle erkek veya kadın olarak sınıflandırılması, biyolojik cinsiyetin temelini oluşturur. Ancak bu sınıflandırma, cinsiyetler arası farkların ve cinsiyetle ilgili sağlık sorunlarının anlaşılmasında yeterli olmayabilir (Fausto Sterling, 2000). Biyolojik cinsiyet genetik ve fizyolojik temellere dayansa da toplumsal cinsiyetin kültürel ve toplumsal rolleri içermesi, bireylerin cinsiyet kimliklerinin daha kapsamlı bir şekilde anlaşılmasını sağlar.

Biyolojik cinsiyet ile toplumsal cinsiyet arasındaki ilişki, geleneksel toplumlarda öylesine iç içe geçmiş durumdadır ki, bu iki kavramı birbirinden ayırmak neredeyse imkânsız hale gelir. Biyolojik cinsiyet, doğumda belirlenen fiziksel özellikleri ifade ederken, toplumsal cinsiyet, bu biyolojik temelin üzerine toplumun dayattığı davranışlar, düşünceler, inançlar, görünüm, tutumlar ve algılarla şekillenen sosyal rollerin bütünüdür. Geleneksel kültür, kadınların ve erkeklerin belirli şekilde davranmalarını ve kendilerini ifade etmelerini bekler; kadınları "kadınca" davranışlar sergilemeye, erkekleri ise "erkekçe" davranmaya zorlar (Vatandaş, 2011: 48). Bu toplumsal normlar, biyolojik cinsiyetle doğrudan ilişkili gibi

görünse de aslında toplumsal cinsiyetin toplum tarafından şekillendirilen bir yansımasıdır. Sonuç olarak toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin biyolojik cinsiyetlerine dayalı olarak nasıl düşünmeleri ve davranmaları gerektiğini belirleyerek bu iki kavram arasındaki sıkı bağları pekiştirir ve toplumsal normları sürdürür. Toplumsal cinsiyet ayrımının en belirgin göstergelerinden biri, kadın olarak belirlenmiş cinsiyete yönelik toplumsal yaptırımlardır. Bu yaptırımlar tarihsel ve kültürel bağlamda kadınlara atfedilen rollerin genellikle pasiflik, sakınma, korunma ve savunma gibi niteliklerle sınırlı olduğunu gösterir. Biyolojik cinsiyet kadın olarak belirlenmiş bireyler, toplumsal cinsiyet normları çerçevesinde bu pasif rollerle özdeşleştirilirler. Toplum, kadınların cinselliğini ve davranışlarını belirli kurallar ve sınırlamalarla düzenleyerek kadınları erkeklerin güç ve meziyetlerine karşı konumlandırır (Bingöl, 2014: 109). Bu durum toplumsal cinsiyet rollerinin erkek egemenliği altında nasıl şekillendiğini ve kadınların bu roller aracılığıyla erkeklerin iktidarını destekleyen veya ona karşı koymaktan ziyade, bu iktidarı pekiştiren bir konumda tutulduğunu ortaya koyar. Kısacası cinsiyet, biyolojik anlamda bir kişinin kadın ya da erkek olma durumunu tanımlarken, toplumsal cinsiyet, toplumun bireyler için belirlediği standart erkek ve kadın davranışlarını anlatır (Şakrak, 2020: 422). Cinsiyet kavramı tüm toplumlar için ortak bir anlam taşıırken toplumsal cinsiyet farklı kültürlerde farklı anlamlar bulabilmektedir.

1.2. Toplumsal Cinsiyet Teorileri

Toplumsal cinsiyet kavramının ne olduğu ve nasıl etkilere sahip olduğunun birçok farklı görüşü vardır. Bu görüşler zamanla toplumsal cinsiyet teorilerine dönüşmüş ve toplumsal cinsiyeti açıklamaya çalışmıştır.

1.2.1. Feminist Teori

Feminist teori, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ve bu eşitsizliğin toplumsal, ekonomik ve politik nedenlerini inceleyen bir dizi yaklaşımı kapsar. Feminist teori, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ve kadınların maruz kaldığı ayrımcılığı analiz eden bir düşünce sistemidir. Bu teori kadınların ve erkeklerin toplumsal, kültürel ve ekonomik düzeyde eşit haklara sahip olması gerektiğini savunur ve patriyarkal yapıların, toplumsal normların ve kültürel imgelerin cinsiyet eşitsizliğini nasıl pekiştirdiğini incelemeye odaklanır. Feminist teori, çeşitli akımlarla gelişmiş olup liberal feminizmden radikal feminizme, marksist

feminizmden postkolonyal feminizme kadar geniş bir yelpazede kadınların toplumsal rollerini ve haklarını ele alır. Bu teori toplumsal cinsiyetin yalnızca bireysel değil, aynı zamanda yapısal bir sorun olduğunu vurgular ve cinsiyet eşitliğini sağlamak için toplumsal değişim ve reform çağrısında bulunur. Simone de Beauvoir'ın "İkinci Cinsiyet" (1949) adlı eseri, kadınların tarih boyunca ikinci planda bırakıldığını ve bu durumun toplumsal cinsiyet rolleri ile pekiştirildiğini savunur (Beauvoir, 1949).

Liberal feminizm, kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olması gerektiğini savunurken radikal feminizm, patriyarkanın kadınların ezilmesinin temel nedeni olduğunu öne sürer (Tong, 2009). Sosyalist feminizm, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ekonomik ve sınıfsal faktörlerle iç içe geçtiğini savunur (Jaggar, 1983). Postmodern feminizm ise, toplumsal cinsiyet kimliklerinin katı ve sabit olmadığını, aksine akışkan ve değişken olduğunu vurgular (Butler, 1990). Feminist teori toplumsal yapıları ve kültürel normları eleştirerek cinsiyet eşitsizliğinin kökenlerini ve etkilerini derinlemesine analiz eder. Bu teori toplumsal cinsiyet rollerinin ve güç dinamiklerinin yeniden değerlendirilmesini ve dönüştürülmesini amaçlar.

1.2.2. Queer Teori

Queer teori, toplumsal cinsiyet ve cinsel yönelimle ilgili geleneksel normları sorgulayan ve bu normların esnekliğini vurgulayan bir düşünce akımıdır. Queer teori, toplumsal cinsiyet ve cinsellik kavramlarının sabit ve ikili yapılarla sınırlı olmadığını savunan bir yaklaşımdır. Judith Butler, toplumsal cinsiyetin performatif bir eylem olduğunu ve bireylerin bu eylemler aracılığıyla toplumsal cinsiyet kimliklerini inşa ettiklerini belirtir (Butler, 1990). Queer teori, heteronormativiteyi eleştirir ve cinsellik ile toplumsal cinsiyetin esnekliğini vurgular. Michel Foucault'nun "Cinselliğin Tarihi" (1976) adlı eseri, cinsellik ve toplumsal cinsiyetin tarihsel olarak nasıl kontrol altına alındığını ve düzenlendiğini ele alır (Foucault, 1976). Bu teori cinsel kimlik ve cinsiyetin sabit ve ikili kategoriler yerine daha çeşitli ve dinamik bir spektrum olarak anlaşılması gerektiğini savunur. Queer teori, heteronormatif toplumsal yapıların ve cinsiyet rollerinin eleştirisini yaparak cinsel yönelimler ve cinsiyet kimlikleri arasındaki sınırları bulanıklaştırır ve bu kimliklerin sosyal ve kültürel inşalarını inceler. Teori, normların ötesinde alternatif yaşam biçimlerini ve

kimlikleri görünür kılmayı amaçlar. Böylece cinsel ve toplumsal kimliklerin daha kapsayıcı ve çeşitli bir şekilde anlaşılmasını teşvik eder.

1.2.3. Sosyal İnşacılık

Sosyal inşacılık, toplumsal cinsiyetin biyolojik değil toplumsal olarak inşa edilmiş bir kavram olduğunu savunan bir yaklaşımdır. Bu teoriye göre toplumsal cinsiyet rolleri ve normları, toplumun kültürel ve sosyal dinamikleri tarafından şekillendirilir. Peter L. Berger ve Thomas Luckmann, "Gerçekliğin Sosyal İnşası" (1966) adlı eserlerinde toplumsal gerçekliğin bireyler ve toplumlar tarafından nasıl inşa edildiğini açıklar (Berger ve Luckmann, 1966). Bu teori toplumsal gerçekliklerin ve bireylerin anlamlarının, bireyler ve gruplar arasındaki etkileşimler ve toplumsal süreçler aracılığıyla oluşturulduğunu savunan bir teorik yaklaşımdır. Bu görüşe göre toplumsal yapılar, normlar ve değerler, doğal ya da evrensel bir gerçeklik olarak var olmaz; aksine, kültürel ve toplumsal etkileşimler sonucu ortaya çıkar ve sürekli olarak yeniden şekillendirilir. Sosyal inşacılık, bireylerin ve grupların toplumsal gerçeklikleri nasıl algıladıklarını ve bu algıların toplumsal normlar ve kurumlar tarafından nasıl pekiştirildiğini anlamaya çalışır. Bu bağlamda toplumsal olaylar ve olgular, objektif gerçekliklerden ziyade sosyal olarak inşa edilmiş ve kültürel olarak anlaşılmış kavramlar olarak ele alınır.

1.2.4. Postkolonyal Teori

Postkolonyal teori, toplumsal cinsiyetin sömürgecilik sonrası toplumlarda nasıl şekillendiğini inceleyen bir yaklaşımdır. Bu teori, Batı merkezli toplumsal cinsiyet anlayışlarının sömürgeleştirilmiş toplumlarda nasıl içselleştirildiğini ve yerel toplumsal cinsiyet normları ile nasıl etkileşime girdiğini araştırır. Gayatri Chakravorty Spivak, postkolonyal feminizmin önemli figürlerinden biri olarak "alt sınıfın sesi" kavramını geliştirir ve sömürgeleştirilmiş kadınların sesinin nasıl susturulduğunu açıklar (Spivak, 1988). Bu teori sömürgecilik ve emperyalizmin yarattığı güç dinamiklerinin, kimlik, kültür ve tarih üzerindeki kalıcı etkilerini ele alır. Postkolonyal teori, sömürge dönemi boyunca yerli halkların kültürel ve toplumsal yapılarının nasıl şekillendirildiğini ve sömürge sonrası dönemde bu etkilerin nasıl devam ettiğini analiz eder. Ayrıca bu teori Batı merkezli düşünce biçimlerinin ve temsil biçimlerinin, sömürgeleştirilmiş halklar üzerindeki etkilerini sorgular

ve kültürel çeşitliliği, yerel bilgiyi ve kimliği yeniden değerlendirme amacı güder. Postkolonyal düşünce, emperyalist geçmişlerin eleştirel bir şekilde sorgulanmasını ve uluslararası eşitsizliklerin daha iyi anlaşılmasını teşvik eder.

1.3. Tarihsel Süreçte Kadın

Toplumda kadının rolü konusu medeniyetin var olduğu günlerden itibaren her kesimden bireylerin sorduğu ve cevabını aradığı konuların başında gelmektedir. Bu sorunun cevabı kültür, ekonomik, dini nedenler dolayısıyla her coğrafyada farklı cevaplanmıştır. Kadına toplumda birden fazla sorumluluk yüklenmesinden dolayı toplumun kadın figürünü bireysel olarak algılaması zaman zaman sekteye uğramaktadır. Misyon olarak kadınların anne, eş ve ev hanımı gibi doğuştan kazandıkları ancak yükümlülüklerinin baskısının çok olduğu bu görevler kadın bireylerin işlerinden önce bu etiketleri almasına sebep olmaktadır. Toplumda kadın bireyler ve erkek bireylerin hak ve özgürlüklere ne denli ulaşabilir oldukları toplumların gelişmişlik seviyelerini ortaya koyan parametrelerin başında gelmektedir. Toplumların kalkınmasında bireylerin statülerinin yüksek olması ve kadınların üretimden tüketime her alana dahil edilmesi önem arz etmektedir. Zaman içerisinde kadının toplumdaki hak ve özgürlükleri değişime uğramıştır. Üretimden, eğitime, sağlıktan, sosyal hayata toplumu oluşturan tüm alanlara kadının dâhil edilmesiyle birlikte kadınların sosyal statülerinin artması sağlanmış, kadın-erkek eşitsizliğine değinilmiş ve ülke genelinde kadınların üretime dâhil edilmesiyle birlikte değişim başlamıştır (Alisbah Tuskan, 2012: 466). Belirtilmelidir ki kadının toplum içerisinde üstlendiği roller tarihsel olarak çoğu zaman aynı serüveni yaşamış ve kadın benzer baskılara maruz kalmıştır. Kadının görevleri açısından çocuklarının bakımı ve gelişmesine kadar geçen süreçteki sorumluluk bilinci, kadının toplumsal rolüymüş gibi bir yaklaşımı yansıtır. Kadının görev sahası ev erkeğin ise ailenin ekonomik olarak yükünü üstlenmek olarak belirlenen görevlendirme ne yazık ki kadın ve erkek bireylerin toplum normlarına göre eşitsizliğine sebep olmaktadır (Acar, 2019: 405). Tüm toplumların dünyalarında kendilerine özgü kültürel kabuller dâhilinde kadın erkek bireylerin “ne yapar ne düşünebilir ne konuşabilir” gibi cevaplarının yazılı olmadığı kurallar bütünü mevcuttur. Bu soruların cevapları ise bireylerin sorumluluk sahalarını ve görevlerini belirleyen faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadın ve erkek bireyler cinsiyet farklılıklarına rağmen toplumsal değerler devreye girdiğinde, biçilen rolleri üstlenmek zorunda kalmışlardır. (Ersoy, 2009: 228). Kadın ve toplum konusu ele alındığında

her kültürün biçtiği roller ve bu rolleri uygulama metotları farklılık göstermektedir. Bir toplum için bireylerin konumu o toplumun gelişmişlik seviyesiyle doğru orantılıdır.

Toplumların kültürleri, cinsiyetlere yükledikleri davranış kalıpları, çevresel faktörler, toplumsal kurallar, uygulanması beklenen davranış kalıpları, dini değerler bunların tümü toplumsal cinsiyet rollerinin oluşmasında etkilidir. Kadının toplumdaki yeri kişiler ve bölgeler arası değişiklik gösterir. Tarihsel süreçte kadının toplumdaki yeri değişkenlik gösterse de antik dönemden günümüze kadar kadın toplumda benzer şekillerde yer almakta ve toplumda öne çıkma mücadelesini sürdürmektedir.

1.3.1. Antik Dönem

Antik dönemlerde cinsiyet, büyük ölçüde biyolojik farklılıklarla tanımlanmış ve toplumsal roller bu farklılıklara dayandırılmıştır. Antik Yunan'da, erkekler genellikle kamusal yaşamın merkezinde yer alırken kadınlar ev içi alanlarla sınırlı kalmışlardır. Sparta'da kadınlar daha fazla özgürlüğe sahipti ve sosyal yaşamda daha aktif bir rol üstleniyorlardı. Roma'da kadınların hakları zamanla genişlemiş, mülkiyet ve miras hakları gelişmiştir. Antik Mısır'da ise kadınlar, mülk edinme ve boşanma gibi konularda belirli haklara sahipti ve bazı dini ve sosyal görevlerde etkin olabiliyorlardı. Mezopotamya'da kadınların toplumsal rolleri genellikle ev içi ile sınırlıydı fakat yüksek sosyal statüye sahip kadınlar daha fazla etkiye sahipti. Antik Hindistan'da ise kadınların toplumsal statüsü, dönemlere ve bölgelere göre değişiklik göstermiş, bazı dönemlerde eğitim ve sosyal roller teşvik edilmiştir. Genel olarak antik toplumlarda kadınların rolleri, ev ve aile içi sorumluluklarla sınırlı olup bazı topluluklarda kamu ve dini alanlarda da belirli roller üstlenmişlerdir. Aristoteles, kadınları "doğası gereği eksik erkekler" olarak görmüş ve bu düşünce, cinsiyet rollerinin hiyerarşik yapısını pekiştirmiştir (Lloyd, 1984). Bununla birlikte Antik Mısır'da kadınlar daha fazla hakka sahip olmuş, miras edinme ve boşanma gibi yasal haklar elde etmişlerdir. Bu durum Mısır'ın sosyal yapısındaki farklılıklarla açıklanabilir (Tyldesley, 1994). Antik topluluklarda kadının konumu benzer özellikleri yansıtırsa da dönem dönem bazı kadınların ön plana çıkıp statü sahibi olduğuna yönelik örnekler mevcuttur.

1.3.2. Orta Çağ

Orta Çağ'da, cinsiyet rolleri büyük ölçüde Hristiyanlığın etkisi altında şekillenmiştir. Orta Çağ'da kadınların toplumsal rolleri ve hakları, coğrafi konum, sosyal sınıf ve dini inançlar gibi faktörlere bağlı olarak büyük farklılıklar göstermiştir. Avrupa'da çoğu kadının görevleri ev içi işlerle ve tarım faaliyetleriyle sınırlıydı; soylu ve kraliyet ailelerinden kadınlar bazı mülk haklarına sahip olabilirken genel olarak siyasi güç erkeklerdeydi. Bu dönemde toplumsal cinsiyet normları kadınların haklarını ve sosyal statülerini önemli ölçüde etkilemiştir. Sosyal sınıf ve dini normlar, kadınların toplumsal ve ekonomik rollerini belirleyici bir rol oynamıştır. Kadınlar genellikle ev ve kilise çerçevesinde tanımlanan rollere hapsedilmiş toplumun sosyal yapısı içinde sınırlı bir alan elde etmişlerdir. Orta Çağ'da kadınlar, evde annelik ve eş rolüyle sınırlı kalmış ancak bazı kadınlar, özellikle manastır hayatında dini ve entelektüel liderler olarak yükselmişlerdir (Newman, 1987). Bu dönemde kadınların toplumsal rolleriyle ilgili yazılı eserler sınırlı olmasına rağmen kadınların edindiği bazı roller ve statüler, toplumsal cinsiyet algısının dinamikliğini ortaya koymaktadır.

1.3.3. Rönesans Dönemi

Rönesans dönemi, 14. yüzyıldan 17. yüzyıla kadar süren bir kültürel uyanış dönemidir. Rönesans dönemi, birey ve toplum arasındaki ilişkilerin yeniden değerlendirildiği bir dönem olarak cinsiyet algısında bazı değişikliklere sahne olmuştur. Bu dönemde, kadınların sanata ve bilime katkıları artmış ancak bu katkılar çoğunlukla erkek himayesi altında gerçekleşmiştir (King, 1991). Kadınlar özellikle soylu ve varlıklı ailelerden gelenler, sanat, edebiyat ve bilim alanlarında daha görünür hale gelmiştir. Örneğin Artemisia Gentileschi ve Christine de Pizan gibi isimler, sanat ve yazın alanında önemli katkılar sağlamışlardır. Ancak çoğu kadın için günlük yaşam hala ev içi rollerle sınırlıydı ve toplumsal normlar tarafından kısıtlanmıştı. Katolik Kilisesi ve sosyal değerler, kadınların toplumsal rollerini büyük ölçüde belirlemeye devam etmiştir. Bilimsel alanda da bazı kadınlar katkıda bulunmuş ancak bu katkılar genel toplumsal normları köklü bir şekilde değişim sağlayamamıştır. Rönesans, kadınların toplumsal rollerini genişletmeleri için bazı olanaklar sunsa da bu rollerin tam anlamıyla dönüşmesi için daha fazla zamana ihtiyaç duyulmuştur.

1.3.4. Aydınlanma Çağı

Aydınlanma Çağı'nda, 17. ve 18. yüzyıllarda, kadınların toplumsal rolleri ve hakları üzerine önemli tartışmalar yapılmış ve bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Aydınlanma Çağı, birey haklarının ve eşitlik kavramının ön plana çıktığı bir dönem olarak cinsiyet rollerinin sorgulanmasına yol açmıştır. Bu dönemde, kadınların eğitim hakkı ve toplumsal katılımı üzerine tartışmalar başlamıştır. Mary Wollstonecraft, "Kadın Haklarının Savunusu" (1792) adlı eserinde, kadınların erkeklerle eşit eğitim alma hakkını savunarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin köklerine inmiştir (Wollstonecraft, 2004). Aydınlanma, cinsiyet rollerinin daha eşitlikçi bir yapıya kavuşması yönünde önemli adımların atıldığı bir dönemdir. Bu dönemde düşünürler tarafından eğitim ve entelektüel katılım konularında kadınların fırsatlarının artırılması gerektiği vurgulanmıştır. Kadınların toplumsal ve hukuki hakları, erkeklerle eşitlenme yönünde tartışılmış, evlilik ve aile yapılarında daha eşitlikçi yaklaşımlar önerilmiştir. Sosyal reformlar ve kadın hakları konusundaki çağrılar, kadınların hak taleplerinin artmasına yol açmış ancak bu değişimler genellikle sınırlı kalmış ve toplumsal normların köklü değişmesi zaman almıştır.

1.3.5. Sanayileşme ve Modern Dönem

Sanayi Devrimi ile cinsiyet rollerinde önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Kadınlar, fabrikalarda çalışmaya başlamış ve toplumsal üretimde daha aktif bir rol üstlenmişlerdir. Bu durum cinsiyet algısının yeniden şekillenmesine katkıda bulunmuş, kadınların toplumsal yaşamda daha fazla yer almasına olanak sağlamıştır (Offen, 1988). 20. yüzyılın başlarında, kadınların oy hakkı ve diğer temel haklar için verdikleri mücadeleler, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yönünde önemli adımlar atılmasının öncüsü olmuştur. Sanayileşme ve modern dönem, kadınların toplumsal rollerinde önemli değişiklikler getirmiştir. Sanayileşme sırasında kadınlar fabrikalarda çalışmaya başlamış ancak düşük ücretler ve zor koşullar altında mücadele etmişlerdir. Bu durum sosyal reformları ve kadın işçi hakları hareketlerinin başlamasını teşvik etmiştir. Modern dönemde ise kadınlar eğitim ve kariyer fırsatlarını artırarak çeşitli sektörlerde yer almıştır. Feminizm ve kadın hakları hareketleri, oy hakkı ve eşit ücret gibi konularda ilerlemeler sağlamış ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliği için yapılan mücadeleler, yasalar ve politikalarla desteklenirken medya kadınların toplumsal temsillerinde daha çeşitlilik ve derinlik sunmuştur. Sanayileşme

ve modern dönemde kadınların toplumsal ve ekonomik rolleri büyük değişimlere uğramış olsa da kadınların eşitlik mücadelesi hala devam etmektedir.

1.3.6. 20. ve 21. Yüzyıllar

20. ve 21. yüzyıllarda kadın hakları konusunda önemli ilerlemeler sağlanmıştır. 20. yüzyılda birçok ülkede kadınlara oy hakkı verilmiş, eğitim ve iş hayatında eşitlik sağlanmaya başlanmış ve ikinci dalga feminizm, cinsiyet eşitliği ve işyerindeki ayrımcılık gibi konularda önemli adımlar atılmıştır. Ayrıca eşit ücret yasaları ve sosyal reformlar uygulanmıştır.

20. yüzyılın ortalarından itibaren, ikinci dalga feminizm hareketi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için güçlü bir ivme kazandırmıştır. Betty Friedan'ın "Kadınlık Gizemi" (1963) adlı kitabı, ev içi rollerin dışında kadınların toplumsal hayatta daha fazla yer alması gerektiğini savunmuştur (Friedan, 1963). 21. yüzyılda ise kadın hakları küresel bir mesele haline gelmiş, sosyal medya aracılığıyla cinsiyet eşitsizliği ve şiddet konularında farkındalık artmıştır. Kadınların siyasi temsili ve üreme hakları üzerine yapılan ilerlemelerle birlikte, kadın sağlığı ve eğitimde daha fazla fırsat sağlanmıştır. Ancak kadınların eşitlik mücadelesi devam etmekte ve birçok ülkede kadına yönelik toplumsal ve ekonomik eşitsizlikler hala sürmektedir.

Türkiye’de kadınların toplumdaki konumları Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu günden itibaren iyileşmeye başlamıştır. Özellikle 1980’lerden itibaren feminizm hareketi Türkiye’de etkisini artırmış, kadın hakları ve dayanışma dernekleri kurulmuştur. Türkiye, kadınların can, mal ve hak güvenliğini koruyan uluslararası sözleşmelere imza atmış ve kadınların eğitim ve sosyal yaşamda daha aktif olmalarını destekleyen çalışmalar yapmıştır. Kadınlar, günümüzde mühendislik gibi çeşitli alanlarda eğitim görmekte ve girişimci olarak önemli adımlar atmaktadır ancak global değişimlere rağmen Türkiye’deki kadın hakları hareketi daha yavaş bir gelişim göstermiştir. Sosyal medyanın etkisiyle kadınların örgütlenme ve iletişim kurma yolları gelişmiş, bu da kadın hakları mücadelesinde bir dönüm noktası yaratmıştır. Yine de kamusal alanda kadın istihdamı artmış olsa da bu artış yeterli seviyede değildir ve birçok kadın hala iş yaşamından uzak, annelik rolüyle hayatını sürdürmektedir.

1.4. Televizyon ve Kadın

Medya araçları, bilgi ve eğlencenin geniş kitlelere ulaştırılmasında kullanılan çeşitli iletişim araçlarını ifade eder. Bu araçlar arasında televizyon, radyo, gazete ve dergiler öne çıkar. Televizyon; görsel ve işitsel içerikleri bir arada sunarak izleyicilere haber, eğlence ve reklam içerikleri sağlar. Radyo; sesli yayınlarla dinleyicilere haberler, müzik ve programlar sunar. Gazeteler; yazılı olarak günlük veya haftalık haberleri ve analizleri sunarak kamuoyunu bilgilendirir. Dergiler ise belirli bir konu veya ilgi alanına odaklanan daha derinlemesine içerikler sunar. Ayrıca internet ve sosyal medya platformları da medya araçları arasında yer alır. Bu araçlar bilgi paylaşımını anlık ve etkileşimli bir şekilde gerçekleştirir. Bu medya araçları, toplumun bilgiye erişimini sağlar ve kültürel, sosyal ve politik etkiler yaratır.

Televizyon, kitle iletişiminde kritik bir rol oynayan önemli bir medya aracıdır. Televizyonun ortaya çıkışı ve yayılışı, 20. yüzyılın ortalarından itibaren önemli teknolojik ve toplumsal değişimlere yol açmıştır. Televizyonun temelleri, 1920'lerdeki ilk deneme yayınlarıyla atılmış ancak yaygın kullanım ve ticari televizyon yayınları 1930'larda başlamıştır. Başlangıç dönemlerinde televizyon, geniş bir kitleye hitap edebilecek bir iletişim aracı olma niteliğine sahip değildi ve sınırlı sayıda alıcı yüzünden halka çok dar bir ölçekte ulaşabiliyordu. Bu dönemde televizyonun günümüzde üstlendiği rolü radyo üstlenmişti. İkinci Dünya Savaşı boyunca radyo, en önemli iletişim aracı olarak işlevini sürdürdü. Savaşın sona ermesinin ardından, televizyonla ilgili araştırmalar ve deneysel yayın faaliyetleri yeniden başladı (Şeker, 2002: 39). İlk televizyon setleri, 1930'ların sonlarına doğru piyasaya sürülmüş ve özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra teknolojik gelişmeler ve üretim maliyetlerinin düşmesiyle daha geniş kitlelere ulaşmıştır. 1950'lerde ve 1960'larda televizyon, evlerde yaygın bir eğlence ve haber aracı haline gelmiştir. Renkli televizyonun icadı ve kablo, uydu sistemlerinin gelişmesiyle birlikte televizyon yayını daha çeşitli ve erişilebilir olmuştur. 1980'ler ve 1990'larda televizyon kanalları ve içerikleri büyük bir çeşitlilik kazanmıştır bu da izleyicilerin daha geniş bir bilgi ve eğlence yelpazesıyla tanışmasını sağlamıştır. Televizyon, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren toplumsal yaşamın merkezinde yer almış ve hem bilgi hem de eğlence aracı olarak önemli bir rol oynamıştır.

Televizyon, kitle iletişim araçları arasında en etkili medya türlerinden biri olarak kabul edilir çünkü geniş bir izleyici kitlesine ulaşma kapasitesine sahiptir. Görsel-işitsel içeriği sayesinde güçlü bir etkileşim gücüne sahiptir. İnsanlar, kitle iletişim araçları aracılığıyla ilgi duydukları konulara dair içeriklerin bulunduğu programları izlemeyi tercih ederler (Arklan ve Taşdemir, 2008: 74). Televizyonun etkili olmasının başlıca nedenlerinden biri, gerçek zamanlı haber ve bilgi sunma yeteneğidir. Bu yetenek, olayları anında izleyiciye ulaştırır ve hızlı bir şekilde toplumsal bilinci şekillendirebilir. Ayrıca televizyon programları, diziler, filmler ve belgeseller aracılığıyla, toplumsal normları, değerleri ve davranış kalıplarını yaygınlaştırarak toplumun genel düşünce yapısını etkileyebilir. Görsel ve işitsel unsurların birleşimi, izleyicilerin duygusal ve bilişsel düzeyde derinlemesine etkilenmesine yol açar. Televizyonun geniş izleyici kitlesi ve güçlü içerik üretim kapasitesi, onu toplumsal değişimlerin, kültürel normların ve kamuoyunun şekillendirilmesinde merkezi bir rol oynayan bir medya aracı yapar. Bu nedenle televizyon hem haberleri hem de eğlenceyi etkili bir şekilde yayarak toplumu bilgilendirme ve yönlendirme konusunda önemli bir araç olarak öne çıkar. Bu medya aracı, toplumsal normların, değerlerin ve kimliklerin şekillendirilmesinde etkili bir platform sunar (Gerbner, 1998). Televizyon, izleyicilere belirli yaşam tarzlarını ve değerleri sunarak kültürel normların yayılmasına katkıda bulunur. Medya teorisini George Gerbner'in geliştirdiği Kültivasyon Teorisine göre, televizyon izleyicileri, sürekli maruz kaldıkları içerikler aracılığıyla belirli dünya görüşlerini benimsemeye başlarlar (Gerbner, 1998). Televizyonun toplum üzerindeki etkisi, yalnızca mevcut normların pekiştirilmesiyle sınırlı değildir. Aynı zamanda toplumsal değişimlerin tetiklenmesine de katkı sağlar. Medya aracılığıyla sunulan alternatif yaşam biçimleri ve toplumsal cinsiyet rollerinin eleştirisi, izleyiciler üzerinde etkili olabilir ve toplumsal dönüşüme zemin hazırlayabilir (Tuncay, 2014). Medya mevcut kadın figürünün yansıtılmasındaki en etkili iletişim araçlarından biridir. Bu sebeple kadınların toplumdaki ilerleyişi toplumun maruz kaldığı medya içerikleri ile doğrudan ilişkilidir.

Diziler, filmler ve diğer medya içerikleri izleyiciler üzerinde güçlü bir etki bırakır. Bu etki, izleyicilerin kendilerini etkileyen unsurları kendi yaşamlarına dahil etmeye çalışmasına yol açar ve bu süreç toplumda çeşitli değişimlere neden olabilir (Kutlu, 2010: 50). Televizyon dizileri, topluma önemli ölçüde etki eden güçlü medya araçlarıdır. Bu diziler, izleyicilerin toplumsal normları, değerleri ve kültürel kalıpları algılama biçimlerini şekillendirir. Senaryolarında ve karakterlerinde yansıtılan sosyal, ekonomik ve kültürel

temalar, toplumun bireyler arasındaki ilişkileri, toplumsal cinsiyet rolleri ve diğer sosyal dinamikleri anlamasında etkili olabilir. Diziler, izleyicilere çeşitli yaşam biçimlerini, toplumsal rollerin nasıl işlediğini ve normların nasıl oluştuğunu gösterir. Örneğin kadın ve erkek karakterlerin belirli kalıplara göre tasvir edilmesi, izleyicilerin cinsiyet rollerine dair algılarını etkileyebilir. Bu sebeple diziler, toplumsal cinsiyet eşitsizliği veya eşitlik gibi konular üzerine düşünmeye ve toplumsal değişimi teşvik etmeye katkıda bulunabilir. Ayrıca diziler genellikle toplumun farklı kesimlerine dair önyargıları güçlendirebilir veya kırabilir. Karakterlerin toplumsal sorunlara yaklaşım biçimleri ve dizilerin sunduğu çözüm önerileri, izleyicilerin sosyal adalet anlayışını ve toplumsal sorunlara karşı duyarlılığını etkileyebilir.

Televizyonda kadınlar genellikle geleneksel toplumsal rollerle tasvir edilir. Bu roller, kadınların ev içi görevlerle sınırlı olduğu ve erkeklere göre daha pasif konumda bulundukları bir temsili içerir (Akınerdem, 2015). Dizilerde erkek karakterler genellikle güçlü, agresif, mantıklı ve uyumlu figürler olarak betimlenirken, kadın karakterler ise genellikle çekici, ev içi rollerle sınırlı bireyler olarak tasvir edilmektedir (Craig, 1992). Televizyonda kadınların temsilinde sıkça başvurulan stereotipler, kadınların belli kalıplar içinde gösterilmesine neden olur. Güzel, zayıf, genç ve bakımlı kadın imajı, medya aracılığıyla sürekli olarak tekrarlanır ve bu durum kadınların fiziksel görünüşleri üzerinden değerlendirilmelerine yol açar (Dedeoğlu, 2012). Kadınların televizyonda nasıl temsil edildiği, izleyicilerin kadınlara yönelik algılarını ve beklentilerini şekillendirebilir. Kadınların güçsüz ya da yalnızca ev içi rollerle sınırlı gösterildiği temsiller, bu algıların toplumda yerleşmesine neden olabilir. Öte yandan, kadınların çeşitli ve güçlü rollerle temsil edilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği bilincinin artmasına katkı sağlayabilir. Televizyonun bu bağlamda bir toplumsal değişim aracı olarak kullanılması, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik olumlu adımlar atılmasına zemin hazırlayabilir (Çoban, 2015). Televizyonun kadınları genellikle dar ve geleneksel kalıplar içinde tasvir etmesi, toplumsal cinsiyet rollerinin pekiştirilmesine ve kadınların toplumdaki çeşitli potansiyellerinin göz ardı edilmesine neden olmaktadır.

Reklamlar, televizyonda en dikkat çekici formatlardan biridir. Televizyon reklamlarında kadınların temsilleri, genellikle geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine dayanır. Kadınlar sıklıkla ev içi görevlerle ilişkilendirilen rollerle veya güzellik ve kişisel bakım ürünlerinin reklamlarında yer alır. Bu temsiller, kadınların toplumsal rollerinin medya aracılığıyla nasıl sunulduğunu ve idealize edildiğini gösterir. Kadınlar, ev işleri, çocuk

bakımı ve ailevi sorumluluklarla ilişkilendirilen rollerde sıkça görülürken bu durum kadınların toplumsal hayattaki etkin rollerinin daraltılmasına neden olabilir (Kara, 2015). Reklamlar ayrıca kadınları genellikle güzellik, gençlik ve fiziksel çekicilik odaklı rollerle sunar. Bu temsiller kadınların toplumsal değerlerinin çoğunlukla dış görünüşleri üzerinden belirlendiğini ve bu değerlere uygunluklarının vurgulandığını gösterir. Örneğin güzellik ürünlerinin reklamlarında kadınlar; genç, fit ve mükemmel bir görünüme sahip olarak tasvir edilir, bu da kadınların toplumsal normlar içinde nasıl yer alması gerektiğini pekiştirir (Sönmez, 2017). Kadınların reklamlar aracılığıyla nasıl temsil edildiği, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirme veya bu eşitsizliği sorgulama potansiyeline sahiptir. Özellikle güzellik ve gençlik odaklı reklamlar, kadınların toplumsal değerlerinin fiziksel özellikler üzerinden belirlendiğini vurgular. Bu durum kadınların kendilerini nasıl görmeleri gerektiği konusunda baskılar oluşturarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirebilir (Gültekin, 2014). Reklamların toplumsal cinsiyet normlarını pekiştirme işlevi, kadınların genellikle ev içi rollerle veya tüketici olarak tasvir edilmesinde açıkça görülür. Kadınların ev işlerine, çocuk bakımına ve ailevi sorumluluklara odaklanan reklamlar, kadınların bu rolleri üstlenmelerinin normatif olduğunu ve bu rollerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğini sürdürdüğünü gösterir. Ayrıca reklamlar aracılığıyla sunulan idealize edilmiş güzellik standartları, kadınların fiziksel olarak mükemmel olmaları yönündeki toplumsal baskıları artırabilir (Aydın, 2017). Kadınlar, televizyon reklamlarında genellikle tüketici olarak temsil edilir. Bu temsil, kadınların ekonomik bağımsızlık ve karar verme yetileri konusunda belirli stereotiplere yol açabilir. Kadınların, ev içi ürünler ve güzellik ürünleri gibi tüketim mallarının ana hedef kitlesi olarak sunulması, kadınların ekonomik gücünü ve tüketim alışkanlıklarını vurgular (Yavuzer, 2019). Ancak bu temsiller bazen kadınların yalnızca tüketim nesnesi olarak görülmelerine ve ekonomik bağımsızlıklarının göz ardı edilmesine neden olabilir. Kadınların tüketici olarak sunulması, onların ekonomik rolünü vurgulasa da bu temsil genellikle cinsiyet rollerini pekiştiren ve kadınları yalnızca belirli bir tüketim profilinin parçası olarak gösteren bir yaklaşımı yansıtır. Kadınların güçlendirici ve bağımsız rollerle temsil edilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik edebilirken, mevcut temsiller genellikle geleneksel ve sınırlayıcı rollerle kısıtlıdır (Demirtaş Milz, 2019). Reklamlar, toplumsal cinsiyet stereotiplerini yeniden üretme işlevi görür. Kadınların reklamlar aracılığıyla sunulan temsilleri, toplumsal cinsiyet rollerinin nasıl devam ettirildiğini ve pekiştirildiğini gösterir. Reklamlar, kadınların ev içi roller ve güzellik odaklı ürünlerle ilişkilendirilerek toplumsal cinsiyet normlarının yeniden üretildiği bir mecra olarak

karşımıza çıkar (Köksal, 2016). Kadınlar sıklıkla ev içi görevlerle, güzellik ve kişisel bakım ürünleriyle ilişkilendirilir, bu da onların toplumsal rollerinin daraltılmasına ve yüzeysel biçimde değerlendirilmesine neden olur. Bu reklamlar, kadınları genellikle pasif, çekici ve ev içindeki sorumluluklarla sınırlı bireyler olarak tasvir eder. Bu durum kadınların toplumsal hayatta daha aktif ve çeşitli roller üstlenmelerine yönelik algıyı kısıtlayabilir. Son yıllarda bazı televizyon reklamları kadınları daha yenilikçi ve güçlü bir şekilde temsil etmeye başlamıştır. Bu reklamlar kadınları bağımsız, başarılı ve çeşitli rollerde sunarak toplumsal cinsiyet eşitliği bilincini artırma potansiyeline sahiptir (Yılmaz, 2018). Medyanın en dikkat çekici unsuru olan reklamlarda kadının yansıtılma şekli toplumun hızlı bir şekilde kadına yönelik düşünce algısı oluşturmada önemli bir etki alanına sahiptir.

Medya eleştirmenleri, kadın temsillerinin daha geniş ve kapsayıcı bir perspektifle ele alınmasını önermektedir. Medyada kadınların çok boyutlu karakterlerle ve çeşitli yaşam deneyimleriyle temsil edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda televizyon yapımcılarının ve senaristlerin, kadın karakterlerin derinlemesine ve özgün bir şekilde tasarlanmasına yönelik çabaları, izleyicilerde farkındalık yaratabilir ve toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlayabilir (Korkmaz, 2016). Medyanın kadın temsiline yönelik dar bakış açısı, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirir ve kadınların daha geniş ve çeşitli toplumsal roller üstlenmelerine engel olur. Gerçekçi ve çok boyutlu kadın temsillerinin eksikliği, toplumsal normları yeniden üretir ve eşitlik mücadelesini zorlaştırır. Böylelikle kadınların sosyal yaşamda gösterdikleri eşitlik mücadelesi medya unsurları aracılığıyla olumsuz etkilenebilir.

1.5. Türk Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet ve Kadın

Televizyon, Türk toplumu için en ulaşılabilir ve etki alanı en geniş iletişim aracıdır. Türkiye'de televizyonun yükselişi, 1968 yılında TRT'nin ilk yayınlarına başlamasıyla gerçekleşmiştir. 1990'larda ise özel televizyon kanallarının yaygınlaşmasıyla televizyonun toplum üzerindeki etkisi daha da artmıştır. Televizyonun günlük yaşamın bir parçası haline gelmesiyle birlikte diziler, eğlence programları ve haberler aracılığıyla toplumsal cinsiyet rollerinin temsilde önemli değişiklikler yaşanmıştır (Kaya ve Çakmur, 2010). Türkiye'de toplum televizyonda gördüğü içeriklerden etkilenmekte ve bu etkiyi günlük yaşantısında sürdürmektedir.

Televizyon, toplumsal cinsiyet rollerinin güçlendirilmesi veya sorgulanması açısından kritik bir rol oynar. Televizyon programları ve diziler, toplumsal cinsiyet normlarını yansıtarak ve şekillendirerek izleyicilerin kadın ve erkeklerin toplum içindeki rollerini nasıl algılandığını belirler. Türkiye'deki televizyon dizilerinde kadın karakterlerin genellikle ev içi rollerle sınırlı kalması, toplumsal cinsiyet rollerinin nasıl pekiştirildiğine dair belirgin bir örnek sunar. Bu durum medyanın toplumsal normları pekiştirme işlevinin yanı sıra, cinsiyet rollerini yeniden üretme ve bu rolleri toplumda normalleştirme sürecinde ne denli etkili olduğunu gösterir. Televizyon dizileri, bu kalıpları güncel tutarak ve toplumsal beklentilere uygun içerikler sunarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğini sürdürme eğiliminde olabilirler. Türk dizilerinde kadın karakterlerin geleneksel rollerle temsil edilmesi, genellikle ev içi sorumluluklarla ve ailevi görevlerle sınırlandırılmaktadır. Uğur'un "Türk Dizilerinde Toplumsal Değişim ve Toplumsal Cinsiyet Açısından Kadının Sunumu: 1975 ve 2008 Yıllarında Yayınlanan Aşk-ı Memnu Dizisi Örneği" adlı çalışmasında, bu temsillerin kadınları ev içindeki rollere hapsettiği ve toplumsal normları pekiştirdiği belirtilmiştir (Uğur, 2020). Geleneksel temsiller, kadın karakterlerin anahtar rollerini daraltarak erkek egemen toplumsal normları sürdürebilmektedir.

Medyada aile içindeki kadın rolleri, genellikle eş, anne veya ev hanımı olarak sunulur. Ağca'nın "Tarihte Kadının Toplumsal Rolü ve Konut Mekânına Yansıması" adlı çalışmasında, kadın karakterlerin aile içindeki temsillerinin, toplumsal normları nasıl yansıttığı ve kadınların ev içindeki konumlarını pekiştirdiği ifade edilmiştir (Ağca, 2020). Bu durum kadınların dış dünyadaki rollerine dair sınırlamaları destekleyebilir. Kadınların ev içindeki temsilleri, genellikle onların ev işleri ve çocuk bakımına odaklanır. Fidan'ın "Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadın ve Erkek Bedeninin Televizyon Reklamlarında Gösterimi" adlı çalışmasında, ev içindeki temsillerin kadınları sadece ev içi rollerle sınırlı bırakabileceği ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirebileceği vurgulanmıştır (Fidan, 2021). Bu temsiller, kadınların sosyal ve ekonomik rollerini daraltabilmektedir.

Son dönemlerde Türk dizilerinde bağımsız kadın karakterlerin sayısında artış gözlemlenmektedir. Eren'in "Türkiye'deki Popüler Dizilerde Kadın İmgesi: İstanbullu Gelin Dizisindeki Kadın Karakterlerin Temsili" adlı çalışmasında, bu karakterlerin kendi kariyerlerini ve yaşamlarını kontrol eden, güçlü bireyler olarak sunulduğu belirtilmiştir

(Eren, 2020). Bu temsiller toplumsal cinsiyet eşitliği açısından olumlu bir değişime işaret etmektedir.

İş hayatında ve sosyal yaşamda güçlü kadın karakterlerin temsili, toplumsal değişimleri ve kadınların iş gücündeki rollerini yansıtır. Bu karakterler, ekonomik bağımsızlıkları ve profesyonel başarıları ile ön plana çıkarak toplumsal cinsiyet eşitliğine katkıda bulunabilirler (Uğur, 2020). Güçlü kadın temsilleri, toplumsal normların değişmesine yardımcı olur. Modern kadın karakterler, toplumsal normlara karşı durarak toplumsal değişimlere öncülük eder. Bu karakterler, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı aktif bir tavır sergiler ve toplumsal normları sorgular (Özer, 2021). Bu temsiller toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesine yardımcı olur.

Kadın karakterler, Türk dizilerinde genellikle cinsellik ve güzellik unsurları üzerinden temsil edilir. Bu temsiller kadınların değerinin fiziksel çekicilikleri üzerinden ölçülmesine neden olmaktadır (Fidan, 2021). Cinsellik ve güzellik odaklı temsiller, toplumsal cinsiyet normlarını yeniden üretir. Türk dizilerinde kadınlar sıklıkla şiddet mağduru olarak temsil edilir. Özer'in "Symbolic Violence: Reproduction of Gender Inequality in Turkish Media: Case of 'New Bride' Television Serial" adlı çalışmasında, şiddet ve mağduriyet temsillerinin kadınların zayıf ve korunmaya ihtiyaç duyan varlıklar olarak görülmesine yol açtığı vurgulanmıştır (Özer, 2021). Bu temsiller, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirir. Kadın karakterler, genellikle erkek karakterlerin yardımcı rolünde veya destekleyici pozisyonlarda yer alır. Bu durum kadınların ana karakterler olarak öne çıkmalarını engeller ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sürdürülmesine olanak sağlar (Eren, 2020). Yardımcı roller, kadınların bağımsızlıklarını ve liderlik özelliklerini yansıtmaları önünde engelleyici bir özelliğe sahiptir. Kadın ve erkek karakterler arasındaki güç dinamikleri, Türk dizilerinde önemli bir tema olarak karşımıza çıkar. Kadın karakterler genellikle erkek karakterler karşısında güçsüz veya bağımlı olarak gösterilir (Uğur, 2020). Bu güç dinamikleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin medya tarafından nasıl yeniden üretildiğini ve güç dengelerinin nasıl yansıtıldığını gösterir. Romantik ve aşk temalı dizilerde kadın karakterler sıklıkla romantik objeler olarak tasvir edilir. Bu temsiller kadınların toplumsal değerlerini ve rollerini romantik ilişkiler üzerinden tanımlar (Ağca, 2020). Bu tür temsiller kadınların kişisel ve profesyonel kimliklerini öne çıkarmaktan ziyade, kadınların romantik ilişkilere dayalı bireyler olduğunun yansıtılmasına sebep olur.

Medyada toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadın karakterlerin sıklıkla stereotipik ve sınırlı rollerle tasvir edilmesiyle yansıtılır. Bu temsiller, toplumsal eşitsizliği pekiştirebilir ve kadınların toplumsal rollerini daraltabilir (Özer, 2021). Medya, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sürdürülmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Kadın karakterlerin sosyoekonomik statüleri, genellikle sınırlı ve destekleyici rollerle temsil edilir. Bu temsiller kadınların ekonomik bağımsızlıklarını ve toplumsal rollerini göz ardı edebilir. Kadın karakterlerin ekonomik ve sosyal statülerinin medya temsillerinde nasıl yansıtıldığını anlamak, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini değerlendirmek açısından önemlidir (Eren, 2020). Kadın karakterlerin ekonomik ve sosyal konumlarının medyada nasıl sunulduğunu anlamak, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini değerlendirmek için kritik öneme sahiptir. Medyadaki bu dar bakış açısı, kadınların toplumsal ve ekonomik katkılarını küçümseyerek cinsiyet eşitsizliğini kalıcı hale getirmektedir.

Medya içeriklerinde kadın temsilleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştiren önemli bir araçtır. Bu temsillerin toplumsal etkileri, kadınların toplumsal rollerinin yeniden üretimini ve bu rollerin toplumsal algılarda nasıl yer bulduğunu anlamak açısından önemlidir (Fidan, 2021). Kadın temsillerinin toplumsal etkileri, toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesinde önemli bir yer tutar. Örneğin: Yeşim Ustaoglu'nun filmleri, toplumsal cinsiyet açısından derin bir analiz sunarak çeşitli kadın kimliklerini ve bu kimliklerin karşılaştığı sorunları heterojen bir şekilde yansıtır. Ustaoglu, taşra ve kent yaşamının, eğitilmiş ve eğitimsiz bireylerin, çalışan ve ev hanımı kadınların farklı deneyimlerini ve bu deneyimlerin toplumsal cinsiyet rolleriyle nasıl şekillendiğini vurgular. Filmlerinde, kadınların çeşitli sosyal ve ekonomik koşulları çerçevesinde yaşadıkları zorluklar detaylı bir şekilde işlenir, bu da izleyicilere kadın sorunlarının çeşitliliğini ve bu sorunların toplumsal yapıdaki devamlılığını gözler önüne serer. Ustaoglu'nun anlatıları, kadınların yaşadığı eşitsizlikler ve toplumsal baskılara dikkat çekerken bu sorunların görünür kılınması ve çözülmesi gerektiği konusunda bir farkındalık yaratır. Kadın karakterlerin çeşitli mücadeleleri aracılığıyla, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı bir duyarlılık ve bilinç oluşturur. Bu durum sadece bireylerin değil, aynı zamanda kurumların ve diğer toplumsal aktörlerin de kadın mücadelesine dahil olmalarını ve bu sorunların çözümüne katkıda bulunmalarını teşvik eder. Ustaoglu'nun filmleri, kadınların karşılaştığı toplumsal cinsiyet sorunlarını çok boyutlu bir perspektiften ele alarak bu sorunlara dair derinlemesine bir toplumsal ve kültürel analiz sunar (İlbuğa, 2018: 316). Bir diğer örnek 1922'de yazılan

Çalıkuşu romanı TRT uyarlamasında, Feride'nin mücadelesi ve aşkı öne çıksa da seksenli yılların moda anlayışını yansıtarak karakteri bir meta haline getirmiştir. Bu uyarlama, kadını geleneksel ve modern düşünceler arasında sıkışmış olarak gösterirken kadın karakterleri ya geleneksel normlara uygun iyi ve namuslu ya da kötü ve namussuz olarak tasvir etmiştir. 2013 Kanal D versiyonunda ise romanın hikayesi büyük ölçüde değiştirilmiş, entrikalar eklenmiş ve kadın karakterler üzerinden eril zihniyetin etkileri vurgulanmıştır. Bu versiyon kadın karakterlerin toplumsal rollerini geleneksel ve modern bakış açılarıyla çelişkili şekilde ele almakta, kamusal alanda çalışmaları geleneksel düşüncelerle çatışmaktadır (Keskin, 2020: 109). Medyada sunulan bu temsiller kadınları nesneleştirirken toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirmekte ve ataerkil değerleri sürdürmektedir. Kadın karakterler namus ve cinsellik konularında toplumsal yargılarla şekillendirilirken, erkekler hatalarını düzeltilebilir bir sorun olarak görmekte, bu da kadının toplumsal konumunu değiştirmekte yetersiz kalmaktadır. Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları, kadının; aile ve ev yaşantısı, duygusal durumu, sosyal hayata katılımı, iş hayatı ve kariyer ilerlemesi, cinsellik ve ilişkileri, fiziksel görünümü, güç sahibi olması ve ekonomik özgürlüğü üzerinde yönlendirici bir etkiye sahiptir. Kadınlar yaşamın birçok alanında bu toplumsal cinsiyet yargıları ile karşılaşmakta ve bu yargılarla mücadele etmek zorundadır. Kadınlar toplumsal cinsiyet normlarına bağlı, ataerkil düşünce yapısının bir yansıması olan davranışlara sözlü ve fiziksel olarak maruz kalmaktadır.

Örneğin;

“Kadının yeri evi, kocasının yanıdır”

“Kadının en önemli görevi çocuk doğurması, anne olmasıdır”

“Kadın dediğin bakımlı olmalıdır”

“Kadın ne giydiğine dikkat etmelidir”

“Kadın namusunu korumalıdır”

“Kadının önceliği işi değil, ailesi olmalıdır”

“Kadın çok özgür yaşamamalı, eşine ve ailesine bağlı kalmalıdır” söylemleri

kadınların toplumda karşılaştığı bazı toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının söze dökülmüş halidir. Hem toplumda hem de toplumun bir yansıması olan televizyon dizilerinde bu tarz söylemlerle sıkça karşılaşmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR

2.1. Literatür Özeti

Kadınlar ve cinsiyet üzerine yapılan araştırmalar, toplumların nasıl işlediğini ve bireylerin kişisel deneyimlerini anlamamıza yardımcı olan temel faktörlerden biridir. Bu çalışmalar, cinsiyet eşitsizliklerini ve ayrımcılığı tespit ederek cinsiyetler arasında daha eşit muameleye yol açan politikaların oluşturulmasını ve uygulanmasını teşvik eder. Ayrıca kadınsı ve erkeksi stereotiplerin günlük yaşamlarımız üzerindeki etkisini de dikkate alarak toplumsal imgeleri yeniden yapılandırmak için fikirler sunar. Bu çalışmalar, politika ve yasal reformları yönlendirmeye, bireylerin yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik stratejiler oluşturmaya ve toplumsal adalete katkıda bulunmaya yardımcı olur. Ayrıca toplumun tüm kesimlerinin refahını ilerletmek için değişen toplumsal normlarla birlikte çalışan kolaylaştırıcıları ve mekanizmaları inceler. Kadın ve toplumsal cinsiyet konularına yönelik yapılan çalışmalar hem Türkiye’de hem de Dünya’da kadının toplumsal statüsünün gelişmesi noktasında önemli bir etkiye sahiptir. Türkiye’de kadına yönelik araştırmalarda artış gözlemlenmektedir. Bu araştırmalar kadınların anlaşılması, toplumda kadının yerinin iyileştirilmesi, toplumsal dönüşümün sağlanması aşamasında önemli bir yol rehberliği edecektir. Günlük yaşantısının büyük bir kısmını televizyon karşısında geçiren toplumlar için medya, toplumsal konularda etkili ve kadının toplumsal konumunda belirleyici etkilere sahiptir. Bu bağlamda kadının televizyonda ne şekilde yansıtıldığı ve toplumun bu yansımadan etkilenecek kadına gösterdiği davranışların incelenmesi önemli bir araştırma alanıdır.

Akçalı ve İnceoğlu (2020), dizilerde kadın ve erkek temsillerinin sınırlamalarını detaylı bir şekilde inceleyen ve TÜSİAD tarafından desteklenen 2018 tarihli Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Araştırması’nı kullanarak dizilerdeki toplumsal cinsiyet temsillerinin derinlemesine analizini amaçladıkları “Kadınlık ve Erkekliğin Değişmeyen Halleri: Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet” isimli çalışmada Türkiye televizyonlarında toplumsal cinsiyet rollerinin iki keskin kategoriye ayrıldığı ve bu rollerin genellikle kalıplaşmış, değişmez özellikler olarak sunulduğu sonucuna varmıştır (Akçalı ve İnceoğlu, 2020: 170).

Aydınhan (2021), dijital platformlarda toplumsal cinsiyet kalıplarının nasıl yansıtıldığını ve bu platformların mevcut cinsiyet yargıları üzerindeki yargı değişikliğine olan etkisini incelediği “Toplumsal Cinsiyet Kalıplarının Dijital Platformlarda İşlenmesi Konusunda Nitel Bir Araştırma: Netflix Örneği” isimli çalışmada Türkiye'deki toplumsal cinsiyet normlarının aileler aracılığıyla çocuklara aktarıldığı ve bu normların toplumsal yaşamda belirgin şekilde yer aldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca ideal erkek, güçlü ve eve ekmek getiren biri olarak tanımlanırken; ideal kadın, nazik ve uyumlu bir birey olarak betimlenmiştir. Dizinin bazı yönlerinin Türk toplumsal normlarına uygun olmadığına dikkat çekilmiş ve Aşk 101'in bazı karakterlerinin, toplumsal normlara karşı çıktığını ve bu bağlamda toplumsal cinsiyet kalıplarını değiştirmeye çalıştığını belirten farklı görüşlerin olduğu sonucuna varılmıştır (Aydınhan, 2021: 163).

Boran (2023), “Sadakatsiz” dizisinin toplumsal cinsiyet stereotiplerini pekiştirme, kadına yönelik şiddeti teşvik etme ve toplum normlarına aykırı ilişkileri normalleştirme potansiyelini değerlendirdiği “Televizyonda Toplumsal Cinsiyet Stereotipleri ve Kadına Yönelik Şiddet: “Sadakatsiz” Dizisi Üzerine Bir Çalışma” isimli çalışmada katılımcıların yanıtlarını göz önünde bulundurarak dizinin bazı karakterler aracılığıyla kadınlara yönelik geleneksel toplumsal cinsiyet stereotiplerini pekiştirdiği, ana karakterin bu stereotipleri kırma çabasında olduğu, dizide kadın karakterlerin psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kaldığı sonucuna varmıştır. Özellikle, Asya'nın ve diğer karakterlerin yaşadığı şiddet olayları, dizinin bu tür şiddetleri normalleştirdiği ve özendirdiğini vurgulamıştır. Çalışmada dizinin Türk kültürüne uygun olmadığı ve aşırı çarpık ilişkiler içerdiği sonucuna ulaşılmıştır (Boran, 2023: 43).

Yünkül ve Aycan (2023), “Kulüp” dizisinden yararlanılarak dijital medya platformlarında kadına atfedilen toplumsal cinsiyet rollerinin nasıl yansıtıldığını inceledikleri “Dijital Platformlarda Yayınlanan Dizilerde Güçlü Kadın Olgusu: Kulüp Dizisi Örneği” isimli çalışmada dizideki ana kadın karakterlerin, güçlü ve kararlarını bilen bireyler olarak sunulduğu, anlatının kadın karakterleri hem gayrimüslim hem de kadın olarak ötekileştirmeye çalışmasına karşın kadınların bu durumu kabul etmek yerine karşı koymayı tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Geleneksel kadın temsillerine rağmen, kendi ayakları üzerinde durmaya çalışan kadınların varlığına dikkat çekilmiş, patriarkal sistemin neden

olduğu annelik, şiddet, taciz ve cinsiyetçi iş bölümü gibi sorunlar ele alınmış ancak bu olumsuzluklara karşı verilen mücadele ve kadın karakterlerin yeni bir kimlik kazanma çabasının, geleneksel anlatılardan farklı bir yaklaşımı yansıttığı bulgusuna ulaşılmıştır (Yünkül ve Aycan, 2023: 176).

Yurdigül ve Batur (2023), “Arayış” dizisinden yararlanılarak dijital platformlarda kadın ve erkek temsillerine yönelik incelemelerde bulunan “Toplumsal Cinsiyet Ekseninde Dijital Platformlarda Kadın ve Erkek Temsili: ‘Arayış’ Dizisi” isimli çalışmada toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bu dizide mevcut olduğu, dijital platformların ortaya çıkmasıyla toplumsal cinsiyete dair farkındalığın arttığı yine de erkeklerin kadınlardan daha baskın bir konumda kaldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Çalışma içeriklerin değişmediğini, toplumsal cinsiyet rollerinin hâlâ geleneksel kalıplarda sürdüğü sonucuna varmıştır (Yurdigül ve Batur, 2023: 94).

Yavuz ve Ilgın (2023), tez adlarında “kadın, toplumsal cinsiyet ve dizi” kelimelerini içeren tezlerin incelendiği “Medya ve Kadın; İsmiinde Toplumsal Cinsiyet, Kadın ve Dizi Kelimeleri Geçen Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmada incelenen tezlerin büyük çoğunluğunun kadın yazarlar tarafından kaleme alındığı yalnızca bir tezin yazarının erkek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tezlerin çoğunun, dizilerin toplumsal cinsiyet bağlamında analizine odaklandığı, bazılarının ise dizilerin toplumdaki algısını incelediği ve tezlerin farklı üniversitelerde 2008 yılı sonrasında yazıldığı sonucuna varılmıştır (Yavuz ve Ilgın, 2023: 104).

Şakrak (2020), “Kadın” dizisinden yararlanılarak Türkiye'deki dizi ve filmlerde kadın temsillerinin incelendiği “Dizi Filmlerde Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadının Temsili Örnek İnceleme: “Kadın” Dizisi” isimli çalışmada olağanüstü çaba harcayarak çocuklarıyla hayata tutunmaya çalışan bir kadının dizinin merkezinde olduğu, tüm kadın karakterlerin yaşamlarında bir kayıp yaşadığı ve kadınların gerçek anlamda mutlu ve sorunsuz bir hayat sürmelerinin genellikle bir erkek kurtarıcıya bağlı olduğu, ilk bakışta, kadının toplumda kendi ayakları üzerinde durma mücadelesi öne çıkıyor gibi görünse de dizinin temelinde toplumsal cinsiyet kodlarıyla güçlendirilen egemen ideolojik söylemlerin tekrardan üretildiği sonucuna varılmıştır (Şakrak, 2020: 432).

Aytekin (2018), medyada kadın kimliğinin toplumsal cinsiyet perspektifinden nasıl temsil edildiğinin incelendiği “Yerli Dizilerde Kadın Kimliğinin Temsili Üzerine Bir Örnek; “Yaprak Dökümü” Dizisi” isimli çalışmada dizideki ana kadın karakterlerin, geleneksel kadın rollerinin ötesine geçmeden, bu yapı içinde yer alan tüm dinamikleri ve kodları barındırdığı, Hayriye Hanım’ın, klasik anne ve eş rolünü yansıtırken; Ferhunde’nin, kötü kadın imajını sergilediği, Fikret’in terbiyeli, kuralcı ve güçlü kadın figürünü yansıttığı, Leyla ile Necla’nın toplumsal çözölmeyi temsil ettiği ve karakter özellikleri açısından yerli yerinde ve alışıldık temsiller olarak sunulduğu sonucuna varılmıştır. Yaprak Dökümü dizisindeki kadın karakterlerin, toplumsal cinsiyet rollerini ve geleneksel normları sürdürdüğü ve standartların dışına çıkmadığı bulgusuna ulaşılmıştır (Aytekin, 2018: 462).

Varlı Gürer ve Gürer (2020), belirlenen dizi tanıtım sayfalarında kadın karakterlerin toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde stereotipinin incelendiği “Toplumsal Cinsiyet Rollerini Bağlamında Türkiye’deki Televizyon Dizilerinde Sunulan Kadın Stereotipi” isimli çalışmada tanıtım sayfaları incelendiğinde, ana kadın karakterlerin genellikle belirgin stereotiplerle betimlendiği, kadın karakterlerin, çoğunlukla anne rolü üstlendiği, kararlı ve mücadeleci bir tutum sergiledikleri, kocalarına bağlı oldukları, kariyer sahibi olsalar bile yetersiz eğitim ve donanıma sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Ayrıca kadınların fiziki güzelliklerinin diğer özellikleri önünde tutulduğu, ana kadın karakterlerin ataerkil toplumsal yapıyı yansıttığı ve kadının toplumdaki yerinin diziler aracılığıyla yeniden üretildiği sonucuna varılmıştır (Varlı Gürer ve Gürer, 2020: 648).

Kanca (2021), “Zalim İstanbul” ve “Yasak Elma” dizilerinden yararlanılarak film kurgularında "femme fatale" figürü incelendiği “Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türk Dizilerinde Femme Fatale Kadın Temsilleri: Yasak Elma ve Zalim İstanbul Dizilerindeki Femme Fatale Kadın Karakterlerin İncelenmesi” isimli çalışmada Zalim İstanbul ve Yasak Elma dizilerindeki femme fatale karakterlerinin ortak özelliklerinin genellikle güzel ve akıllı, ancak masum olmayan, cinsel cazibelerini kullanarak erkeklerin maddi ve itibar kaybına yol açan, vücutlarını sergilemekten çekinmeyen ve aldatma gibi davranışlar sergileyen figürler olduğu ayrıca özgürlüğü, güç ve iktidarı seven, aşk uğruna fedakârlık yapmayan ve geleneksel anne rolünü benimsemeyen bireyler oldukları sonucuna varılmıştır (Kanca, 2021: 74).

Uğur (2020), iki farklı zamanda yayımlanmış “Aşk-ı Memnu” dizisindeki kadın karakterlerin toplumsal cinsiyet ve değişim bağlamında incelendiği “Türk Dizilerinde Toplumsal Değişim ve Toplumsal Cinsiyet Açısından Kadının Sunumu: 1975 ve 2008 Yıllarında Yayımlanan Aşk-ı Memnu Dizisi Örneği” isimli çalışmada 1975 ve 2008 yapımı Aşk-ı Memnu dizisinde kadın karakterlerin toplumsal rollerinin değiştiği, 1975’te geleneksel giyimler ve rollerin hakim olduğu, 2008’de kadınların daha modern giyindiği fakat her iki dizi de kadınların toplumsal cinsiyet normlarıyla sınırlı kalmaya devam ettiği ve ataerkil yapının sürdüğü sonucuna varılmıştır (Uğur, 2020: 85).

Şentürk (2019), “Ufak Tefek Cinayetler” ve “Kadın” dizilerinden yararlanılarak kadın karakterlerin toplumsal cinsiyet temsilleri ve bu temsillerin toplumsal kodları nasıl yansıttığının incelendiği “Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadının Medyada Temsili: 'Kadın' ve 'Ufak Tefek Cinayetler' Dizilerindeki Kadın Karakterler” isimli çalışmada her iki dizide de kadınların ideal eş ve anne rollerinin vurgulandığı, toplumsal cinsiyet rollerine uymayan karakterlerin olumsuz eleştirildiği, anne olmayan ya da geleneksel annelik rollerini yerine getirmeyen kadınların kötü olarak nitelendirilip cezalandırıldığı, kadınların kimliklerinin genellikle erkekler üzerinden tanımlandığı ve bu durumun kadınların bağımsızlık çabalarını olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır (Şentürk, 2019: 87).

Ertingü Sevmiş (2013), “Huzur Sokağı” dizisinden yola çıkılarak dizideki kadın karakterler aracılığıyla Türkiye’de kadının toplumsal cinsiyet temsillerinin ve kadınların birbirlerine olan toplumsal cinsiyet bakış açılarının incelendiği “Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Açısından Kadının Sunumu: Huzur Sokağı Dizisi Kadın Karakterleri” isimli çalışmada Huzur Sokağı dizisindeki kadın karakterlerin, geleneksel değerleri yücelten bir anlatımla sunulduğu ve bu durumun cinsiyetçi rol kalıplarını destekleyerek ataerkil sistemi pekiştirdiği, dizide kadınların cinsellikleri veya iyi eş ve fedakar anne rollerine vurgu yapıldığı, kadınların toplumsal kararlarını erkek figürlere danışarak almaları gerektiği mesajının verildiği sonucuna varılmıştır (Ertingü Sevmiş, 2013: 91).

Özgül (2023), Big Little Lies ve Little Fires Everywhere dizilerinde annelik temsillerini toplumsal cinsiyet ve ataerkil normlar açısından incelendiği “Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Dijital Platformlardaki Annelik Kavramı: Big Little Lies ve Little Fires Everywhere Örnekleri” isimli çalışmada Big Little Lies’in kadın karakterlerin erkek

egemenliğinden bağımsız bir özerklik sergilemelerini ve annelik rollerinin toplumsal baskılardan uzaklaşabileceğini yansıttığı, kadınların kendi kimliklerini sorgulama ve bu seçimlere direnme eğilimlerini gösterdiği ve Little Fires Everywhere'ın ataerkil sistemlerin ve toplumsal normların annelik üzerindeki etkilerini vurguladığı, kadın karakterlerin toplumsal beklentiler ve normlar tarafından sınırlı kaldığı ve bu baskılarla mücadele ettiği sonucuna varmıştır (Özgöl, 2023: 62).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Konusu ve Hipotezleri

Camdaki Kız adlı Türk televizyon dizisinde kadının temsili, kadın karakterlerin analizi ve toplumsal cinsiyet bağlamında dizinin incelenmesi bu araştırmanın konusudur.

Hipotezler:

H1: Türk televizyon dizileri kadına yönelik toplumsal cinsiyet normlarını pekiştirmektedir.

H2: Camdaki Kız dizisi toplumsal cinsiyet vurgusu yapmaktadır.

3.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Türk televizyon dizilerinde kadının ne şekilde temsil edildiğinin toplumsal cinsiyet bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Camdaki Kız adlı dizi örneklem olarak seçilmiştir. Araştırmada Camdaki Kız dizisinde yer alan kadın karakterlerin incelenmesi ve toplumsal cinsiyet bağlamında kadın temsiline incelenmesi araştırmanın temel amacıdır.

Seda Altaylı Turgutlu'nun senaryosunu kaleme aldığı "Camdaki Kız" dizisi, Gülseren Budayıcıoğlu'nun kitabından ilham alınarak oluşturulmuştur. Budayıcıoğlu, kitabında psikiyatrist olarak hastalarının yaşadığı olayları anlatmaktadır ve bu kitap gerçek hayat hikayelerine dayanmaktadır. Dolayısıyla "Camdaki Kız" dizisi de gerçek yaşam öykülerine dayanan bir yapıdır. Bu çerçevede, kadının televizyon dizilerindeki temsili ve toplumsal cinsiyet perspektifinden gerçek hayatla dizinin bağlantısının incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Araştırma, kadın ve medya konularındaki çalışmalara önemli bir katkı sağlamaktadır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini Türkiye’de yayınlanan yerli televizyon dizileri oluşturmaktadır. Gerçek bir hayat hikayesinden uyarlanmış Camdaki Kız adlı dizinin 1 ve 2. Sezonundaki toplam 47 bölüm araştırmanın örnekleme olarak seçilmiştir. Araştırmaya dizinin 3. sezonunda yer alan bölümler dahil edilmemiştir. Bu sebeple araştırmaya dahil edilmeyen bölümler araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

3.4. Araştırmanın Veri Toplama ve Analiz Yöntemi

Bu araştırma nitel bir araştırmadır. Araştırmada nitel veri toplama ve analiz yöntemleri tercih edilmiştir. Örneklemi oluşturan televizyon dizisinin bölümleri yayınlandığı ilgili televizyonun web sayfasından temin edilmiştir. Dizi incelemesi içerik analizi ve söylem analizi tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi, belgeler, ses kayıtları, video kayıtları veya görseller gibi semboller ve anlamlar taşıyan içeriklerin sistematik bir şekilde incelenmesini sağlayan bir analiz yöntemidir. Bu teknik, kelimeler, anlamlar, iletiler, semboller ve temaların keşfedilmesine olanak tanır (Neuman, 2012). Araştırmacı, metin içerisindeki belirli sembol ve anlamları objektif bir şekilde kodlayarak metnin derinliklerinde yatan gizli anlamları ortaya çıkarır. Söylem analizi, dilin sadece yüzeysel yapısını değil, aynı zamanda dilin sosyal ve kültürel bağlamdaki anlamını ve etkisini de inceler. Bu yöntem, dilin nasıl kullanıldığını, belirli sosyal olaylarla ilişkisini ve dil kullanıcılarının oluşturduğu toplumsal bağlamları anlamaya çalışır (Çelik ve Halil, 2013).

Analizin birinci aşamasında kadınların toplumsal cinsiyet rollerinden anne ve eş rolüne yönelik söylemler incelenmiştir. İkinci aşamada ise kadınların toplumsal cinsiyet normları kapsamında maruz kaldığı kısıtlayıcı ve baskı içeren söylemler incelenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırma bulgularının yer aldığı bu bölümde Camdaki Kız dizi özeti ve Camdaki Kız dizisinde yer alan kadın karakterlerin kişilik özelliklerinin incelenmesi yer almaktadır.

Dizide öne çıkan kadının toplumsal cinsiyet rollerinden “anne ve eş rolü” kategorisi oluşturulmuştur. Bu kategori altında dizide toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında kadınların anne ve eş rolüne işaret eden söylemler değerlendirilmiştir. Dizide öne çıkan kadına yönelik toplumsal cinsiyete bağlı uygulanan kısıtlama türlerinden “sosyal hayata katılımın kısıtlanması, cinsel ve kişisel özgürlüğün kısıtlanması ve fiziksel görünümün kısıtlanması” kategorileri oluşturulmuştur. Bu kategoriler altında kadınların çevresi tarafından maruz kaldığı kısıtlamalar ve kısıtlama söylemleri değerlendirilmiştir.

4.1. Camdaki Kız Dizi Özeti

Camdaki Kız dizisi Gülseren Budayıcıoğlu’nun kitabından faydalanılarak oluşturulmuştur. Dizi 3 sezondan oluşur. 1. sezonda 9 bölüm, 2. sezonda 38 bölüm ve 3. sezonda 35 bölüm ile toplam 82 bölümlü bir dizidir. İlk bölümü 8 Nisan 2021 tarihinde yayınlanan dizi, ekranlara 15 Haziran 2023 tarihinde yayınlanan son bölümüyle veda etmiştir. Dizi gerçek hayat hikayelerini barındırması açısından toplumun bir yansıması olarak ekranlara sunulmuştur. Camdaki Kız dizisi, dizinin ana karakterleri olan Nalan ve Sedat’ın evlenmeleri ile başlayan hayat sarmalını, karakterlerin geçmişte yaşadığı travmatik olayların bıraktığı izleri ve insan ilişkilerini ele alır.

Dizinin ana karakteri olan Nalan, mesleğinde başarılı bir iç mimardır ve Koroğlu şirketinde çalışır. Sedat ise zengin bir aile olan Koroğlu Ailesi’nin iş adamı olan oğludur. Ailelerin de yönlendirmesiyle Nalan ve Sedat evlenmiştir. Sedat lüks yaşama düşkün, kumar alışkanlığı olan bir adamdır. Nalan ise geleneksel yaşam tarzıyla büyümüş, başarı elde etmek için çabalayan bir kadındır. Kurulan bu evlilik bağı Koroğlu Ailesi’nin umduğu şekilde ilerlememiştir. Nalan ve Sedat aynı evin içinde birbirinden uzak bir ilişki yaşamıştır. Nalan, bebeğini kaybettikten sonra bu iletişimsizlik daha kötü bir hal alır. Nalan işinden ayrılır, anne ve babasını kaybeder, yalnızlıkla mücadele eden bir kadın haline gelir. Bu süreçte

Sedat'ın abisi Nalan'a destek olur ve Nalan zamanla kötü günleri geride bırakarak işine döner. Fakat bu süreçte Nalan ve Sedat evliliğindeki iletişimsizlik son bulmaz. Sedat, eğlence hayatına düşkün tavırlarına devam ederek eşi ve ailesi ile iletişim kurmaktan kaçınır. Koroğlu şirketlerinde çalışan Hayri isimli bir şoför, Nalan'a ilgi duymaktadır. Zamanla bu ilgi Nalan ve Hayri yakınlaşmasıyla sonuçlanır. Sedat ve Nalan arasındaki iletişimsizliğin büyümesi, Sedat'ın sorumluluk sahibi olmaktan kaçması ve özgür bir hayat yaşama hevesi, Nalan'ın kendini yalnız hissetmesine ve Hayri'nin ona gösterdiği ilgiyi çekici bulmasına sebep olur. Nalan evliliği öncesinde ve evliliği sırasında annesi Feride tarafından baskı altındadır. Feride geçmişte yaşadığı kötü olayların travması ile Nalan'a toplumun ahlaki değerlerini hedef göstererek toplumsal cinsiyet kalıp yargıları üzerinden baskı kurar. Feride, Nalan'ın iş hayatı, evlilik hayatı ve tüm yaşantısını kontrol altında tutmaya çalışır. Nalan'a karşı aşırı kuralcı ve şiddet içeren davranışlarda bulunur. Nalan evliliğinde gördüğü ilgisizlik ve sevgisizlikten kaçmak ister. Nalan özgürlüğünü yitirmiş bir kadın olarak kendisine ilgi duyan Hayri'ye sığınmayı seçer ve Sedat'tan boşanır. Fakat Hayri evli ve üç çocuk babasıdır. Hayri bu durumu Nalan'dan gizler. Zamanla bu durum açığa çıkar ve Nalan, Hayri'den uzaklaşmak ister. Hayri eşi Türkan'a kendisinden boşanması için baskı kurar ve eşi Türkan ile Nalan'ı tanıştırır. Başta Türkan'ın Nalan'a karşı takındığı düşmanca tavır zamanla yerini dostane bir tavra bırakır ve Türkan, Hayri'den boşanmayı kabul eder. Hayri hem Nalan'ı hem de Türkan'ı hayatında tutar. Hayri ve Nalan ilişkilerine devam ederken, Hayri iş yerinde Laz kızı olarak bilinen bir kadınla tanışır ve Nalan'ı aldatır. Hayri'nin Laz kızına aşık olmasıyla içinde bulunduğu karmaşık ilişkiler sarmalı daha da karmaşık bir hal alır. Hayri, Laz kızından gerçek hayatını gizler fakat Laz kızı, Hayri'nin her zaman peşindedir ve gerçekleri öğrenir. Hayri içinde bulunduğu bu karmaşık ilişki sarmalından kurtulamaz ve Laz kızı tarafından öldürülür. Hayri'nin ölümü hem ailesini hem de Nalan'ı derinden sarsar. Nalan, yaşadığı travmayı aşmak için profesyonel yardım alır. Bir süre sonra, Nalan bir resim atölyesinde çalışmaya başlar ve burada hocasının babası olduğunu öğrenir. Babası, Nalan'dan af dileyip kıymetli sanat eserlerini ona bırakır ve aniden ortadan kaybolur. Bu olay, Nalan'ın hayatında yeni bir sayfa açma kararı almasına neden olur.

4.2. Camdaki Kız Dizisi Kadın Karakterlerin Kişilik Özellikleri

Televizyon, kadınları toplumsal ve kültürel bağlamlarda hem tüketici rolünde hem de nesne olarak temsil ederek onların medya üzerindeki temsillerini şekillendirir. Bu durum kadınların toplumsal algısını etkileyebilir ve cinsiyet rollerini pekiştirebilir (Baltacı, 2012: 123). Televizyon dizilerinde kadının modern temsilde kadın karakterler genellikle bağımsız, empatik ve zeki olarak tasvir edilir. Ailevi ilişkiler ve kişisel zorluklar, karakterlerin gelişiminde önemli rol oynar ve onları güçlü, kararlı ya da mizahi özellikler taşıyan bireyler olarak gösterir. Romantik ve cinsel kimlikleri de karakter derinliğini artırırken, zayıflıklar ve kusurlar bu karakterlerin gerçekçi ve ulaşılabilir olmasını sağlar. Televizyon dizilerindeki kadın karakterler, dizinin türüne ve temasına göre çeşitli kişilik özellikleri taşır. Kadınlar güçlü ve bağımsız karakterler, empatik ve duygusal figürler, zeki ve yetenekli bireyler, romantik ve ilişkisel yönleri öne çıkan karakterler, güçlü ve kararlı liderler, kişisel çatışmalarla başa çıkan karakterler, mizahi ve eğlenceli kişilikler gibi çeşitli profillerle izleyiciye sunulur. Bu çeşitlilik, kadın karakterlerin derinliğini ve çeşitliliğini artırır. Televizyonda kadının geleneksel temsili, genellikle ev içi roller, anne ve eş kimlikleri etrafında şekillendirilir. Kadın karakterler sıklıkla ev işleriyle ilgilenen, ailevi sorumlulukları üstlenen ve destekleyici bir rol oynayan figürler olarak sunulur. Günümüzde, toplumsal cinsiyet temsillerindeki çeşitlilik ve değişim en belirgin şekilde medya içerikleri, yerli televizyon dizileri ve bu dizilerdeki karakterler ile kahramanlarda gözlemlenmektedir (Gül Ünlü ve Aslan, 2016: 195). Kadın rollerinin sıklıkla benzer kalıplaşmış tiplerden oluştuğu, ataerkil sistemler içinde kadın karakterlerin geleneksel söylemlerin sürdürülmesinde bir araç olarak kullanıldığı ve yalnızca belirli kalıplar üzerinden temsil edildiği belirtilmektedir (Şener vd., 2016: 174). Bu durum kadınların toplumsal yaşamda genellikle tek tip ve dar bir perspektifle ele alındığını, geleneksel cinsiyet normlarının sürekli olarak yeniden üretildiğini ve kadınların bu normlar çerçevesinde sınırlı rollerle temsil edildiğini ifade eder. Ataerkil yapılar, kadın karakterleri belirli ve kısıtlayıcı rollerde görmekte ısrarcıdır ve bu tipler, toplumsal normların ve geleneksel cinsiyet rollerinin güçlendirilmesinde önemli bir rol oynar. Sonuç olarak bu yaklaşım kadınların çok yönlü ve çeşitli potansiyellerinin göz ardı edilmesine ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin devam etmesine neden olur. Televizyon dizilerinde kadın karakterler kişilik özellikleri bakımından benzer özellikleri yansıtır. Her karakterin kendine özgü özellikleri, dizilerin çeşitliliğini ve zenginliğini desteklese de Türk dizilerinde kadın karakterlerin benzer kişilik özellikleriyle

sunulması dizilerdeki kadın karakterlerin tek tip kişilik özellikleriyle yansıtılması ve farklı dizilerde benzer karakterlerin sürdürülmesine yol açmaktadır. Televizyon dizilerindeki kadın temsilleri üzerine yapılan araştırmalar, genellikle kadınların yeterince ve doğru bir şekilde temsil edilmediğini ortaya koymaktadır. Bu dizilerdeki temsillerin, toplumun çağdaş kadın imajı üzerindeki etkileri de önemli bir bulgu olarak belirtilmiştir (Gül Ünlü ve Aslan, 2016: 198).

Camdaki Kız dizisinde kadın karakterler kişilik özellikleri bakımından farklı özelliklere sahiptir. Dizide her kadının öne çıkan kişilik özelliği diğer karakterlerden ayrışır ve kadınlar kendi içerisinde derin psikolojik öğeleri barındırır. Fakat dizilerde yer alan kadının geleneksel temsili göz önünde bulundurulduğunda Camdaki Kız dizisi kadın karakterlerinin kişilik özellikleri bakımından diğer Türk televizyon dizilerindeki geleneksel kadın temsilleriyle benzer özellikler taşıdığını söylemek mümkündür.

Camdaki Kız dizisinde yer alan ana karakterlerden Nalan, başarılı bir iç mimardır. Sedat'ın eşidir. Zarif ve şık bir kadın olan Nalan, aynı zamanda duygusal ve hassastır. Bağımsız ve güçlü bir kadın olabilmek için çaba gösterir. İyi niyetli ve insan ilişkileri iyi bir insandır. Yaşadığı travma ve baskılar yüzünden karmaşık bir içsel dünyaya sahiptir. Sanata ilgi duyar. Nalan, dizide içsel duygularını ve travmalarını derinlemesine yaşayan, hassas ve duygusal bir karakterdir. Ailesine karşı büyük sorumluluklar taşır ve içsel çatışmalar yaşar. Özsaygı ve bağımsızlık mücadelesi verir, zekasını ve analitik yeteneklerini kullanarak sorunlarla başa çıkmaya çalışır. Güven arayışı ve kabul edilme ihtiyacı, onun ilişkilerini ve yaşamını etkiler. Nalan dizinin temel karakterlerinden biri olarak derin psikolojik ve duygusal meseleleri temsil eder ve hikâyenin gelişiminde önemli bir rol oynar.

Gülcihan, Nalan'ın eşi olan Sedat'ın annesidir. Dizide Gülcihan karakteri, zeki ve akıllı bir yapıya sahip olup, çevresindeki durumları analiz edebilme yeteneğine sahiptir. Yardımsever ve şefkatli bir kişilik olarak başkalarına destek verir. Güçlü ve kararlı duruşu, zorluklarla başa çıkmasını sağlar. Duygusal ve hassas yapısı içsel mücadeleler yaşamasına neden olur. Ailesine bağlıdır ve ailevi ilişkilerinde aktif rol oynar. Büyük bir aşiret kızı olan Gülcihan, evliliğinde pasifleşmiş, eşi Rafet Koroğlu'ndan korkan bir kadın haline gelmiştir. Oğlu Sedat'a aşırı düşkündür. Oğlunun hataları onu zamanla suçluluk duygusuna iter ve Gülcihan kendisini bir anne olarak eksik hissetme düşüncesine kapılır. Gülcihan, evliliğinde

yaşadığı zorluklar ve sürekli eleştirilerle, kendini yetersiz ve başarısız hisseden bir kadına dönüşmüştür.

Feride, aristokrat bir aileden gelen, prestij sahibi bir kadındır. Nalan'ın annesi olarak bilinir. Emekli bir öğretmen olan Feride, aşırı kuralcıdır. Nalan'a yaptığı baskılarla ön plana çıkar. Titiz ve düzen sahibi, aşırı koruyucu ve kontrol takıntısı olan bir kadındır. Ailesine olan bağlılığı ve geçmiş travmasının etkisi, karakterinin duygusal ve psikolojik derinliğine yansır. Feride karakteri, güçlü, egemen ve otoriter bir kişilik sergiler. Geleneksel değerlere sıkı sıkıya bağlıdır ve aile içindeki sorumluluklarını ciddiye alır. Manipülatif olabilir ve duygusal olarak mesafeli bir tutum sergiler. Dışarıdan sert görünmesine rağmen, derin duygulara sahip bir kişilik olarak zor durumlarla başa çıkma yeteneğine sahiptir. Hızlı bir şekilde çözüm üretmeye çalışan güçlü ve cesaretli bir kadın temsili sunar.

Hafize, Feride'nin yardımcısıdır. Nalan'ın bakıcısı olarak bilinen Hafize, onlara bağlı bir karaktere sahiptir. Hafize, hayatını Feride ve Nalan'a yardımcı olmak için adanmış duygusal bir karaktere sahip, Feride ve Nalan arasında yaşananların en yakın şahididir ve onların sırrı gibi saklar. Hafize karakteri kadının pasif halini temsil eder.

Selen, Nalan'ın eşi olan Sedat'ın ablasıdır. Selen babasına iş hayatında yardımcı olan zeki ve başarılı bir kadındır. Selen karakteri, cesur ve kararlı bir kişiliğe sahiptir. Bağımsızlığını korur ve açık sözlü bir iletişim tarzına sahiptir. Güçlü ve güvenilir bir figür olarak öne çıkar, zeki ve analitik düşünme yeteneğine sahiptir. Çözüm üretici ve koruyucu özellikleriyle öne çıkar. Ailesinin kusurlarını örtmek için çaba gösterir, çevresine karşı yardımsever ve destekleyicidir.

Billur, Nalan'ın en yakın arkadaşıdır. Nalan'a her koşulda destek olan özgür ruhlu bir kadındır. Billur, Koroğlu şirketinde iç mimar olarak çalışır bu yüzden Koroğlu ailesi ile yakın iletişim içindedir. Billur karakteri, çekici ve dışa dönük bir kişiliğe sahiptir. Kariyerine odaklanmış, bağımsız ve güçlü bir kadındır. Cazibesi ve kışkırtıcı tavırları çevresindeki insanları etkilerken, aynı zamanda empatik ve yardımsever bir tutum sergiler.

Cana, gizli ve duygusal ilişkiler kadınıdır. Sedat ile gizli ilişki yaşayan, kendi ailesiyle sorunları olan biridir. İlgi meraklısıdır ve varlıklı bir aileden gelir. Tüm zorluklara

rağmen kendi hayatını yeniden yapılandırmaya çalışan ve çevresiyle çatışma halinde olan bir kadın temsilini yansıtır.

Döndü, Koroğlu ailesinin yardımcısıdır. Koroğlu ailesine bağlı, yardımsever bir kadındır. Gülcihan'a yardımcı olması ile ön plana çıkar. Dizide anaç ve yardımsever kadın olarak yansıtılır.

4.3. Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Camdaki Kız Dizi Analizi

Medya içerikleri, toplumsal yapıdaki değerler temel olarak şekillendirilir ve bu süreçte toplumsal cinsiyetçi bakış açıları yeniden üretir. Bu içerikler, kadın ve erkek rollerini toplumsal normlar ve kültürel özellikler doğrultusunda kurgular ve topluma yansıtır (Gül Ünlü ve Aslan, 2016: 192). Medya, bu rolleri ve cinsiyet ayrımlarını pekiştirerek toplumsal cinsiyet anlayışlarını yeniden üretir ve bu normların toplumda yayılmasına katkıda bulunur. Kısacası medya içerikleri toplumsal cinsiyet rollerini ve değerlerini yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda bu rollerin ve değerlerin toplumda kalıcı bir şekilde yerleşmesine yardımcı olur. Kadınlar, genellikle medyada ya cazip bir cinsel obje olarak ya da çocuk bakımı, ev işleri ve annelikle ilgili rollerle sınırlı bir şekilde temsil edilir. Toplumun kadınlardan beklediği roller, onları evde çocuk bakımı, temizlik ve alışveriş gibi işlerle sınırlı bırakır bu da onları daha edilgen bir pozisyonda tutar. Öte yandan erkekler evin maddi geçimini sağlamak, iktidarı elinde bulundurmak ve aileyi korumak gibi aktif ve baskın rollerle tanımlanır (Çalışır ve Okur Çakıcı, 2015: 272). Bu ayrım toplumsal cinsiyet rollerinin geleneksel ve eşitsiz bir biçimde yapılandığını gösterir.

Çalışmanın bu bölümünde dizide yansıtılan, kadının toplumsal cinsiyet rollerinden anne ve eş rolüne işaret eden söylemlere yer verilmiştir. Ayrıca kadının toplumsal cinsiyet kuralları kapsamında dizide karşılaştığı sosyal hayata katılımın kısıtlanması, cinsel ve kişisel özgürlüğün kısıtlanması, fiziksel görünümün kısıtlanması kategorileri kapsamında kadına yönelik kısıtlayıcı ve baskı içeren söylemler belirlenmiştir.

4.3.1. Kadının Anne ve Eş Rolü

Kadınların annelik rolü, toplumsal normlar tarafından idealize edilir ve kadınların "doğal" bir yeteneği olarak görülür. Bu durum kadınların annelik dışındaki rollerine yeterince değeri verilmemesine neden olabilir. Annelik, kadınların temel kimliklerinden biri olarak kabul edilir ve annelik becerileri, toplumsal cinsiyet stereotipleri ile ilişkili olarak değerlendirilir. Kadınların annelik yetenekleri genellikle doğal ve içsel bir özellik olarak kabul edilirken bu rolün profesyonel ve entelektüel becerilere göre daha az önemli olduğu düşünülebilir. Annelik kavramı, yetişkinliğe geçişin gerçek bir sembolü olarak görülmektedir. Geleneksel düşünce yapısına göre anne olmadan gerçek mutluluğa ulaşmak mümkün değildir. Anne olmayı istemeyen veya annelikten kaçan kadınlar toplum tarafından şüpheli karşılanmış ve küçümsenmiştir. Bu kadınlar, toplumsal normlara uymayan, kendini yeterince iyi ifade edemeyen ve bu nedenle mutsuz ve yalnız olarak nitelendirilmiştir. Çünkü bu durum toplumun idealize ettiği mutlu bekar kadın imajıyla çelişmektedir (Badinter, 2020:145).

Kadınlardan eş olarak genellikle destekleyici ve bakım verici bir rol üstlenmeleri beklenir. Bu, eşlerine duygusal destek sağlama, onların ihtiyaçlarını karşılama ve ailenin genel refahını gözetme anlamına gelir. Geleneksel toplumsal normlar, kadınların ev işlerini, yemek yapmayı, temizlik yapmayı ve çocuk bakımını üstlenmelerini öngörür. Eş olarak kadınların, ev içindeki organizasyon ve yönetim görevlerini yürütmeleri beklenir. Baltacı (2012), "Televizyon Dizilerinde Kadın Temsili Öyle Bir Geçer Zaman Ki Örneği" isimli çalışmasında televizyon dizilerinde kadınların genellikle fedakâr anne ve iyi eş rollerinde tasvir edildiğini vurgulamıştır. Örneğin: "Öyle Bir Geçer Zaman Ki" dizisinde Cemile karakteri, tipik fedakâr anne rolünü üstlenirken, cinselliği yalnızca sağlık sorunlarıyla gündeme gelir. Çalışan kadınlar, genellikle aile yaşantıları ve başarılı eşlerinin gölgesinde kalırken, diğer kadınlar ise cinsel objeler olarak sunulur ve sansasyonel yaşamlarıyla öne çıkar. Dizi, Carolin karakteri aracılığıyla cinselliğini manipülasyon amacıyla kullanan "femme fatale" arketipini işler. Çatışma, iyi ve fedakâr anne Cemile ile kötü niyetli ve yıkıcı Carolin arasındaki karşıtlık üzerinden yürütülür (Baltacı, 2012: 123). Bu tür temsiller, kadınların toplumsal rolleri ve cinsellikleri hakkında sınırlı ve stereotipik mesajlar verir. İyi kadın figürleri genellikle geleneksel ve destekleyici rollerde tasvir edilirken, kötü kadınlar cinselliği manipülasyon aracı olarak kullanılır. Bu durum kadın karakterlerin derinliğini ve

çeşitliliğini sınırlayarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğine katkıda bulunabilmektedir. Yılmaz (2019), “Türk Dizilerinde Kadın İmgesi; Sen Anlat Karadeniz Örneği” isimli çalışmasında "Nefes" karakterinin sürekli olarak "dul", "iffet" ve "annelik" kavramları ile öne çıkarken, "Asiye" karakterinin ise ev temizliği gibi görevleri üstlendiğini, bu durum da kadının bu tür sorumlulukların doğal bir parçası olarak görülmesini pekiştirdiğini vurgulamıştır (Yılmaz, 2019: 63). Sandıkçı (2020), gerçekleştirilen “Hercai Dizisi Bağlamında Ataerkil Söylemin İnşasında Kadın Temsili” isimli çalışmada dizide, kadınlar ev işleri ve çocuk büyütme gibi geleneksel rollerle tanımlandığı ve her evli kadının, annelik rolünü üstlendiği belirtilmiştir. Dizide Azize karakteri, anneliğe övgüler yağdırırken, bu rolü sadece biyolojik bir süreç olarak sınırlandırmış ve alternatif annelik biçimlerini göz ardı etmiştir. Bu yaklaşım, anneliği yalnızca doğurganlıkla ilişkilendirerek farklı annelik deneyimlerini ve toplumsal cinsiyet normlarına meydan okuyan alternatifleri dışlamıştır (Sandıkçı, 2020, 65). Kamacı (2022), “Diriliş Ertuğrul Dizisinin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Değerlendirilmesi” isimli çalışmada incelediği dizide kadınların ev içi rollerde sınırlı kaldığı, kadınların genellikle anne, kaynana, gelin olarak yansıtıldığı, toplumun beklentilerinin kadınlar üzerinde yoğunlaştığı ve dizide ataerkil düşünce yapısını temsil eden düşünce ve söylemlerin yer aldığı sonucuna varılmıştır (Kamacı, 2022: 170). Yapılan benzer çalışmalarda kadının toplumsal cinsiyet rollerinden “anne ve eş rolü” yansımalarının benzerlik gösterdiği görülmektedir. Ele alınan örneklerden yola çıkılarak dizilerde kadınların anne ve eş olarak benzer özellikleri taşıdığını söylemek mümkündür.

Camdaki Kız dizisinde kadın karakterler, anne ve eş rollerinde geleneksel toplumsal cinsiyet normlarına uygun olarak tasvir edilir. Anne olarak kadınlar genellikle fedakar ve özverili bir profil çizer, çocuklarının ihtiyaçlarını kendi isteklerinin önünde tutar ve duygusal olarak büyük bir yük taşır. Eş olarak ise, destekleyici ve uyumlu bir rol üstlenir, eşlerinin kararlarını destekler ve ev içindeki düzeni sağlar. Bu temsiller, kadınların geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine uygun şekilde konumlandırıldığını ve medyanın bu rollerin pekiştirilmesine nasıl katkıda bulunduğunu gösterir ayrıca kadınların bireysel kimlikleri üzerinde bu rollerin etkilerini yansıtır. Camdaki Kız dizisinde 2. bölümde Gülcihan, Selen’e karşı bir kadının hayatta öncelikli olarak anne olması gerektiğini vurgulayan bir konuşma yapar. Gülcihan Selen’e; *“Bu yaşıma geldim hala bir torunum yok.”* Yine 2. bölümde Gülcihan annelik rolünü doğru bir şekilde yerine getiremediği ve çocuklarına yetemediği yönünde Selen’e karşı serzenişte bulunur ve kendisini yetersiz hisseder. Gülcihan Selen’e;

“Yaranamıyorum ben size on tane parmağıma on tane mum taksam yine aydınlatamayacağım sizi. Dünya’ya yaranırım ben size yaranamam.” 3. bölümde Rafet’in Gülcihan’ı bir anne ve eş olarak yetersiz gördüğü ve Gülcihan’ı suçladığı söylemler yer almaktadır. Rafet Gülcihan’a; *“Bütün kabahat senin kadınlık et dedik edemedin, çocuk yetiştir dedik onu da edemedin”* 4. bölümde Rafet, Sedat’ın yaptığı hatalar yüzünden Gülcihan’ı suçlayıp Gülcihan’ın iyi bir anne olmadığını, yanlış bir şekilde annelik yaptığını savunur. Bu noktada çocuk yetiştirmek sadece anneye ait bir görevmiş gibi yansıtılarak kadının toplumsal cinsiyet rollerinden öncelikli rol olarak “anne rolü” öne çıkartılmıştır. Rafet Gülcihan’a; *“Onun (Sedat) yaptığı bütün suçları ört bas ettin. Şimdi övünüyor musun? Eserinle utan!”* Kadınlık rolü, toplumsal normlarda genellikle kadınların ev işlerini, çocuk bakımını ve eşlerinin ihtiyaçlarını karşılaması beklenen bir görev olarak görülür. Rafet’in ifadeleri, bu toplumsal beklentilerin kadın üzerinde ne kadar baskı oluşturduğunu ve bu rollerin her iki yönünün de kadın tarafından yerine getirilmesinin zorunlu kılındığını gösterir. Gülcihan’a yöneltilen suçlamalar, kadınların hem cinsellik hem de annelik rolü konusundaki toplumsal standartları karşılamada yaşadığı zorlukları ve bu normların getirdiği adaletsizlikleri vurgular. Eşinin bu tür suçlamalarda bulunması, kadının toplumsal rollerinin nasıl tek taraflı olarak değerlendirildiğini ve kadının bu rollerden kaynaklanan yükümlülükler karşısında ne kadar yalnız bırakıldığını gösterir. 6. bölümde Rafet, Nalan’a bir arazi hediye etmek ister fakat Nalan bunu kabul etmez. Rafet kadının öncelikli olarak anne olması gerektiğine vurgu yaparak bu hediyenin Nalan için olmadığını söyler ve Nalan’a çocuk sahibi olma sorumluluğunu yükler. Rafet Nalan’a; *“Ama bu (arazi) senin hediyen değil ki kızım. Bizim iki tane kız çocuğu var ya (gelecekteki torunlar) onların hediyesi.”* Bu ifadeler, kadının öncelikli olarak anne ve çocuk yetiştirme rolüne vurgu yaparak Nalan’ın kişisel ödüllерinin sadece bu rolü yerine getirmesi durumunda kendisine ait olabileceğini ortaya koyar. Ayrıca kadınların ekonomik ve kişisel haklarının sınırlı olduğunu, ödüllерin genellikle erkekler veya gelecek nesiller için ayrıldığını ve toplumsal normların geleneksel aile değerlerine dayandığını yansıtır. 6. bölümde Rafet’in adı geçen araziye Nalan’a vermesi üzerine Gülcihan, kendisini anne ve eş olarak yetersiz görür. Gülcihan Muzaffer’i doğurduğu için Rafet’i mutlu edemediğini dile getirir ve kadın olarak eşine boyun eğmek zorunda kaldığını ifade eder. Gülcihan Selen’e; *“O arsayı sen doğduğunda bana hediye verecekti benim lanetim bu.”* Gülcihan Selen’e; *“Sen babandan gizli saklı aldığım şeyleri sakladığım yere layıksın diyorsun. O aşağılasın, hakaret etsin, ağzına geleni sana söylesin sen hiçbir şey söyleyemezsin senin kaderin bu diyorsun değil mi!”* Gülcihan Selen’e; *“Muzo doğdu*

bana yapmadığını bırakmadı. (Rafet) Her şeyde beni suçladı.” Gülcihan’ın bu söylemleri toplumsal cinsiyet bağlamında anne ve eş olarak yaşadığı derin çatışmaları ve hayal kırıklıklarını ortaya koyar. Fedakârlık ve adaletsizlik hissi, Gülcihan’ın annelik rolündeki çabalarının yeterince takdir edilmediğini ve karşılıksız kaldığını hissetmesini yansıtır. Aşağılama ve tahammül, eşinin kendisine yönelik aşağılayıcı davranışlarının ve egemenliğinin, onun sesini çıkarmaktan alıkoyan bir durum yarattığını gösterir. Suçlama ve sorumluluk, eşinin tüm suçlamaları ve sorumlulukları Gülcihan’a yükleyerek adaletsiz bir yük oluşturduğunu ifade eder. Bu ifadeler, kadının toplumsal rollerinin getirdiği zorluklar ve eşitlik arayışının ne kadar karmaşık olduğunu vurgular. 9. bölümde Sedat ve Nalan evlendikten sonra Nalan ilk geceden korkarak annesi Feride’ye sığınmak ister. Feride Nalan’a destek olmaz ve eşinin yanında olması gerektiğini artık görevinin değiştiğini kadınlık görevini yerine getirmesi gerektiğini vurgular. Feride Nalan’a; *“Umurumda değil. Ben artık yokum, kocan var başka ailen var. Bu kapı artık sana kapalı.”* Bu söylem kadının evlilik sonrası kendi ailesinden ve destek sistemlerinden uzaklaşmasının beklendiğini, evlilikle birlikte kişisel bağımsızlık ve destek arayışının kısıtlandığını vurgular. Feride’nin tepkisi, kadının toplumsal olarak belirlenmiş "kadınlık görevlerini" yerine getirmesi gerektiğini ve bu süreçte annelik rolünün nasıl yeniden yapılandırıldığını gösterir. Bu durum toplumsal cinsiyet normlarının kadının bireysel ihtiyaçlarını ve destek hakkını nasıl göz ardı edebileceğinin bir örneğidir. 11. bölümde Nalan ve Sedat’ın evliliği sonrasında Rafet artık Nalan’ın ilk görevinin anne olması gerektiğine yönelik söylemlerde bulunur ve Nalan’ı işten uzaklaştırmaya çalışır. Rafet Nalan’a; *“Ben düşündüm de senin artık otelden ayrılman daha doğru olacak. Torunum da doğunca zaten elini eteğini bunlardan çekmek zorunda kalacaksın.”* Rafet’in Nalan’ı işten uzaklaştırmaya çalışması ve evlilikle birlikte ona anne rolünü yüklemeye çalışması, kadının iş hayatında var olma hakkının, toplumsal normlar ve ailevi sorumluluklar tarafından nasıl sınırlanabileceğini ortaya koyar. Bu sözler, kadının anne olma beklentisinin ön planda tutulduğunu ve iş hayatının bu rol ile çelişeceği düşüncesinin toplumsal cinsiyet normları tarafından dayatıldığını ifade eder. Nalan’ın, gelecekteki çocuk bakımına yönelik yükümlülüğü, onun ekonomik ve kişisel bağımsızlığını gölgede bırakırken, kadınların aile içindeki rollerinin ne kadar belirleyici ve kısıtlayıcı olabileceğini vurgular. 12. bölümde yine Rafet Gülcihan’ın annelik görevlerini yerine getirmediğini, farklı ve boş işlerle uğraştığını düşünerek Gülcihan’ı suçlar. Rafet Gülcihan’a; *“Ne yapıyorsun, defilede dolaşıp boy boy fotoğraf çektiriyorsun.”* Rafet’in Gülcihan’ı defilelerde fotoğraf çekirmekle suçlaması, kadının toplumda annelik ve ev içi

sorumluluklarla sınırlı bir rol üstlenmesi gerektiğini vurgular ve bu tür sosyal etkinlikleri "boş iş" olarak görür. Bu söylem kadınların kişisel ve sosyal faaliyetlerinin, toplumsal normlar çerçevesinde değersizleştirildiğini ve kadınların toplumsal olarak belirlenmiş rollerin dışında hareket ettiklerinde eleştirildiğini gösterir. 15. bölümde Cana'nın kocası Alp'in Sedat ve Cana yakınlaşmasını öğrenmesi üzerine Cana'ya çocuklarını görmesi için izin vermez. Çocuklarına doğru bir annelik yapamadığı konusunda Cana'yı cezalandırır. Alp Cana'ya; *"Senin gibi anneyle büyümelerinden iyidir."* Bu söylemler toplumsal cinsiyet bağlamında kadınların annelik rollerine yönelik toplumsal beklentilerin ve bu beklentilere uyulmadığında yaşanan cezalandırma biçimlerinin nasıl işlediğini ortaya koyar. Bu ifade, toplumsal olarak idealize edilen anne rolüne uymamanın ciddi sonuçları olduğunu vurgular. Alp'in, Cana'nın çocuklarına olan annelik yeteneğini sorgulaması ve bu sebeple ona çocuklarını görme izni vermemesi, kadınların toplumsal olarak belirlenen annelik standartlarına ne denli sıkı sıkıya bağlı kalmaları gerektiğini ve bu rollerin eksik ya da hatalı görüldüğünde nasıl cezalandırıldığını gösterir. 16. bölümde Cana ve Feride arasında bir annenin yapması gereken davranışlar üzerine korumacı bir tutumla tartışma yaşanır ve kadının annelik rolüne yönelik vurgu yapılır. Feride Cana'ya; *"Sizin çamurunuzdan onu korumak zorundayım."*, Cana Feride'ye; *"İkimiz de anneyiz. Siz nasıl kendi kızınızın mutluluğunu düşünüyorsanız ben de çocuklarımınkini düşünüyorum."* Cana ve Feride arasında geçen bu tartışma, kadınların annelik rollerine dair toplumsal beklentilerin ve bu rollerin nasıl farklı şekillerde yorumlandığını açıkça ortaya koyar. Feride'nin "Sizin çamurunuzdan onu korumak zorundayım" şeklindeki korumacı yaklaşımı, annelik rolünün, çocukları koruma ve onları toplumsal normlar çerçevesinde koruma sorumluluğunu vurgular. Bu söylem, anneliğin, çocuğun sosyal ve ahlaki gelişimini kontrol etme ve savunma görevini içerdiğini ima eder. Öte yandan Cana'nın "İkimiz de anneyiz. Siz nasıl kendi kızınızın mutluluğunu düşünüyorsanız ben de çocuklarımınkini düşünüyorum" şeklindeki yanıtı, annelik rolünün sadece koruma değil, aynı zamanda çocukların mutluluğunu ve refahını sağlama sorumluluğunu da içerdiğini belirtir. Bu yanıt, annelik sorumluluklarının ve önceliklerinin nasıl kişisel ve kültürel perspektiflere göre farklılık gösterebileceğini yansıtır. Toplumsal cinsiyet bağlamında, bu diyalog annelik rolüne dair beklentilerin ne denli çeşitli ve karmaşık olabileceğini ve kadınların bu rollerin farklı yorumları arasında nasıl sıkışıp kaldıklarını gösterir. 23. bölümde Sedat Nalan'ın kendisini anlamadığına ve iyi bir eş olmadığına yönelik ithamlarda bulunur. Bu durum Nalan'ın eş olarak kendisini yetersiz hissetmesine sebep olur. Sedat Nalan'a; *"Öyle giyinip süslenip iki*

kamera karşısına geçip poz vermek kadar kolay değil benim iş.” Sedat’ın bu sözleri, Nalan’ın eş olarak sahip olduğu toplumsal rolü küçümseyerek onun dışsal görünümüne ve sosyal medyada yer almasına odaklanır. Bu ifade kadınların genellikle görünüşlerine ve sosyal statülerine dair yüzeysel beklentilere tabi tutulduğunu ve bu tür değerlendirmelerin, kadınların gerçek katkılarını ve yeteneklerini göz ardı ettiğini gösterir. Sedat’ın Nalan’ı sadece dışsal bir estetikle sınırlayarak eş olarak sağladığı katkıları ve diğer değerleri küçümsemesi, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir yansımasıdır. Nalan’ın bu tür yorumlar sonucunda kendisini yetersiz hissetmesi, kadınların eş olarak karşılaştıkları baskı ve eleştirilerin, onların özsaygıları ve kişisel değer algıları üzerindeki etkisini ortaya koyar. 25. bölümde Nalan çocuk sahibi olmadığı gerekçesiyle Feride tarafından yetersiz bir kadın olarak görür. Nalan, toplumsal cinsiyet normlarına bağlı olarak gördüğü annelik baskısı dolayısıyla değer görmesinin tek yolunun çocuk sahibi olmak olduğunu düşünmeye başlar. Nalan Billur’a; *“Ben de kadını ben de anne olabilirim biliyorum. Beni artık buradan vurmasını istemiyorum.”* Nalan Billur’a; *“Bu geceden sonraki tek hedefim bu: Anne olmak. Ben bunu anneme iyilik olsun diye değil, kendimi tamamlamak için yapacağım.”* Bu söylemlere göre Nalan, toplumda kadının değerinin ve yeterliliğinin genellikle annelikle ölçüldüğünü hissetmektedir. Bu nedenle çocuk sahibi olma hedefi, onun kendini tamamlaması ve toplumsal beklentilere uygunluk arayışının bir sembolü haline gelmiştir. Feride’nin Nalan’ı çocuk sahibi olmamış bir kadın olarak yetersiz görmesi, bu toplumsal normların bireyler üzerindeki etkisini ve kadının yalnızca annelik rolü üzerinden değerinin değerlendirilmesini vurgular. Nalan’ın kendi anne olma arzusu, yalnızca toplumsal onay arayışının değil aynı zamanda kendi özdeğerini ve yeterliliğini kanıtlama çabasının bir yansımasıdır. 31. bölümde Nalan Sedat’ın kendisiyle ilgilenmediğinden şikâyet eder. Bunun sebebinin kocasını tanıyamamış olması ve kendisinin iyi bir eş olmadığından kaynaklı olabileceğini düşünür. Nalan Billur’a; *“Cana’nın benden çok daha iyi tanıdığına eminim Sedat’ı.”* Nalan’ın bu sözleri toplumsal cinsiyet rollerinin kadınların eşleriyle olan ilişkilerini nasıl etkilediğini ve bu ilişkilerdeki yetersizlik duygusunu yansıtır. Nalan, eşinin ilgisizliğini ve kendini yetersiz hissetmesini, toplumsal olarak ideal bir eş olma normlarına uyamadığına ve diğer kadınların bu rolleri daha iyi yerine getirdiğine dair algısına bağlar. 34. bölümde Feride, Nalan’ın bebeğini kaybetmesinin sebebi olarak Nalan’ı görüp anneliği beceremediği yönünde Nalan’ı suçlar. Feride Nalan’a; *“Otur kalk eserinle gurur duy şimdi.”* Feride’nin Nalan’ı, bebeğini kaybetmenin sorumluluğuyla suçlaması, kadının annelik rolü üzerindeki toplumsal beklentilerin ne kadar ağır olduğunu ve bu beklentilerin bir başarısızlık

durumunda nasıl cezalandırıcı bir şekilde yansıtıldığını gösterir. Bu ifade anneliğin toplumsal normlar çerçevesinde bireysel bir başarı ya da başarısızlık olarak değerlendirildiğini, annenin kişisel acı ve kayıplarının ise bu normlar doğrultusunda göz ardı edildiğini vurgular. 41. bölümde Sedat Nalan'a ondan habersiz bir şey yapmaması gerektiğini ve eş olmanın bunu gerektirdiğini ileri sürer. Nalan'ı, davranışlarının bir eş için uygun olmadığı konusunda suçlayıp aynı zamanda kısıtlamaya çalışır. Sedat Nalan'a; *"Ben senin kocam bana santim santim her şeyi açıklayacaksın."* Sedat'ın bu ifadeleri erkek egemen toplumsal normların, kadının bireysel özerkliğini nasıl sınırladığını ve eş rolünü nasıl bir denetim ve kontrol alanı olarak gördüğünü yansıtır. Nalan'ın, eş olarak kendisini sürekli olarak açıklama ve onay alma zorunluluğunda olduğu anlayışı, kadınların evlilikte bağımsızlık ve kişisel haklarının nasıl kısıtlandığını ortaya koyar. Sedat'ın bu yaklaşımı, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ve kadınların eş olarak üzerlerinde kurulan denetim ve kontrolü güçlendirir. 43. bölümde Sedat Cana'yı anneliği başaramayacağına yönelik eleştirir ve bebekten vazgeçmesini ister. Cana bebeğin sorumluluğunu üstlenebileceğini dile getirerek güçlü anne figürünü ortaya koyar. Cana'nın Sedat'a; *"Ben gayet güzel taşıyım da doğururum da çocuğumu."* diyerek güçlü bir anne figürü ortaya koyması, toplumsal cinsiyet normlarına meydan okur ve kadınların annelik rolünü kendi güçleri ve yetenekleriyle yerine getirebileceklerini savunur. Bu, kadınların annelikle ilgili toplumsal beklentilere karşı nasıl bir mücadele verdiklerini ve bu rolü kendi yetenekleriyle üstlenme haklarını vurgular.

Camdaki Kız dizisi kadın karakterleri genellikle geleneksel annelik ve eşlik rollerinde tasvir ederek kadınların fedakâr, özverili ve destekleyici olmalarının beklendiğini ortaya koyar. Kadınların toplumsal olarak belirlenen bu roller doğrultusunda hem kendilerini hem de çevrelerini nasıl değerlendirdikleri ve bu rollerden kaynaklanan baskılar dizide sıkça işlenir. Örneğin Gülcihan'ın annelikte yetersiz görülmesi Rafet'in Gülcihan'ı hem annelik hem de eşlik rolünde başarısızlıkla suçlaması ve Nalan'ın çocuk sahibi olmadan kendini yetersiz hissetmesi kadınların toplumsal rollerinin ne denli katı ve sınırlayıcı olduğunu gösterir. Eşler tarafından yöneltilen eleştiriler ve suçlamalar kadınların bu roller içindeki performanslarının sürekli olarak denetlendiğini ve kişisel özerkliklerinin kısıtlandığını ortaya koyar. Ayrıca kadınların toplumsal normlara uyum sağlamak amacıyla kendi değerlerini ve kimliklerini nasıl göz ardı etmek zorunda kaldıkları vurgulanır. Kadınların yalnızca annelik ve eşlik rollerinde değer gördüğü, kişisel başarılarının ve sosyal katkılarının bu geleneksel normlarla çeliştiğinde nasıl dışlandığı veya küçümsendiği dizinin toplumsal

cinsiyet bağlamında önemli temalarındandır. Sonuç olarak dizideki kadın karakterler, toplumsal cinsiyet normlarının baskısı altında kalırken bu normlara uyum sağlama mücadelesi verir ve bu durum kadınların bireysel kimlikleri üzerindeki etkileriyle birlikte ele alınır.

4.3.2. Sosyal Hayata Katılımın Kısıtlanması

Bireylerin toplumsal yaşama aktif ve anlamlı bir şekilde dahil olmalarını engelleyen durumlar bireylerin sosyal, ekonomik, kültürel ve politik alanlarda etkin bir şekilde yer alabilmelerini ve toplumsal süreçlere katkıda bulunmalarını zorlaştırır. Sosyal hayata katılımın kısıtlanması bireylerin toplumsal ilişkilerini güçlendirmelerini, toplumsal kaynaklardan faydalanmalarını ve toplumsal karar alma süreçlerine dahil olmalarını engeller. Ataerkil toplum yapısında kadının sosyal, kültürel, politik ve ekonomik alanlarda erkeklere göre daha düşük bir konumda olması kadının baskı altında tutulmasını ve ikincil bir rol üstlenmesini ifade eder (Dündar, 2021: 7). Bu yapı erkeklerin toplumsal ve bireysel alanlarda daha fazla güç ve otoriteye sahip olmasını sağlarken kadınların bu alanlarda genellikle ikinci planda kalmasına ve daha az karar verme yetkisine sahip olmasına yol açar. Kadınların bu sistem içinde genellikle destekleyici ve bağımlı roller üstlenmeleri beklenir bu da onların kişisel ve toplumsal gelişimlerini sınırlayan bir durum yaratır. Sonuç olarak ataerkil toplumlar kadınların potansiyellerini gerçekleştirmelerini engelleyen cinsiyet eşitsizliğine dayalı bir sosyal yapı oluşturur. Dedeoğlu ve Öztürk (2010), ataerkil toplum yapısının kadının emeğini erkekler tarafından denetlediğini ve ev içi emeğin karşılıksız olarak erkekler tarafından alındığını belirtirler. Bu sistemde kadının yeniden üretim kapasitesi ve diğer sosyal alanlarda kontrol erkeklerin elindedir. Yasal düzenlemeler ve toplumsal normlar ataerkilliği meşrulaştırır ve kadının kimliğini ve varlığını bağımlılık ve itaat kalıpları içinde sınırlar (Dedeoğlu ve Öztürk, 2010: 15). Toplumda kadınların iş gücüne katılımı sıklıkla cinsiyet rollerine dayalı önyargılar ve sınırlamalarla sınırlı kalmaktadır. Kadınların iş yaşamındaki başarıları genellikle toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle gölgelenir. İş gücüne katılma sürecinde kadınlar sıklıkla cinsiyetlerine dayalı ayrımcılık, ücret farkları ve kariyer ilerlemesindeki engeller gibi zorluklarla karşılaşır. Genellikle televizyon dizilerinde de kadınlar iş yaşantısında birçok zorlukla baş etmek zorunda kalır. Kadınların işten ayrılma nedenleri arasında evlilik ve nişanlanma gibi kişisel ve toplumsal beklentilere uyma zorunluluğu çocuk sahibi olma ve hamilelik gibi annelik sorumlulukları,

aile içindeki sağlık sorunları gibi ailenin ihtiyaçlarına yönelik roller öne çıkmaktadır (Toksöz, 2009). Bu durum kadınların profesyonel hayatları ve kariyer gelişimleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Toplumsal normlar ve beklentiler kadınların iş gücünde sürekli olarak yer almalarını zorlaştırabilir ve kariyerlerini ailevi sorumluluklar nedeniyle kesintiye uğratabilir. Bu araştırmalar toplumsal cinsiyet rollerinin iş gücüne katılımı nasıl etkilediğini ve kadınların kariyerlerinin kişisel ve ailevi sorumluluklarla nasıl şekillendiğini göstermektedir. Ayrıca iş hayatı ve aile içi sorumluluklar arasında bir denge kurmanın kadınların ekonomik bağımsızlıkları ve kariyer ilerlemeleri üzerindeki etkilerini anlamak için bu bulguların dikkate alınması önemlidir. Toplumsal cinsiyet bağlamında kadının sosyal hayata katılımı genellikle çeşitli engeller ve toplumsal normlarla şekillendirilir. Bu bilgilerin aksine Akkoç (2019), “Geç Kapitalist Dönemde Başarı-Başarısızlık: Dizi Gerçekliği” isimli çalışmasında Aliye dizisinde Aliye'nin iş yaşamına adım atma ve bu süreçteki gelişimini incelemiş ve farklı bir sonuca ulaşmıştır. Dizide kadının iş yaşamında başarılı olması sadece kişisel yetenekle hızlı bir yükselme süreci olarak ele alınmıştır. Bu yaklaşım başarıyı elde etmenin emek, deneyim, bilgi birikimi ve zaman gerektiren toplumsal süreçleri göz ardı etmektedir. Aliye karakterinin kısa sürede başarıya ulaşması başarının sadece kişisel yetenekle mümkün olduğunu ima ederken toplumsal ve bireysel çabaların önemini vurgulamamaktadır. Gerçek iş yaşamı genellikle uzun vadeli bir emek, öğrenme ve deneyim süreci gerektirir. Yetenek önemli bir rol oynayabilir ancak bu yeteneğin gelişmesi ve başarıya ulaşılması çoğu zaman toplumsal koşullar, eğitim fırsatları ve sürekli çaba ile ilişkilidir. Bu nedenle başarının sadece yetenekle elde edilebileceği fikri iş dünyasında gerçekçi bir yansıma sağlamamaktadır (Akkoç, 2019: 34). Kadınlar tarihsel olarak erkeklere kıyasla sosyal, ekonomik ve politik alanlarda geri planda bırakılmıştır. Toplumsal cinsiyet normları kadınların ev içi sorumluluklarını ön planda tutarak iş gücüne ve kamusal yaşama aktif katılımlarını sınırlamaktadır. Eğitim fırsatlarına erişim, iş gücüne katılım ve siyasi temsil gibi alanlarda cinsiyet eşitsizliği kadınların sosyal hayata tam anlamıyla entegre olmalarını zorlaştırmaktadır.

Camdaki Kız dizisinde kadınların sosyal hayata katılımlarının kısıtlanmaya çalışıldığı ve kadınların bu kısıtlamalar doğrultusunda söylemlere maruz kaldığı görülmektedir. Örneğin 1. bölümde Nalan daha küçük yaşlardayken okulundaki spor derslerine katılabilmek için annesinin giydirdiği korseyi annesinden gizlice çıkardığı gerekçesiyle annesi Feride tarafından fiziksel şiddet görmüştür. Nalan'ın sosyal hayata

katılımının engellenmesi ve Feride tarafından Nalan'a psikolojik baskı yapılması Nalan'da kalıcı bir sosyalleşme korkusu oluşmasına sebep olmuştur. Feride Nalan'a; *"Tekrar sözünden çıkarsan kendimi öldürürüm."* Feride'nin Nalan'ı bu şekilde cezalandırması toplumsal cinsiyet rollerinin ve anne-baba otoritesinin çocuk üzerindeki baskısını gösterir. Feride'nin kendini öldürme tehdidi, psikolojik şiddetin ve manipülasyonun toplumsal cinsiyet normlarının bir aracı olarak nasıl kullanıldığını ortaya koyar. Nalan'ın sosyal hayata katılımının engellenmesi ve korkutulması kadının toplumsal rollerine uymadığı durumlarda karşılaştığı baskıyı ve bu baskının psikolojik etkilerini simgeler. 2. bölümde Nalan ve Sedat'ın gazetede fotoğraflarının basılması sonrasında Feride sosyal çevresinin Nalan hakkında kötü şeyler düşüneceğini savunur ve Nalan'ın sosyal hayata katılması yönünde Nalan'a kısıtlama getirmeye çalışır. Feride Nalan'a; *"El alem ne der şimdi."* Yine 2. bölümde Feride, Nalan ve Sedat'ın baş başa dışarı çıkması sonrasında Nalan'ın sosyal hayata katılımına ve kişisel özgürlüğünün kısıtlanmasına yönelik söylemlerde bulunur. Feride Nalan'a; *"Bu arama hiç kapatılmayacak hep açık kalacak ne konuştuğunuzu duyacağım."* Feride'nin Nalan'a karşı sarfettiği bu sözleri toplumun kadın üzerindeki denetimini ve mahremiyetin nasıl ihlal edildiğini yansıtır. İlk ifade toplumsal normların ve sosyal çevrenin kadınlar üzerindeki baskısını vurgular. Nalan'ın sosyal hayata katılımı ve kişisel özgürlüğü toplumun yargıları ve eleştirileriyle sınırlanır. İkinci ifade ise Feride'nin Nalan'ın her hareketini ve iletişimini denetleme isteğini ortaya koyar bu da kadının bireysel özgürlüğünün nasıl kısıtlandığını ve mahremiyetin nasıl ihlal edildiğini gösterir. Bu söylemler toplumsal cinsiyet normlarının kadınların kişisel alanlarını ve özgürlüklerini nasıl daralttığını ve bu durumun kadınların sosyal hayata katılımını nasıl engellediğini açıkça ortaya koyar. 4. bölümde Sedat ve Nalan yakınlaşmasından rahatsız olan Feride, Nalan'ı Sedat'tan uzak tutmak için Nalan'a işe gitmeyi yasaklar. Feride Nalan'a; *"İşe gitmeyeceksin artık bitti!"* Nalan'ın işten uzaklaştırılması onun ekonomik bağımsızlığını ve profesyonel kimliğini kısıtlamakla kalmaz aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dair önemli bir örnek sunar. Feride'nin amacı Nalan'ı Sedat'tan uzak tutmak olduğundan bu kararın ardında yatan güç dinamikleri ve cinsiyet ilişkileri dikkat çekicidir. İş gücüne katılım kadınların bağımsızlık ve güç kazanma yollarından biri olduğundan Feride'nin bu adımı toplumsal cinsiyet rollerinin kadınların iş yaşamındaki etkisini ve aile içindeki iktidar ilişkilerini yansıtır. Feride'nin Nalan'ın iş hayatını kontrol altına alarak onun ekonomik ve profesyonel bağımsızlığını kısıtlaması kadınların iş gücündeki varlığını tehdit eden, toplumsal ve kişisel engellerle karşılaştığını gözler önüne serer. 11. bölümde Rafet Gülcihan'ın sosyal aktivitede

bulunup arkadaşlarıyla görüşmesinden rahatsızlık duyar ve Gülcihan eve gelince ona kinayeli bir konuşma yapar. Rafet Gülcihan'a; "*Gülcihan Hanım nihayet teşrif edebildiniz yani ne kadar mutlu olduk!*" Bu ifade Gülcihan'ın sosyal aktivitelere katılımının ve arkadaşlarıyla vakit geçirmenin ev içindeki sorumluluklar ve eşine olan bağlılık açısından bir "gaf" olarak değerlendirildiğini ima eder. Rafet'in bu tür bir yorum yapması kadının ev içi görevlerinin toplumsal olarak ne kadar ön planda olduğunu ve bu rollerden sapmanın nasıl eleştirildiğini gösterir. Gülcihan'ın sosyal hayatı ve kişisel özgürlüğü toplumsal normlar ve eşinin beklentileri tarafından sınırlandırılır bu da kadınların toplumsal rollerinin ne denli belirleyici ve kısıtlayıcı olduğunu vurgular. 16. bölümde Selen'in hamile olduğunu öğrenen annesi Gülcihan, Selen'in iş hayatına devam etmemesi ve sosyal hayatına ara vermesi gerektiği konusunda Selen'e baskı kurmaya çalışır. Gülcihan Selen'e; "*Bak hala şirket diyor ya! Yavrum sen acaba evde mi otursan.*" şeklindeki söylemi, kadının hamilelik sürecinde ve annelik rolü üstlenme aşamasında iş hayatından ve sosyal aktivitelerden uzaklaşmasını savunan geleneksel bir bakış açısını ifade eder. 16. bölümde Sedat, Nalan ve arkadaşı Billur'un dışarda görüşmesine izin vermez ve Nalan'ın sosyalleşme özgürlüğüne müdahalede bulunur. Sedat Nalan'a; "*O zaman şöyle yapalım sen Billur'u eve çağır, evi de görmemişti.*" Bu tutum kadınların toplumsal cinsiyet normları çerçevesinde ne kadar sınırlı sosyal özgürlüklere sahip olduğunu ve erkeklerin bu özgürlükleri nasıl kontrol etme eğiliminde olduğunu ortaya koyar. Sedat'ın önerisi Nalan'ın dışarıda arkadaşlarıyla vakit geçirmesine karşı olan rahatsızlığını ve bu rahatsızlığını Nalan'ın ev içi sosyal çevresiyle sınırlayarak ifade ettiğini gösterir. Böylece kadınların sosyal ilişkilerinin ve sosyal hayata katılımlarının ev içindeki rollerine ve toplumsal normlara uygun şekilde düzenlenmesi gerektiği mesajı verilir. 18 ve 21. bölümlerde Cana'nın kocası Alp, Cana'nın gittiği spor salonuna artık gitmesini yasaklar ve evde durmasını sağlamak için Cana'ya para vermez. Alp, Cana'nın ekonomik özgürlüğünü kısıtlayarak kendisine bağımlı hale gelmesini sağlamaya çalışır. Alp Cana'ya; "*Spor salonunu değiştireceksin.*" Alp Cana'ya; "*Bakıyorum da gidememişsiniz Cana Hanım, parasız pulsuz kalınca tabii nereye gideceksiniz.*" Alp'in Cana'ya yönelik bu söylemleri kadının sosyal ve bireysel özgürlüklerinin kısıtlanmasına önemli bir örnek sunar. Alp'in Cana'nın spor salonuna gitmesini yasaklaması ve ona para vermeyerek ekonomik bağımsızlığını engellemesi onun kişisel ve sosyal hayata aktif bir şekilde katılabilme yetisini ciddi şekilde sınırlar. Alp'in bu tutumu erkeklerin kadınlar üzerindeki kontrolünü pekiştirir ve toplumsal cinsiyet normlarının kadınların sosyal ve ekonomik özgürlüklerini daralttığını gözler önüne serer bu

da toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirir ve kadınların toplumsal yaşama etkin katılımını engeller. 21. bölümde Nalan'ın Sedat'a haber vermeden dışarı çıkıp Cana ile görüşmesi üzerine Sedat kendisinden izin alınmadığı gerekçesiyle rahatsız olur. Sedat Nalan'a; *"Bu ara bana haber vermeden bir şey yapmak moda oldu sende."* Sedat bu ifadesiyle Nalan'ın bağımsız hareket etme hakkını sorgular ve onun kişisel kararlarına yönelik bir kontrol mekanizması oluşturur. Bu tür bir tutum kadınların kendi kararlarını alabilme ve sosyal hayata katılabilme özgürlüklerini kısıtlayarak onları erkeklerinin onayına ve denetimine tabi kılar. Sedat'ın yaklaşımı toplumsal cinsiyet normlarına dayalı olarak kadınların bağımsız hareket etmelerini engelleyen bir kontrol ve mülkiyet anlayışını yansıtır. 30 ve 40. bölümlerde Feride, Nalan'ın şoför Hayri ile arkadaşlık kurup dışarı çıkmasından rahatsız olur. Nalan'a evden çıkmaması ve Hayri ile görüşmemesi için baskı kurmaya çalışır. Feride Nalan'a; *"Bakıyorum da elin şoförüyle pek bir sıkı fıkısiniz."* Feride Nalan'a; *"Sen yüz vermeseydin senden cesaret bulmasaydı yapamazdı böyle."* Feride bu söylemler aracılığıyla Nalan'ın sosyal ilişkilerini ve kişisel seçimlerini sorgular ve onu dışsal gözlemlerle yargılar. Bu tür ifadeler kadının toplumsal normlara uygun davranmasını bekleyen ve bu normlara uymayan sosyal etkileşimleri eleştiren bir yaklaşımı temsil eder. Bu söylemler kadının kişisel ilişkilerinin ve sosyal etkileşimlerinin denetim altına alınmasını ve toplumsal normlara uygunluk sağlanmasını hedefler. Feride'nin tutumu, kadının sosyal hayata katılımını ve bağımsızlık arayışını kısıtlamaya yönelik bir kontrol mekanizması olarak işlev görür. 32 ve 33. bölümlerde Feride Nalan'ın hamileliğini bahane ederek Nalan'ın Billur'la görüşüp sosyalleşmesinden rahatsızlık duyar ve Billur ile arkadaşlık kurması konusunda Nalan'ı kısıtlayıcı söylemlerde bulunur. Feride Nalan'a; *"Kızım ben sana zırt pırt Billur'la buluşmayacaksın demedim mi!"* Feride Nalan'a; *"Sen artık iki canlının öyle fink fink sokaklarda dolaşacak zaman değil."* Feride Nalan'a; *"Bir daha aramamda böyle sokaklarda görürsem seni gelip odaya kilitleyeceğim."* Bu tür söylemler hamileliği toplumsal normlara uygun bir davranış biçimi olarak kadınların sosyal yaşamlarının kısıtlanması için bir gerekçe olarak kullanır. Kadının sosyal etkileşimlerini ve kişisel özgürlüklerini kontrol altına alarak onun toplumsal cinsiyet rollerine uygun şekilde hareket etmesini sağlamayı amaçlar. Feride'nin bu tutumu toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirir ve kadınların sosyal hayata aktif katılımını engelleyerek onların kişisel ve sosyal bağımsızlıklarını sınırlar.

Bu söylem örnekleriyle Camdaki Kız dizisi, toplumsal cinsiyet normlarının kadınların sosyal hayata katılımını kısıtladığını açıkça gözler önüne sermektedir. Dizinin çeşitli bölümlerinde kadın karakterlerin sosyal özgürlükleri, toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranışları için sürekli olarak denetlenmekte ve kısıtlanmaktadır. Örneğin Nalan'ın spor derslerine katılmak için annesinin giydirdiği korseyi gizlice çıkarması sonrası Nalan fiziksel şiddet ve psikolojik baskı ile cezalandırılmaktadır. Bu durum toplumsal cinsiyet normlarının genç yaşta nasıl içselleştirildiğini ve bireylerin sosyal katılımının nasıl engellendiğini göstermektedir. Feride'nin Nalan'ın sosyal hayata katılımını ve kişisel özgürlüğünü toplumun yargıları ve eleştirileriyle sınırlama çabaları, kadının sosyal yaşamında sürekli bir denetim altında tutulduğunu ve mahremiyetinin ihlal edildiğini vurgulamaktadır. Benzer şekilde Rafet'in Gülcihan'ın sosyal aktivitelere katılımını eleştirmesi ve Alp'in Cana'nın spor salonuna gitmesini yasaklaması toplumsal normlar çerçevesinde kadınların kişisel ve sosyal özgürlüklerinin nasıl kısıtlandığını açıkça ortaya koymaktadır. Dizi, kadının toplumsal cinsiyet normlarına uyum sağlaması için sürekli bir kontrol ve kısıtlama mekanizmasıyla karşı karşıya kaldığını bu durumun kadınların sosyal hayata etkin katılımını engellediğini ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirdiğini etkili bir şekilde sergilemektedir. Bu bağlamda Camdaki Kız dizisi, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadınların sosyal ve kişisel yaşamlarını nasıl etkilediğini ve bu eşitsizliğin toplumsal normlar tarafından nasıl pekiştirildiğini çarpıcı bir biçimde yansıtmaktadır.

4.3.3. Cinsel ve Kişisel Özgürlüğün Kısıtlanması

“Toplumsal baskı, toplum içinde yer alan tüm bireyler üzerinde hissedilmekle birlikte toplumsal cinsiyet algısına bağlı olarak kadınlar üzerinde daha etkilidir” (Ulutürk Akman, 2021: 88). Toplumda kadınlar, toplumsal cinsiyet normlarına bağlı olarak ekonomik, siyasi, dini ve eğitim gibi birçok alanda kısıtlamalara maruz kalmaktadır. Ayrıca ataerkil toplumlarda kadınların cinsel kısıtlamalarla karşılaştığı görülmektedir. Kadına yönelik cinsel baskı ve kısıtlamalar birçok farklı durumu içerir. Zorla evlilikler, bireylerin kendi rızaları olmadan evliliğe zorlanmasıyla cinsel özgürlüklerinin kısıtlanmasını ifade eder. Cinsiyet temelli şiddet, fiziksel, cinsel veya duygusal şiddet yoluyla bireylerin cinsel özgürlüklerini tehdit eder. Cinsel taciz ve saldırılar, bireylerin cinsel tercihlerini zorla değiştirmeye çalışarak kişisel sınırlarını ihlal eder. Toplumsal ve kültürel baskılar ise bireylerin cinsel tercihlerine ve davranışlarına yönelik toplumun ya da kültürün oluşturduğu

engellerle cinsel özgürlüğü kısıtlar ve kendilerini ifade etme haklarını sınırlandırır. Kadınlar bu cinsel kısıtlamalara toplumsal cinsiyet normları sebebiyle maruz kalmaktadır. Toplumsal cinsiyet perspektifinden bakıldığında, evlilik içindeki cinsellik genellikle toplumsal normlar ve dini inançlarla kutsallık, saflık ve bereketle ilişkilendirilir. Bu bağlamda cinselliğin sınırları katı kurallar, mitler, tabular ve yasaklarla belirlenmiştir. Toplumlar evlilik dışındaki cinselliği toplumsal bütünlüğü tehdit eden bir risk, düzeni bozan bir isyan ve kutsal olanı çiğneyen bir saldırı olarak değerlendirir (Gülsün vd., 2009: 70). Bu yaklaşım kadın ve erkek cinselliğinin toplumsal normlarla nasıl şekillendirildiğini ve bu normların toplumsal cinsiyet eşitsizliğini nasıl pekiştirdiğini gösterir. Evlilik içindeki cinsellik, toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranışları desteklerken evlilik dışı cinsellik bu düzeni bozduğu için olumsuz bir şekilde stigmatize edilir. Aksoy Derya vd., (2017), “Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumların Cinsel Tabulara Etkisi” isimli çalışmada katılımcıların görüşlerine göre toplumun cinsellik konusunda baskılayıcı olduğunu, kültürel yapıların ve dini inanışların cinsel tabuların oluşumunda önemli bir rol oynadığı sonucuna varılmıştır (Aksoy Derya vd., 2017: 7). Kadınlar geleneksel baskıcı tutumların bir yansıması olarak zaman zaman çeşitli şiddet türlerine de maruz kalmaktadır. Toplumsal cinsiyet bağlamında şiddet bireylere fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik zararlar verme şeklinde ortaya çıkar ve bu şiddet hem toplumsal hem de aile içi düzeyde belirli toplumsal norm ve değerler tarafından şekillendirilir (Konuk Kandemir ve Alıcı, 2022: 366). Toplumda kadın ve erkeklere yüklenen geleneksel roller, şiddeti pekiştirir. Kadınların zayıf ve itaatkâr, erkeklerin ise güçlü ve kontrol sahibi olması beklenir. Bu normlar erkeklerin egemenliğini sürdürmesine ve kadınların bu egemenlik altında kalmasına yol açar. Aile içi şiddet bu toplumsal cinsiyet normlarının bireyler arasındaki ilişkileri nasıl etkilediğini gösterir ve genellikle kadınlar şiddet mağduru olurken, erkekler uygulayıcı olarak görülür. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, aile içindeki şiddeti besler ve normalleştirir, böylece şiddet döngüsünü sürdürür. Şiddet, toplumsal normlarla meşrulaştırılır ve kadınların yaşadığı şiddet sıkça göz ardı edilir veya kabul edilir. Kadına yönelik kişisel özgürlüğün kısıtlanması birçok farklı şekilde gerçekleşebilir. Zorla ev içi görevler özellikle kadınların ev içi sorumluluklarla sınırlandırılması, bireylerin kariyer ve sosyal yaşantılarında bağımsız seçim yapabilme yetilerini engeller. Yasal ve politik kısıtlamalar temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması yoluyla kişisel özgürlükleri tehdit eder. Fiziksel hareket kısıtlamaları ev hapsi veya gezi yasakları gibi sınırlamalarla bireylerin yaşam alanlarını ve sosyal ilişkilerini özgürce sürdürmeleri zorlaştırır. Ayrıca psikolojik ve sosyal baskılar, bireylerin kimliklerini ve yaşam

tarzlarını ifade etmelerine engel olarak kişisel özgürlüklerini kısıtlar, sosyal normlar ve kültürel beklentiler bu kısıtlamaların kaynağı olabilir. Bu faktörler bireylerin kişisel özgürlüklerini doğrudan tehdit eder ve toplumsal eşitsizlikleri derinleştirir. Konuk Kandemir ve Alıcı (2022), kadına yönelik şiddetin incelendiği “Ekonomik Şiddetin Toplumsal Yansımalarına Türk Sinemasından Bakış: Nefesim Kesilene Kadar Örneği” isimli çalışmada Serap karakterinin hayatta kalmak için sürekli bir mücadele içinde olduğu ve bu mücadelede toplumun bozulmuş ahlaki değerlerini benimsemek zorunda kaldığı sonucuna varılmıştır. Serap’ın mevcut ataerkil toplumda ekonomik bağımsızlığına rağmen kendisine haksızlık edenlere karşı dik bir duruş sergilemek yerine onların acımasız davranışlarına karşı koymayı aynı yöntemlerle tercih ettiği ve bu durumun onun dayanma ve ayakta kalma stratejisinin toplumun sert kuralları ve değerleriyle uyumlu olarak şekillendiği sonucuna varılmıştır (Konuk Kandemir ve Alıcı, 2022: 380). Sandıkçı (2020), “Hercai Dizisi Bağlamında Ataerkil Söylemin İnşasında Kadın Temsili” isimli çalışmada dizideki kadınların kadınlar ve erkekler tarafından cezalandırıldığı ve bu cezalandırılmaların sosyal hayata karışma, cinsel birliktelik gibi sebeplerden kaynaklandığı sonucuna varmıştır (Sandıkçı, 2020, 101).

Camdaki Kız dizisinde kadınların çeşitli cinsel ve kişisel kısıtlama ve baskı içeren söylemlere maruz kaldığı görülmektedir. 1. bölümde Nalan’ın dışarıya çıkması sebebiyle Nalan’ın annesi Feride tarafından cinsel ve kişisel özgürlüğün kısıtlanmasına yönelik söyleme maruz kalır. Ayrıca Feride Nalan’ın kişisel özgürlüğünü kısıtlamaya çalışarak eşi Adil’e karşı gelir. Feride Nalan’a; “*Namusunla evlenene kadar bu giyilecek (korse), nikah memuru karşısına çıkana kadar kimsenin sana dokunmasına izin vermeyeceksin!*” Feride Nalan’a; “*Eğer benden gizli bir şey yaparsan sana dünyayı dar ederim!*” Feride Adil’e; “*Ben namusumu sokaklara atamam ya namusum kirlenirse.*” Feride tarafından ifade edilen söylemler cinsiyet temelli baskıları ve kısıtlamaları yansıtırken kadınların cinsel özgürlüklerinin denetlendiğini ve toplumsal normlarla sıkı sıkıya bağlı olduğunu gösterir. Bu söylemler kadınların cinsel ve kişisel özgürlüklerinin toplumsal cinsiyet rollerine uygunluk ve namus anlayışı doğrultusunda kısıtlandığını ortaya koyar. Ayrıca Feride’nin eşi Adil’e karşı, “Ben namusumu sokaklara atamam” diyerek namusun toplumsal bir yük ve kontrol aracı olarak kullanıldığını belirtmesi kadınların cinsel ve kişisel özerkliklerinin kısıtlandığını ve bu kısıtlamaların toplumsal cinsiyet eşitsizliğini beslediğini gösterir. 1. bölümde Nalan’ın evliliğe sıcak bakmaması sebebiyle arkadaşı Billur ile arasında geçen konuşmada Billur Nalan’a; “*İlk manitayı yapmanın vakti geldi, küfleneceksin diye*

korkuyorum.” şeklindeki ifade toplumsal cinsiyet normlarının kadının cinsel ve kişisel özgürlüğü üzerindeki kısıtlayıcı etkilerini yansıtır. Billur'un ifadesi kadınların belirli bir yaşa kadar cinsel deneyim yaşamalarının beklendiğini ve bu beklentilere uymamanın toplumsal damgalama riski taşıdığını vurgular. “Küfleneceksin” ifadesi toplumsal normlara uymamanın kadınlar üzerinde olumsuz bir etki yaratacağına dair endişeyi ifade eder bu da kadınların cinsel seçimlerini toplumsal baskılar doğrultusunda şekillendirmelerine neden olur. Benzer şekilde 1. bölümde Sedat’a eş bulma arayışına giren Gülcihan, Selen ve Döndü arasında geçen bu konuşmada Selen Gülcihan’a; “*Babamın aradığı gelin bu kız bildiğimiz bakire.*” Döndü Selen’e; “*Kaldı mı böyle temiz kız bu devirde.*” Selen'in Gülcihan'a "Babamın aradığı gelin bu kız bildiğimiz bakire" demesi cinselliğin bir tür değer ölçüsü olarak nasıl kullanıldığını ve kadının cinsel geçmişinin toplumsal bir standart haline geldiğini gösterir. Bu ifade kadınların cinsel deneyimlerinin ve "temiz" olarak değerlendirilen statülerinin evlilik ve toplum içindeki değerleri açısından ne kadar önemli olduğunu vurgular. Döndü’nün "kaldı mı böyle temiz kız bu devirde" şeklindeki yorumu ise cinsel saflığın artık nadir ve olağan dışı bir durum olarak görüldüğünü ve bunun toplumsal bir beklenti haline geldiğini ifade eder. 2. bölümde Nalan ve Sedat’ın aile tanışmasında Feride bu ikilinin yakınlaşmasına fırsat vermeyecek şekilde Nalan’ın özgürlüğünü kısıtlamaya çalışır. Feride Nalan’a; “*Asla ama asla o Sedat denen adamın yanına yaklaşmayacaksın, yaklaşırsa uzaklaşacaksın, parmağının ucuyla bile sana dokunmasına izin vermeyeceksin!*” Feride Nalan’a “*Nikah olmadan düğün olmadan yüzümüzü yere eğecek bir şey yapmayacaksın, kimsenin elinin kiri olmayacaksın.*” Feride’nin Nalan’a yönelik kısıtlayıcı söylemleri kadının cinsel ve kişisel özerkliğinin toplumsal normlar ve aile baskıları tarafından kontrol altında tutulduğunu ortaya koyar. Feride’nin uyarıları Nalan’ın bireysel tercihlerini ve özgürlüğünü toplumsal ve ailevi onur anlayışlarına uygun hale getirmek amacıyla sıkı bir şekilde sınırlandırmaktadır. Kadının cinselliği ve kişisel ilişkileri üzerinde tamamen kontrol sağlanması ve “namus” adına hareket edilmesi beklentisi Nalan’ın kendi kararlarını verme hakkının kısıtladığını ve cinsel özgürlüğünün toplumsal normlar tarafından denetlendiğini gösterir. 3. bölümde Nalan ve Sedat’ın birlikte vakit geçirmesinden sonra Feride, Nalan’ın Sedat’la yakınlık kurduğundan şüphelenip yardımcıları Hafize’ye Nalan’ı kontrol etmesi için görev verir. Daha sonra Feride Nalan’ı bekaret kontrolü için doktora götür. Ayrıca Feride Nalan’ın rüyasında Sedat’la yaklaştığı düşüncesiyle Nalan’ı uyandırıp zorla banyoya götürüp fiziksel şiddete maruz bırakır. Feride Hafize’ye; “*Her köşesine bakacaksın toplu iğne ucu kadar leke kızarıklık bir morluk*

*görürsen hemen haber vereceksin.” Feride Doktora; “Kızım malum bekar bir baksanız diyorum bir kontrol etseniz her şey yolunda mı bir terslik istenmeyen bir durum var mı her şey olması gerektiği gibi mi?” Feride'nin Nalan'ın cinsel ve kişisel özgürlüğünü kısıtlayan bu eylemleri toplumsal cinsiyet normlarının ve ailevi baskıların kadınların bedenleri üzerindeki denetimini pekiştirdiğini gösterir. Feride'nin yardımcısına Nalan'ın vücudunu kontrol ettirmesi onun bedenini ve özel hayatını sürekli bir gözetim altında tutma arzusunu yansıtır. Bekaret kontrolü kadının cinsel yaşamının toplumsal normlarla sıkı bir şekilde denetlendiğini ve cinselliğin onur ve değer anlayışları açısından nasıl bir kontrol mekanizması haline getirildiğini gösterir. 5. bölümde Nalan'ın Sedat'la evlenmekten vazgeçmesi üzerine Feride bu karara karşı çıkıp Nalan'a Sedat'la evlenme baskısı kurar ve Feride ile Adil arasında Nalan'ın ayrılık kararının aile namusuna vereceği zarar konuşulur. Feride Nalan'a; “*Sen bizi el alemin diline düşürmeye yeminli misin? Buradan dönüş yok o adamla evleneceksin.*” Feride Adil'e; “*Yine alnımıza kara leke sürülecek yine namusumuza dil uzatacaklar yine başımızı yerden kaldıramayacağız.*” Bu söylemler Nalan'ın kişisel kararlarının toplumsal beklentilerle çeliştiğini ve bu beklentilerin bireysel özgürlükler üzerindeki baskısını gösterir. Bu söylem kadının kendi hayatına dair kararlarının aile ve toplum namusu üzerinden şekillendirildiğini ve toplumsal onur anlayışının bireysel tercihleri sınırladığını ifade eder. Söylemler Nalan'ın evlilik kararının toplumsal namusa vereceği potansiyel zararın ailevi onur ve sosyal kabul açısından ne kadar büyük bir endişe kaynağı olduğunu yansıtır. 6. bölümde Nalan ve Sedat'ın magazine el ele poz vermesi üzerine Feride, Nalan'a baskı kurar. Feride Nalan'a; “*Artık elini verdi gerisini nikahsız düğünsüz getiririm diyor. Geniş geniş bütün ülkeye ilan ediyor.*” Feride Nalan'a; “*Nikahsız kimseye dokunulmayacaktı neydi bizim kuralımız? Nikah olmadan kimseye teslim olunmayacaktı!*” Feride Nalan'a; “*Elin günaha bulaştı elini temizleyeceğiz bir daha yaparsan elini kırarım.*” 6. bölümde Nalan ve Rafet'in görüşmesi sırasında Feride Nalan'ın telefonunun açık kalmasını ve konuşulanları dinlemek ister. Nalan telefonu kapattığı için sonrasında Feride'den baskı ve tehdit görür. Feride Nalan'a; “*Ben aradığımda tepene yıldırım bile düşse bu telefon açılacak. Bunun hesabını öyle bir soracağım ki bugünü asla unutmayacaksın!*” söylemleri kadının cinselliğinin ve kişisel davranışlarının toplumsal ve ailevi normlar tarafından sıkı bir şekilde denetlendiğini gösterir. Feride'nin Nalan'ın cinsel ilişkisini, toplumsal normlar ve namus anlayışıyla doğrudan ilişkilendirmesi, kadınların cinsel özgürlüklerinin bu normlar tarafından nasıl kısıtlandığını ve kontrol altına alındığını yansıtır. Ayrıca “Elin günaha bulaştı, elini temizleyeceğiz bir daha yaparsan elini kırarım”*

söylemi kadının cinselliği üzerindeki toplumsal ve ailevi denetimin sertliğini ve cinsel davranışların sosyal normlar tarafından cezalandırıldığını açıkça ortaya koyar. Tehdit söylemleri bireylerin özel alanlarına müdahale edildiğini ve kişisel özerkliklerinin ihlal edildiğini gösterir. 7. bölümde Sedat ve Nalan'ın gizlice görüştüğünü ve Sedat'ın Nalan'ı öptüğünü gören Feride, Nalan'a fiziksel şiddet uygular. Ayrıca Nalan'ın özgürlüğünü kısıtlamaya yönelik söylem ve davranışlarda bulunarak Nalan'ı çamaşırhane odasına kapatır. Feride Nalan'a; *"Seni evde edebinle oturur düşünürken sen o herifle beraberdin. Bir herifin bir anlık zevki için şerefini, haysiyetini ayaklar altına almadan önce düşünecektin bunu."* Feride Nalan'a; *"Adımın bir daha kirlenmesine izin vermem."* Feride Nalan'a; *"Bitti artık o Sedat denen zibidiyle düğün gününe kadar görüşmeyeceksin. Evden Çıkmayacaksın. Billur'la da görüşmeyeceksin."* Feride Nalan'a; *"4444 defa günahlarımdan tövbe ediyorum diye yaz! Hepsini tek tek sayacağım."* ifadeleri kadının kişisel ilişkilerinin ve toplumsal etkileşimlerinin ailevi ve toplumsal normlar tarafından kısıtlandığını gösterir. Ayrıca Nalan'ın hata olarak görülen davranışlarını toplumsal ve dini normlar çerçevesinde cezalandırma arayışını ve bu normların kadının davranışlarına nasıl yansıdığını ortaya koyar. 9. bölümde Sedat ve Nalan'ın düğün günü sırasında Feride, Sedat ve Cana yaklaşmasına şahit olur fakat bunu Nalan'dan gizler. Feride, Sedat ve Cana yaklaşmasındaki suçlunun Cana olduğunu belirterek aldatmanın ahlaki sorumluluğunu Cana'ya yükler ve Cana'ya fiziksel şiddet uygulayarak tehdit eder. Feride Cana'ya; *"Demek Sedat'ın peşini bırakmayacaksın. Sana edebi, ahlaki, namusu öğreteceğim."* Bu söylemler cinsellik ve ahlaki sorumluluğun toplumsal cinsiyet rolleri doğrultusunda nasıl dağıtıldığını ortaya koyar. Feride, Cana'yı suçlayarak aldatmanın sorumluluğunu sadece kadına yüklerken, erkeklerin davranışlarını görmezden gelir ve bu durum toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirir. 10. bölümde düğünden sonraki gün Rafet tüm ailenin bir arada bulunduğu bir anda Nalan ve Sedat'tan hemen çocuk yapmalarını talep eder. Nalan ve Sedat'ın özel hayatlarına müdahale etmeye çalışır. Rafet Nalan'a; *"Düğünümüzü atlattık şimdi sıra geldi torun faslına. Gelin kızıma söylüyorum. O iki kız çocuğunu ben hemen istiyorum."* sözleri özellikle kadınların üreme rollerine atfedilen toplumsal baskıyı vurgular. Kadınlar aile içindeki ve toplumsal normlar çerçevesinde, çocuk sahibi olma sorumluluğu olarak görülür ve bu sorumluluk onların kişisel seçimlerinin önüne geçebilir. Rafet'in bu şekilde müdahale etmesi Nalan'ın ve Sedat'ın özel yaşamlarına yönelik ataerkil toplumlardaki toplumsal ve ailevi müdahalenin bir örneğidir. 10 ve 11. bölümde Feride, Nalan ve Sedat'ın evlilik sonrası cinsel birliktelik yaşamadığından şüphelenip Nalan ve Sedat'a birliktelik yaşamaları için baskı

yapar. Feride Nalan'a; *"Yine yalan söyledin. O iş oldu dedin. O çok bilmiş kocan bir kusurun, eksiğin var da ondan yapamıyorsun zannedecek ya da hayatına başka adamlar girdi de o yüzden diye düşünecek. Bu işi adımıza bir kara çalmadan hemen çözeceksin."* Feride Sedat'a; *"İki gecedir pek olması gerektiği gibi değilmiş. Madem kocalık vazifeni layığıyla yapmayacaktın niye evlendin bizim kızımızla. Nalan'ı zorlayacaksın, ben kızıma laf gelsin istemem bir kusuru var da ondan ötürü yapamıyor denilsin istemem."* Feride Nalan'a; *"Bu gece de içtiniz mi o karışimleri? Odaya geçince ışığı kapatma açık kalsın. Perdeyi de aralayacaksın. Bu iş bu gece bitecek."* Feride'nin söylemleri cinsel ilişkilerin bireysel bir seçim olmaktan çıkıp toplumsal normlar ve beklentiler doğrultusunda zorunlu ve denetim altına alınan bir alan haline geldiğini gösterir. Ayrıca Feride'nin cinsel ilişkileri sadece evlilik ve toplumsal saygınlık için bir araç olarak gördüğünü, cinsel ilişkilerin bir tür toplumsal denetim ve onur meselesi olarak ele alındığını ortaya koyar. 13 ve 14. bölümde Feride, Sedat ve Nalan'ın cinsel birliktelik yaşamadığı gerekçesiyle Nalan'dan uzak kalacağı konusunda Nalan'ı tehdit ederek çocuk sahibi olmaya zorlar. Feride Nalan'a; *"Torun haberi verene kadar benden annelik bekleme."* Feride Nalan'a; *"Kucağında bebeğinle geldiğinde bu kapılar tekrar sana açılacak."* sözleri Feride'nin Nalan'a çocuk sahibi olmayı sadece kişisel bir beklenti olarak değil aynı zamanda toplumsal bir zorunluluk olarak dayattığını gösterir. Çocuk sahibi olmanın Nalan'ın aile içindeki konumunu ve Feride ile olan ilişkisini yeniden şekillendirmek için bir araç olarak kullanıldığını vurgular. 15. bölümde Sedat evliliğinin ilk zamanlarında çocuk sahibi olmak istemeyen karısı Nalan'ı Feride'ye şikâyet eder. Feride, Nalan'ın fikrine saygı duymayıp Nalan'ın bu fikrini bir kusur olarak görüp bu kusurun üzerini örtmeye çalışır. Bir kadın olarak Nalan'ın anne olmak istememe düşüncesine karşı gelinip Nalan'ın kişisel özgürlüğü kısıtlanmaya çalışılır. Sedat Feride'ye; *"Nalan şu an çocuk istemiyor ben ne kadar istesem de yok diyor."* Feride Sedat'a; *"Nalan'la konuştuk biraz. Sedat yanlış anladı beni dedi. Anne olmaktan başka dünyada isteyebileceğim başka bir şey yok dedi."* 15. bölümde Sedat ve Nalan'ın cinsel birliktelik yaşamaları konusunda Feride'nin yaptığı baskılar sonucunda ikilinin birlikteliğini öğrenen Feride Nalan'a; *"O işi becerip hallettin ya içime biraz olsun su serpildi."* şeklinde söylemde bulunur. Feride'nin, Nalan'ın anne olma arzusunu kişisel bir seçim olarak değil bir eksiklik olarak görmesi toplumsal normların kadınların üreme rollerine baskı yaptığını gösterir. Feride'nin Nalan'ın isteksizliğini "kusur" olarak değerlendirip bu durumu örtbas etme çabası toplumsal cinsiyet normlarının bireylerin hayatlarına müdahale edebileceğinin bir örneğidir. Feride böylelikle Nalan'ın kişisel tercihlerini ve hislerini göz ardı eder ve toplumsal ve ailevi

baskıları gerekçe göstererek bu durumu düzeltmeye çalışır. 15. bölümde Gülcihan kızı Selen'in çocuk sahibi olmak için çok fazla beklediği yönünde Selen'i eleştirir ve çocuk sahibi olması gerektiği konusunda zorlar. Gülcihan Selen'e; *"Selen Hanım hamile kalmaya karar verene kadar biraz fazla oldu ama!"* Gülcihan'ın bu eleştirisi kadınların toplumsal rollerine dair beklentilerin ne kadar sıkı ve katı olduğunu aynı zamanda bireysel tercihlerin ve yaşam planlarının bu beklentilerle nasıl çatıştığını gösterir. Selen'in kişisel kararlarına ailevi ve toplumsal baskılar nedeniyle müdahale edilmesi kadınların kendi yaşamlarına dair seçim yapma özgürlüklerinin kısıtlandığını ve toplumsal normların bu süreçte devreye girdiğini net bir şekilde ortaya koyar. 18. bölümde Rafet, Selen'in kocasından boşanması yönünde Selen'i zorlar ve kocasıyla birlikte gitmesine izin vermez. Rafet Selen'e; *"O herifle aynı çatı altında bir saniye bile kalmana müsaade edemem. O nereye giderse gitsin sen hiçbir yere gidemezsin."* Rafet'in Selen'in kocasından boşanmasını istemesi erkeklerin aile içindeki egemenliğini ve kadınların bu egemenlik altında kalmalarını sağlamaya yönelik bir kontrol mekanizması olarak görülebilir. 18. bölümde Cana kocası Alp'le cinsel birliktelik kurmak istemez ve bu duruma karşı gelir. Alp Cana'nın söylediklerini dinlemez ve Cana'ya cinsel tacizde bulunur. Cana Alp'e; *"Alp lütfen, Alp istemiyorum!"* Cana'nın "Alp lütfen, Alp istemiyorum!" şeklindeki yalvarışı cinsel rızanın temel bir hak olduğunu ve bir kişinin cinsel eylemlere katılma isteğinin partneri tarafından her zaman saygıyla karşılanması gerektiğini vurgular. Ancak Alp'in Cana'nın rızasına saygı göstermemesi ve ona cinsel tacizde bulunması toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve erkek egemen normların cinsel şiddeti normalleştirdiğini gösterir. 18. bölümde Feride Nalan'ın telefonunu kontrol etmek ister ve Sedat'la özel konuşmalarına bakar. Daha sonrasında Nalan ve Sedat'ın ilişkisini yönetmeye çalışarak Nalan'a baskı kurar. Feride Nalan'a; *"Getir bakayım konuştunuz mu mesajlaştınız mı? Kocan gelince haberim olsun neredeymiş ne yapmış. Ben alacağım ifadesini."* Feride'nin Nalan'ın telefonunu izinsiz olarak kontrol etmesi ve özel konuşmalarına müdahale etmesi, kadının bireysel mahremiyet alanının ihlal edildiğini gösterir. Feride'nin baskıları Nalan'ın eşi üzerindeki kontrolü ve denetimiyle ilgili toplumsal normları yansıtır. Feride'nin bu tutumu Nalan'ın eşinin hareketlerini ve ilişkisini denetleme çabasını gösterir bu da kadının kişisel ve cinsel ilişkilerinin sürekli bir gözetim ve kontrol altında tutulduğunu ifade eder. 19. bölümde Sedat Nalan'la boşanmak ister bunun üzerine Nalan aile evine döner ve Feride Nalan'ı yeniden korse giymeye zorlar. Feride Nalan'a namusunu koruması konusunda baskı kurar. Feride Nalan'a *"Tedbirimizi koruyacağız. Evlenmeden önce iffetimizi nasıl koruduysak öyle! Hatta şimdi daha da çok dikkat etmemiz gerekiyor."* Feride Nalan'a *"Dul*

kalanın adı çok daha çabuk çıkar. Zaten bu mesele gazetelerde haber olmaya başlayınca pis sürüsü peşine düşecek.” Feride Nalan’a “*Bu halinle hiç kimseye layık değilsin. Sen dul halinle çürüyüp gideceksin.*” Bu söylemler Feride'nin Nalan'a yönelik baskıları toplumsal cinsiyet bağlamında kadının cinsel ve kişisel özgürlüğünün kısıtlanmasını ve toplumsal normların kadınlar üzerinde baskı oluşturarak kişisel hakları ihlal ettiğini gösterir. Feride'nin Nalan'ı yeniden korse giymeye zorlaması ve namusunu koruması konusunda yaptığı baskılar toplumsal cinsiyet normlarının kadınların bedenlerini ve davranışlarını denetleyerek toplumsal statülerini belirlediğini yansıtır. Feride'nin Nalan'a "Tedbirimizi koruyacağız. Evlenmeden önce iffetimizi nasıl koruduysak öyle! Hatta şimdi daha da çok dikkat etmemiz gerekiyor" şeklindeki söylemi kadının cinsel iffetinin toplumsal bir değer olarak nasıl vurgulandığını ve bu iffet anlayışının kadınları nasıl sürekli bir denetim altında tuttuğunu ortaya koyar. Bu ifade Nalan'ın artık evli olmayan bir kadın olarak toplumsal baskı altında kalacağını ve toplumun ona yüklediği cinsellik ile iffetle ilgili normları sürdürdüğünü gösterir. Feride'nin "Dul kalanın adı çok daha çabuk çıkar. Zaten bu mesele gazetelerde haber olmaya başlayınca pis sürüsü peşine düşecek" söylemi toplumun dul kadınları nasıl damgalarla etiketlediğini ve onların toplumsal saygınlıklarının tehdit altında olduğunu ifade eder. Burada dul kalmanın kadınların toplumdaki değerini ve statüsünü olumsuz yönde etkileyen bir durum olarak algılandığı vurgulanır. Son olarak Feride'nin "Bu halinle hiç kimseye layık değilsin. Sen dul halinle çürüyüp gideceksin" şeklindeki ifadesi toplumsal cinsiyet normlarının kadınları damgaladığını ve toplum içindeki değerlerini sürekli bir şekilde sorguladığını gösterir. Bu söylem Nalan'ın toplumsal kabulünü ve kişisel değerini dul halinden dolayı sorgulayarak onun toplumun idealleştirdiği kadınlık normlarına uymadığını ima eder. 26 ve 28. bölümlerde Feride Nalan'a bebek sahibi olması konusunda baskı yapmaya devam eder. Bunun üzerine Nalan gebelik testi yaptırır fakat hamile olmaması durumunda annesinin baskısının devam edeceğinden endişe duyar ve kendisini hamile olmak zorunda hisseder. Feride Nalan'a; “*Ne yaptın peki? Anne olmak için çalışmalara başladın mı yoksa yan gelip yattın mı!*” Nalan Feride'ye; “*Ama yine de öyle olmazsa yani öyle değilse bana kızma olur mu?*” Feride'nin Nalan'a yönelik baskıları, toplumsal cinsiyet normlarının kadınlar üzerinde nasıl baskı yarattığını ve annelik rolünü yerine getirmeyen kadınların nasıl yargılandığını ortaya koyar. Söylemler Nalan'ın annelik rolünü yerine getirmediği takdirde annesinin öfkesinden korkarak kendi kişisel sınırlarını ve tercihlerini bir kenara bırakmak zorunda kaldığını gösterir. 32. bölümde Sedat ve Cana yakınlığından rahatsız olan Nalan'ın arkadaşı Billur'a üzüntüsünden bahseder. Billur

Nalan'a; *"Bence Sedat'ı görüşelim görüşelim diye fişnikleyen Cana. Sedat'ın çok da bir suçu olduğunu zannetmiyorum."* şeklindeki söylemi toplumsal cinsiyet normlarının ve kadınların ilişkilerdeki dinamiklerin nasıl algılandığını ve yargılandığını ortaya koyar. Billur, Sedat'ın yakınlık kurmasındaki sorumluluğu Cana'ya atar. Bu durum erkeklerin davranışlarının çoğunlukla daha az sorgulandığı ve kadınların ilişkilerdeki sorunlardan daha fazla sorumlu tutulduğu toplumsal normları yansıtır. 34. bölümde Feride, Nalan'ın çocuk yapmak için beklememesi gerektiği konusunda Gülcihan ile tartışma yaşar. Feride Gülcihan'a; *"Nalan, Selen gibi bekleyemez Gülcihan Hanım"* 37. bölümde Nalan'ın bebeğini kaybetmesi üzerine Feride, Nalan'ın toparlanmak için zamana ihtiyacı olduğunu kabul etmez ve beklemeden tekrar çocuk sahibi olması konusunda Nalan'a baskı yapar. Feride Nalan'a; *"Bir an önce hamile kalacaksın."* Feride Nalan'a; *"Bir an önce anne olacaksın ki sağa sola savrulmaktan kurtulacaksın."* söylemleriyle Nalan'ın çocuk sahibi olma sürecinde acele edilmesi gerektiği vurgulanırken Selen'in kişisel tercihleri ve yaşam koşulları göz ardı edilir. Bu durum Feride'nin toplumsal cinsiyet rollerine sıkı sıkıya bağlı kalışını ortaya koyar. Bu bağlamda Feride'nin tutumu toplumsal cinsiyet normlarının kadının kişisel ve duygusal gereksinimlerini ihmal ettiğini ve toplumsal normların annelik rolünü kadının toplumsal değerinin merkezine koyduğunu gösterir. 40. bölümde Feride, Nalan ve Hayri arkadaşlığından rahatsız olur. Nalan'a eski günlerde ona yaptıklarını hatırlatır. Nalan'ı namusunu koruması gerektiğini ve kocası dışındaki erkeklerden uzak durması gerektiği konusunda uyarır. Feride Nalan'a; *"Bir daha evlenene kadar başka bir adamın aklından bile geçmeyeceksin. Sana bunu yasaklıyorum."* Feride Nalan'a; *"Kocana aşık olacaksın kocandan önce kocandan sonra başka hiç kimse olmayacak."* Bu söylemler Feride'nin Nalan'ın cinsel ve kişisel özgürlüğünü kısıtlayarak kocası dışında erkeklerle olan ilişkileri yasaklayarak ve yalnızca eşine odaklanmasını bekleyerek toplumsal cinsiyet normlarını kadına dayattığını gösterir. Kadının özellikle evlilik dışı ilişkiler ve kişisel arkadaşlıklar söz konusu olduğunda namus ve sadakat kavramları üzerinden denetlendiği görülür. Feride'nin bu tutumu toplumsal cinsiyet rollerinin kadının sosyal ilişkileri ve kişisel özgürlükleri üzerindeki kısıtlayıcı etkilerini açıkça ortaya koyar. 45. bölümde Feride Nalan'a çocuk sahibi olması konusunda baskı yapmaya devam eder. Feride Nalan'a; *"Bir an evvel olanı biteni bırakıp bebek yapacaksın."* 46. bölümde Feride Cana'yı hamileliğini sonlandırması için tehdit eder. Feride Cana'ya; *"Buradan çıkıp yapacağın tek şey bu günah tohumundan kurtulmak."* Feride'nin hem Nalan hem de Cana üzerindeki baskıları toplumsal cinsiyet normlarının kadınların ebeveynlik rollerini zorunlu kıldığını ve bedensel özerkliklerini

denetim altına alıp kısıtladığını vurgular. Kadınların çocuk sahibi olma ya da hamileliği devam ettirme kararları toplumsal beklentiler ve aile içi baskılar doğrultusunda şekillendirilir bu da kadınların kişisel özgürlüklerinin sınırlı olduğunu ve toplumsal normlar tarafından kadınların denetlendiğini gösterir.

Camdaki Kız dizisinde kadın karakterlerin maruz kaldığı cinsel ve kişisel baskı söylemleri toplumsal cinsiyet normlarının ve ailevi beklentilerin kadınlar üzerindeki etkisini yansıtır. Dizi bu baskıları ve kısıtlamaları çeşitli bölümlerde farklı şekillerde yansıtarak toplumsal normların kadınlar üzerindeki etkilerini pekiştirir. Kişisel ve cinsel özgürlüklerin kısıtlanması açısından Feride'nin Nalan'a yönelik sert söylemleri dikkat çekicidir. Feride'nin "namus" ve "kısıtlama" söylemleri kadınların cinsel seçimlerinin toplumsal baskılarla sınırlandırıldığını gösterir. Bekaret kontrolü sahnesi kadının bedeninin ve cinsel yaşamının toplumsal normlarla sıkı bir şekilde denetlendiğini açıkça ortaya koyar. Bu durum kadınların cinsel yaşamlarının toplumsal ve ailevi onur anlayışlarıyla ilişkili olduğunu gösterir. Toplumsal beklentilerin bireysel özgürlük üzerindeki etkisi de dizide belirgin bir şekilde işlenmiştir. Billur'un Nalan'a "ilk manitayı yapmanın vakti geldi" demesi kadınların belirli yaşlarda cinsel deneyim yaşama beklentilerini ve bu beklentilere uymamanın toplumsal damgalama riskini ortaya koyar. Gülcihan ve Selen'in konuşmaları ise cinselliğin toplumsal standartlarla nasıl değerlendirildiğini ve bu normların kadınlar üzerinde baskı oluşturduğunu gösterir. Cinselliğin toplumsal ve ailevi kontrol aracı olarak kullanılması dizinin önemli temalarından biridir. Feride'nin Nalan'ı Sedat ile evlenmeye zorlaması ve bu evliliğin toplumsal namus açısından önemini vurgulaması bireysel kararların toplumsal normlar doğrultusunda şekillendirildiğini gösterir. Ayrıca Feride ve Rafet'in Nalan ve Sedat'ın çocuk sahibi olmaları konusunda yaptığı baskılar, kadınların üreme rollerine yönelik toplumsal beklentilerin ve bu beklentilerin kadınların kişisel seçimlerini kısıtladığını gösterir. Cinsellik ve iffetin toplumsal denetimi de dizinin önemli bir parçasıdır. Dul kalmanın toplumsal damgaları ve bu damgaların kadınların toplum içindeki değerini nasıl etkilediği vurgulanır. Feride'nin Nalan'ı tekrar korse giymeye zorlaması ve toplumsal normlara uygun davranışlara çağırması kadınların toplumsal normlar gerekçe gösterilerek kısıtlandığını gösterir. Son olarak cinsel şiddet ve rıza meseleleri dizide ele alınan önemli konulardan biridir. Cana'nın cinsel tacize maruz kalması toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve erkek egemen normların cinsel şiddeti nasıl normalleştirdiğini gösterir. Cinsel rızanın temel bir hak olarak kabul edilmemesi toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin açık bir göstergesi olarak

öne çıkar ve tüm bu örnekler kadının toplumsal cinsiyet eşitsizliği karşısındaki mücadelesine olumsuz bir şekilde yansiyabilir.

4.3.4. Fiziksel Görünümün Kısıtlanması

Kadınların televizyondaki fiziksel görünimleri, toplumsal normların ve kültürel beklentilerin güçlü bir yansıması olarak karşımıza çıkar. Televizyon kadınların fiziksel çekiciliğini ve güzelliğini sürekli olarak vurgulayan, idealize eden ve bazen de sadece bu kriterlere dayalı olarak değerlendirilen bir platform sunar. Bu ideal güzellik standartları genellikle genç, ince, belirgin fiziksel özelliklere sahip kadınlarla sınırlıdır ve bu da kadınların kendi beden imajlarını, özsaygılarını ve toplumsal değerlerini ciddi şekilde etkiler. Televizyonda sıkça karşılaşılan bu idealizasyon, kadınların görünüşlerine odaklanarak kişisel yetenekler, başarılar ve bireysel değerler gibi diğer önemli niteliklerin göz ardı edilmesine yol açar. Ayrıca bu standartlar kadınları sürekli bir güzellik baskısı altında tutarak toplumsal baskılar ve dış görünüme dayalı yargılarla mücadele etmelerine neden olur. Toplumsal cinsiyet normları kapsamında kadının fiziksel görünümünün kısıtlanması toplumsal ve kültürel güzellik standartlarına ve cinsiyet rollerine uyum sağlama zorunluluğunu ifade eder. Bu normlar genellikle ince ve belirli fiziksel özellikler üzerinden tanımlanmış beden tiplerini idealize eder ve kadınları bu standartlara uygun şekilde sunmaya teşvik eder. Moda ve kozmetik endüstrilerinin etkisi kadınların sürekli değişen güzellik normlarına uyum sağlamalarını zorunlu kılarak kişisel tercihlerinin ve özgürlüklerinin kısıtlanmasına yol açar. Ayrıca toplumsal baskılar ve cinsiyet rollerinin güçlendirilmesi kadınların fiziksel görünümünü belirli normlara göre şekillendirirken kişisel ve toplumsal özgürlüklerin sınırlandırılmasına neden olabilir. Medya ise idealize edilmiş fiziksel özellikleri sürekli olarak vurgulayarak bu standartlara uyma baskısını artırır ve kadınların kendilerini bu normlara göre değerlendirmelerine yol açar. Dizilerde dişiliği vurgulayan kadın karakterler genellikle estetik ve bakım odaklıdır. Eren (2020), “Türkiye’deki Popüler Dizilerde Kadın İmgesi; İstanbullu Gelin Dizisindeki Kadın Karakterlerin Temsili” isimli çalışmasında "İpek" karakterinin fizyolojik olarak kadınsılığı ön plana çıkaran bir imaj sergilediği, "Süreyya" karakterinin ise daha sade ve doğal bir görünümde yansıtıldığı sonucuna ulaşmıştır (Eren, 2020: 84). Bu iki farklı kadın temsili dizilerde kadınların fiziksel görünimleri ve toplumun estetik beklentileri arasındaki farklılıkları ve vurguları gösterir. Efe (2020), “İnternet Dizilerinde Bedenin Temsili: Fi Dizisi Üzerine Bir Araştırma” isimli

çalışmada "Fi" dizisinde kadın karakterlerin hem fiziksel çekicilikleri hem de profesyonel başarıları ile ön plana çıktığı ancak dizide kadın bedeninin bir özne olarak değil basit bir nesne olarak sunulduğu ve bu bedeninin seyirci tarafından tüketilmesi için sergilendiği sonucuna varmıştır (Efe, 2020: 83). Bu sonuç kadın karakterlerin değerinin yalnızca dış görünüşleri ve cinsel çekicilikleri ile sınırlı kaldığını ve onların bireysel kimliklerinin göz ardı edildiğini gösterir.

Camdaki Kız dizisinde kadınların fiziksel görünümünün kısıtlanmaya çalışıldığı ve kadınların bu kısıtlamalar doğrultusunda söylemlere maruz kaldığı görülmektedir. 1. bölümde Nalan'ın korse giyme aşamasında kilosu ölçülür ve kilosu annesine göre olması gereken tutardan fazla çıkınca Nalan, Feride tarafından Nalan'ın fiziksel görünümüne yönelik kısıtlama içeren bir suçlamayla karşı karşıya kalır. Feride Nalan'ın daha fazla yemek yemesine ve çay içmesine izin vermez. Feride Nalan'a; *"Senin için ideal kilo 53, dün akşam o elmayı yemeyecektin."* Feride Adil'e; *"53 ideal kilosu tabağındaki ona yeter."* söylemleri toplumsal cinsiyet bağlamında kadınların fiziksel görünüşlerinin sürekli olarak kontrol altında tutulduğunu ve belirli standartlara uyum sağlamanın zorunlu kılındığını gösterir. Feride'nin Nalan'ın daha fazla yemek yemesine ve çay içmesine izin vermemesi kadın bedeninin toplumsal ve ailevi onur ile ilişkilendirildiğini bu bağlamda kadınların bedenlerinin toplumsal normlara uygun olması gerektiğini vurgular. Feride'nin Adil'e, *"53 ideal kilosu tabağındaki ona yeter"* söylemi ise bu ideal kilo standartlarının sadece bireysel değil toplumsal ve ailevi normlar tarafından da dayatıldığını gösterir. 3. bölümde Nalan'a gelinlik bakılmaya gidilir o sırada Feride Nalan'a fikrini sormadan Nalan'ın giyeceği gelinliği kendisi seçer. Feride Satış Temsilcisine; *"Bu çok açık, bu baya açık (gelinlik)."* 10. bölümde Nalan ve Billur alışveriş esnasında kıyafet bakarken Billur, Nalan'ın giydiği kıyafetler hakkında yorum yaparak Nalan'ın almak istediği kıyafetleri almasına izin vermez. Billur Nalan'a; *"Bir saattir nenem zamanından kalma şeylere takıldın kaldın. Buraya geçmek yasak."* Feride'nin Nalan'ın giyeceği gelinliği kendi beğenisine göre seçmesi ve satış temsilcisine gelinliğin *"çok açık"* olduğunu belirtmesi toplumsal normlar çerçevesinde kadının giydiği kıyafetler üzerinde yapılan baskıcı tutumu temsil eder. Bu durum kadın bedeninin ve giysilerinin toplumun belirlediği ahlaki ve estetik standartlara uygun olmasının zorunlu kılındığını ifade eder. Benzer şekilde 10. bölümde Billur'un Nalan'ın kıyafet tercihleri üzerinde yaptığı yorumlar ve Nalan'ın beğendiği kıyafetleri almasına izin vermemesi kadınların giyim seçimlerinin sadece kişisel zevk değil başkalarının görüşlerine

ve toplumsal beklentilere de bağılı olduğunu gösterir. Billur'un Nalan'a "nenem zamanından kalma şeylere takıldığını" söylemesi geleneksel ve çağdaş normlar arasında bir çatışmayı vurgular ve kadınların giyim seçimlerinin sadece bireysel değil sosyal ve kültürel baskılarla şekillendirildiğini gösterir. 13. bölümde Billur ve Nalan kişisel bakım için kuaföre gider. Billur Nalan'ın saçının, tırnağının nasıl olması gerektiği konusunda Nalan'ın isteklerine saygı duymadan kendi istediklerini Nalan'a kabul ettirir. Billur Nalan'a söz hakkı bırakmadan kuaföre nasıl yapması gerektiğini söyler ve öyle de olur. Billur Kuaföre; *"Öndeki kırmızıyı (oje) sürelim!"* Billur'un kuaförde Nalan'ın ojesinin rengini belirlemesi Nalan'ın kendi fiziksel görünümü üzerindeki kontrolünü elinden alır. 18 ve 20. bölümlerde Feride Nalan'a kocasına uygun şekilde giyinmesi, daha bakımlı ve alımlı olması konusunda uyarılarda bulunur. Nalan'ı fiziksel görünümünü değiştirmesi için zorlar. Feride Nalan'a; *"Ne giydin? Senin önceliğin kocan."* Feride Nalan'a; *"Artık bir kocan var evlisin ona göre giyinmelisin."* Feride Nalan'a; *"Benim aldığım kıyafetleri giyeceksin. O tarzda başka kıyafetler de alacaksın."* Feride Nalan'ı kocasına uygun şekilde giyinmeye ve daha bakımlı olmasına yönelik sürekli olarak uyarır ve bu konuda baskı yapar. Feride'nin "Ne giydin? Senin önceliğin kocan" ve "Artık bir kocan var, evlisin, ona göre giyinmelisin" gibi ifadeleri kadınların evlilik kurumunun gerektirdiği toplumsal normlara uygun şekilde davranmaları gerektiğini dayatır. Bu söylemler evli bir kadının dış görünümünün ve giyimiyle ilgili seçimlerinin kocasının beklentilerine göre şekillendirilmesi gerektiğini öne sürer. Feride'nin Nalan'a "Benim aldığım kıyafetleri giyeceksin. O tarzda başka kıyafetler de alacaksın" şeklindeki talimatı bireysel özgürlüğün kısıtlandığını ve kadınların kendi tarzlarını seçme haklarının sınırlı olduğunu gösterir. Bu durum kadınların fiziksel görünümünün ve kişisel stillerinin toplumsal ve ailevi baskılarla nasıl şekillendirildiğini açıkça ortaya koyar. Kadınların kendi bedenleri ve dış görünüşleri üzerindeki kişisel seçimlerinin evlilik ve toplumsal normlar doğrultusunda kontrol altında tutulduğunu vurgular. Feride'nin bu tutumu, toplumsal cinsiyet rollerinin kadınların fiziksel görünüm üzerindeki etkilerini ve bu görünümün toplumsal beklentilere uyum sağlamak zorunda olduğunu gösterir.

Camdaki Kız dizisinde kadınların fiziksel görünümüne yönelik kısıtlamalar, toplumsal normlar ve ailevi beklentilere uygun olarak yansıtılır. Feride'nin Nalan'ın kilosunu ve yediği yiyecekleri denetlemesi kadın bedeninin toplumsal standartlara uygun şekilde düzenlenmesi gerektiğini gösterir. Feride'nin Nalan'ın gelinlik seçiminde müdahalede bulunması kadın giyiminin ahlaki ve toplumsal standartlara uygun olması

gerektiğini vurgular. Billur'un Nalan'ın kıyafet tercihlerini yorumlaması kadın giyiminin kişisel zevkten ziyade başkalarının görüşleri ve toplumsal beklentilere göre şekillendiğini ortaya koyar. Billur'un kuaförde Nalan'ın görünümünü kendi isteklerine göre düzenlemesi bireysel tercihlerinin göz ardı edildiğini gösterir. Feride'nin Nalan'ı kocasına uygun şekilde giyinmeye zorlaması evli bir kadının dış görünümünün kocasının beklentilerine göre düzenlenmesi gerektiğini öne sürer. Bu durum kadınların fiziksel görünümünün toplumsal ve ailevi normlarla denetlendiğini ayrıca kontrol edildiğini ve kişisel seçimlerin ciddi şekilde kısıtlandığını vurgular. Dizide kadın karakterler özellikle fiziksel görünümü üzerinden değerlendirir bu değerlendirmeler çoğunlukla toplumsal beklentilere uygunlukla ilişkilendirilir. Genel çerçevede dizide kadının fiziksel görünümü kısıtlayıcı söylemlerin kadınlar arasında gerçekleştiği ve dizinin genelinde bu kısıtlamaların giyim ve fiziksel görünüme yönelik olduğunu söylemek mümkündür. Dizide kadınların fiziksel görünümünün kısıtlanması diğer kısıtlama türlerine göre daha az yer bulmuştur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Toplumsal yapı içinde biyolojik olarak kadın ve erkek olarak dünyaya gelen bireyler sosyalleşme süreciyle birlikte toplumsal cinsiyet rollerini öğrenir ve bu roller aracılığıyla toplumun belirlediği cinsiyet normlarını içselleştirirler. Toplumsal cinsiyet, sadece biyolojik cinsiyet farklılıklarından öte toplumsal ve kültürel bağlamda şekillenen cinsiyet rollerini ve eşitsizliklerini ifade eder. Bu kavram toplumun kadınlık ve erkeklik için belirlediği davranış kalıplarını ve normları içerir ve bireyler bu normları öğrenerek sosyal yaşamlarında uygulamaya koyarlar. Toplumun bireylere dayattığı bu roller onların kimliklerini ve sosyal etkileşimlerini biçimlendirir. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet, sadece bireylerin biyolojik cinsiyetlerinden kaynaklanmayan kültürel ve sosyal etkilerle şekillenen bir olgudur (Kamacı, 2022: 167). Televizyonda toplumsal cinsiyetin yansıtılması toplumun cinsiyet rollerine dair normlarını ve beklentilerini pekiştiren bir rol oynamaktadır. Yayınlanan içerikler genellikle kadın ve erkek karakterlere belirli, geleneksel roller atfederek bu rollerin toplumsal gerçeklik olarak kabul edilmesini sağlar. Kadınların genellikle duygusal, yardımsever ve ev içi rollerle; erkeklerin ise güçlü, karar verici ve dışsal rollerle temsil edilmesi, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini sürdürür ve normalleştirir. Televizyon ekranlarında yer alan ataerkil zihniyeti yansıtan içerikler, eril düşünce yapılarını pekiştirmekte ve toplumsal cinsiyet rollerini güçlendirmektedir. Özellikle diziler kadın ve erkek karakterlere belirli roller atfederek bu rolleri toplumsal normlar olarak sunar (Keskin, 2020: 106). Bu süreç izleyicilerin cinsiyetle ilgili beklentilerini ve davranış kalıplarını toplumun geleneksel normlarına uygun olarak şekillendirir. Dolayısıyla televizyon içeriği aracılığıyla yayılan ataerkil değerler toplumsal cinsiyet eşitsizliğini sürdürmeye ve güçlendirmeye devam eder. Televizyonda kadın temsili genellikle toplumsal normlar ve stereotiplerle şekillendirilmektedir. Kadın karakterler sıklıkla duygusal, destekleyici ve ev içi rollerle sınırlı kalırken güç ve bağımsızlık gibi özellikler genellikle erkek karakterlere atfedilir. Bu durum toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirir ve kadınların toplumsal rollerinin dar bir çerçevede sunulmasına neden olur. Kadın temsillerindeki bu sınırlamalar izleyicilerin kadınlık kavramını ve toplumsal beklentileri dar bir perspektiften görmesine yol açarak toplumsal normların yeniden üretimine katkıda bulunur. Eril zihniyetin televizyon içerikleri aracılığıyla sürdürülmesi erkek egemenliğini ve ataerkil değerleri pekiştirmekte bu da kadınların küresel ölçekte metalaşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu durum toplumun

cinsiyetçi bakış açılarını ve kadınların ötekileştirilmesini devam ettirirken, egemen sınıfın ekonomik ve ideolojik çıkarlarını da korur. Dolayısıyla medya ve diziler aracılığıyla toplumsal cinsiyet normlarının dönüştürülmesi 21. yüzyılda toplumsal eşitlik ve kadınların gerçek temsili için kritik bir gerekliliktir. Bu dönüşüm kadınların yalnızca popüler kültürde değil toplumsal yaşamda da eşit ve bağımsız bireyler olarak yer almalarını sağlayabilir.

Televizyonun en değerli izlenme saatleri olan prime time diliminde en popüler program türü genellikle diziler ve televizyon programlarıdır. Bu programlar hedefleri doğrultusunda mümkün olduğunca fazla seyirci çekmeye odaklanır ve bu nedenle güncel gelişmelerden etkilenecek şekilde şekillenir (Büyükarıslan ve Yengin, 2019: 163). Diziler toplum üzerindeki etkileri açısından güçlü etkileşim araçlarıdır. Medya toplumsal normları ve değerleri hem yansıtır hem de şekillendirir. Bu bağlamda diziler toplumsal cinsiyet, kültür ve sosyal davranışlar üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Diziler toplumsal normları geniş kitlelere ulaştırarak aile yapısı, cinsiyet rolleri ve sosyal davranışlar gibi konuları izleyicilere sunar. Bu normların toplumsal olarak kabul görmesine katkıda bulunur. Ayrıca bireylerin kimlik ve rol modelleri bulmalarına yardımcı olarak kadın, erkek, genç ve yaşlı gibi toplumsal rollerin temsil edilmesini sağlar. Toplumsal sorunları ve sosyal adaletsizlikleri gündeme getirerek kamuoyunda farkındalık yaratabilir böylece toplumsal değişim için zemin hazırlayabilir. Kültürel temsilleri ve stereotipleri güçlendirebilir veya değiştirebilir, toplumsal cinsiyet rollerini pekiştirebilir veya bunlara karşı çıkabilir. Eğlenceli içerikler sunarak izleyicilere keyifli bir deneyim sunarken sosyal ve kültürel konularda bilgi ve farkındalık kazandırabilir. Diziler geniş bir izleyici kitlesine ulaşarak kamuoyunu şekillendirebilir ve toplumsal değişim süreçlerinde önemli bir rol oynar. Medya unsurları güçlü etkiler sayesinde toplumsal cinsiyet, kültürel normlar ve sosyal davranışlar üzerine sürekli bir etkileşim yaratarak medyanın toplumsal değişim ve kültürel evrim süreçlerinde önemli bir rol oynamasını sağlar. Sanat ve toplum arasındaki etkileşim medyanın toplum üzerindeki etkilerini anlamada önemli bir perspektif sunar. Medya toplumsal meseleleri görünür kılma ve bu konular üzerinde tartışma başlatma işlevini sanatla benzer bir şekilde yerine getirir. Toplumsal sorunları ütopyik veya distopyik anlatı tarzlarıyla ele alan medya içerikleri izleyicilere hem mevcut toplumsal dinamikleri hem de gelecekteki olası senaryoları sunar. Bu tür içerikler genellikle abartılı veya gerçeklikten uzak olarak algılansa da aslında toplumsal değişimlerin ve gelecekteki yönelimlerin ipuçlarını taşır. Medya sanat gibi toplumsal normları ve değerleri pekiştirme veya dönüştürme potansiyeline sahiptir

(Konuk Kandemir ve Kiraz Demir, 2022:131). Medyanın sunduğu kurgusal veya dramatize edilmiş hikayeler toplumsal algıyı şekillendirebilir ve izleyicilerin sosyal gerçeklikleri sorgulamasına neden olabilir. Görsel ve işitsel unsurların birleşimi izleyicilerin duygusal ve bilişsel düzeyde derinlemesine etkilenmelerine yol açar. Bu etkileşim izleyicilerin bilgi edinme biçimlerini ve toplumsal algılarını şekillendirirken, televizyonun toplumsal bilinç oluşturma ve kültürel normları yayma konusundaki gücünü pekiştirir. Bu bağlamda medya içerikleri sadece eğlence sunmakla kalmaz aynı zamanda toplumsal değişim süreçlerinde önemli bir rol oynar ve izleyicilere geleceğe dair vizyonlar sunar aynı zamanda toplumsal sorunlara ışık tutar. Medya, toplum üzerindeki etkisiyle derin bir iz bırakır. Medya; bilgiye erişim, sosyal normların şekillendirilmesi ve kamuoyu oluşturulması açısından kritik bir rol oynar. Medya bireylerin dünya görüşlerini, değerlerini ve davranışlarını büyük ölçüde etkileyebilir. Haberler, reklamlar ve eğlence içerikleri aracılığıyla toplumsal algıları yönlendirebilir. Ayrıca medya aracılığıyla yayılan bilgiler toplumda bilinçlendirme sağlarken aynı zamanda yanlış bilgilendirme ve manipülasyona da neden olabilir. Bu etkiler toplumsal değişimlerin hızını artırabilir ve kültürel dinamikleri şekillendirebilir. Sonuç olarak medya toplumu hem bilgilendiren hem de dönüştüren güçlü bir araçtır.

Yapılan çalışmalarda medyanın önemli bir parçası olan dizilerin bireylerin davranışları üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Türk toplumu dizi içeriklerinden etkilenen ve bu etkileri hayatına yansıtan bir toplumdur. Kadınların dizilerdeki temsili toplumun kadına yönelik davranışlarının oluşması ve kadına yönelik toplumsal cinsiyet bakış açısının değiştirilmesinde yönlendirici unsur olabilmektedir. Bu bağlamda toplumsal cinsiyet normlarını ve Türk toplumunda kadına karşı davranış biçimlerini yansıttığı düşünülen Camdaki Kız dizisi incelenmek üzere seçilmiştir.

Bu araştırmada toplumsal cinsiyet bağlamında Camdaki kız dizisinin 47 bölümünde kadına yönelik söylemler incelenmiştir. Dizinin her bölümünde toplumsal cinsiyete yönelik söylemlerin aynı yoğunlukta yer almadığı, ilk 9 bölümde kadına yönelik toplumsal cinsiyet söylemleri ve durumlarını içeren sahnelerin daha fazla yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. 2. sezon itibarıyla dizinin konu akışında ve dizideki kadın temsiliinde değişiklik olduğu görülmüştür. Bu değişimin sebebinin izleyiciden gelen olumsuz tepkilerin olduğu düşünülmektedir. 2. sezon itibarıyla dizide yer alan kadına yönelik baskıcı tutumların azaltılmaya çalışıldığı ve kitaptaki ana senaryodan uzaklaşıldığı gözlemlenmiştir. Genel

çerçevede bakıldığında benzer diğer çalışmalarda da görüldüğü gibi Camdaki Kız dizisinde de kadın temsili toplumsal cinsiyet normlarını içermektedir.

İlk aşamada dizideki söylemlerden yola çıkılarak kadının toplumsal cinsiyet rollerinden anne ve eş rolüne yönelik inceleme yapılmıştır. Dizide kadının anne ve eş olmasına yönelik toplumsal normları yansıtan söylemlerin olduğu tespit edilmiştir. Dizide erkeklerin eşlerini annelikleri konusunda eleştirdikleri ve yetersiz gördüklerine yönelik söylemler bulunmaktadır. Kadınlar bu eleştiriler karşısında kendilerini annelik rolünde yetersiz olarak görmektedir. Ayrıca kadınlar çocuk yetiştirme konusunda da başarısız olduklarını düşünmektedirler. Bu durumun sebebi çocukların herhangi bir yanlış davranışında gerçekleştirilen davranışın sorumlusu olarak annelerin işaret edilmesidir. Toplumsal cinsiyet normları kapsamında kadınlara yüklenen annelik görevlerinden “çocuk yetiştirmek” dizide en çok yansıtılan annelik görevidir. Kadının statüsünün ve toplumda gördüğü değer “anne olma” durumuyla yakından ilişkili olduğu söylenebilir. Dizide anne olma faktörünün kadının toplumdaki değerinin belirleyici bir parçası olarak yansıtıldığı görülmektedir. Dizide hamilelik sürecinde olan kadınlara yönelik ilgide ve aile içindeki değerinde artış olduğu gözlemlenmiştir. Kadının annelik rolü çocuk yetiştirmek, çocuklarının kusurlarını örtmeye çalışmak, aileyi bir arada tutmak için planlar yapmak ve bu planları uygulamak olarak yansıtılmıştır. Kadının toplumsal cinsiyet rollerinden eş rolüne bakıldığında dizideki kadınlardan eşinin sözünü dinlemesi gereken, eşinin kusurlarını görmezden gelmesi gereken bireyler olması beklenmektedir. Dizide erkeklerin kendi başarısızlıklarında eşlerini suçlu gördüğüne yönelik söylemler bulunmaktadır. Ayrıca kadınlar eş olma görevini yeterince yerine getiremediği yönünde eleştiri ve suçlamalara maruz kalmıştır.

İkinci aşamada toplumsal cinsiyet kuralları kapsamında “kadının sosyal hayata katılımının kısıtlanması, kadının cinsel ve kişisel özgürlüğünün kısıtlanması ve kadının fiziksel görünümünün kısıtlanması” kategorileri altında kadına yönelik kısıtlama ve baskı içeren söylemler incelenmiştir. Bu tür söylemlerin kadınların yaşantılarını, kendi isteklerini ve gelecek hedeflerini kısıtladığı görülmektedir.

Kadının sosyal hayata katılımının kısıtlanması yönünde kadınların iş hayatından uzaklaştırılma, erkek ve kadın arkadaşlarla sosyal aktivitelerde bulunmaktan mahrum

bırakılma durumlarıyla karşılaştığı gözlemlenmiştir. Dizide kadının öncelikli olarak eş ve annelik görevleri gerekçe gösterilerek kadının sosyal hayata katılımının engellenmeye çalışıldığına yönelik söylemler bulunmaktadır. Dizide kadınların sosyal hayatta yer almalarına yönelik kadınlar ve erkekler tarafından kısıtlayıcı söylemlere ve yasaklara maruz kaldıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Kadının cinsel ve kişisel özgürlüğünün kısıtlanması dizide kadınların en çok maruz kaldığı kısıtlama ve baskı türü olarak belirlenmiştir. Kadınların cinsel birlikteliğe zorlanma, evlilik öncesi cinsel birliktelikten kaçınma, boşanma sonrası cinsel birliktelikten kaçınma gibi baskılara maruz kaldığı görülmektedir. Özellikle kadının namusunu koruması gerektiğine yönelik söylemler bulunmaktadır. Dizide kadınların isteği dışında cinsel birlikteliğe zorlandığı, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kaldığı gözlemlenmiştir. Kadının çocuk sahibi olma fikrine önem gösterilmediği ve çocuk sahibi olması yönünde zorlandığı görülmektedir. Dizide geleneksel aile yapısının bir yansıması olan davranışların kadınların cinsel ve kişisel özgürlüklerini kısıtladığı tespit edilmiştir. Kadınlar söz sahibi olma ve karar verme noktasında ikincil planda kalmıştır.

Kadınların fiziksel görünümü konusunda çevresinin kısıtlama ve baskısına maruz kaldığı görülmektedir. Kadının fiziksel görünümünün eşinin ilgisini çekebilmesi için önemli olduğu, kadının kendinden önce eşi tarafından beğenilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Dizide kadınlara yönelik bakımlı olması ve kıyafetlerini özenle seçmesi yönünde kısıtlayıcı söylemler bulunmaktadır. Ayrıca kadınların fiziksel görünümüne yönelik baskıcı tutumlar sergilenmiştir. Kadınlardan eşleri ve diğer aile bireyleri tarafından fiziksel görünüm açısından daha güzel olmaları beklenmiştir.

Araştırma sonucunda araştırmanın hipotezlerini destekleyici bir sonuca ulaşılmıştır. Buna göre: Türk televizyon dizileri, toplumsal cinsiyet normlarını pekiştirebilecek birçok unsuru barındırabilir. Kadın karakterler sıklıkla geleneksel ev içi rollerle, örneğin anne, eş veya bakıcı olarak tasvir edilir bu da geleneksel cinsiyet rollerinin sürdürülmesine katkıda bulunabilir. Ayrıca kadınlar bazen erkek karakterlerin etrafında dönen hikayelerde ikincil roller üstlenir bu da kadınların toplumsal hayattaki rollerini sınırlı gösterebilir. Dizilerde sıkça karşılaşılan kadın karakter stereotipleri örneğin sürekli yardım eden veya zayıf karakterler, toplumsal cinsiyet normlarını pekiştirebilir. Türk televizyon dizilerinde kadın

temsilleri, toplumsal beklentiler doğrultusunda sınırlı ve belirli rollere hapsetme eğilimindedir. Türk televizyon dizilerinin benzer içerikleri ve benzer kadın temsillerini yansıtmaları dizilerdeki toplumsal cinsiyet normlarının sürdürülmesine ve pekiştirilmesine sebep olmaktadır. Camdaki Kız dizisinde kadınlar genellikle anne ve eş olarak tasvir edilmekte bu da toplumsal cinsiyet normlarını yeniden üretmektedir. Kadınların sosyal, kişisel ve fiziksel özgürlükleri üzerindeki baskılar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirmekte ve toplumsal normların eleştirel bir değerlendirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Camdaki Kız dizisinde kadınların toplumsal cinsiyet rollerinin ön plana çıkartılması ve toplumsal cinsiyet kuralları kapsamında kadınlara yönelik kısıtlayıcı ve baskı içeren söylemlere yer verilmesi dizideki toplumsal cinsiyet vurgusunun varlığına işaret etmektedir.

Bu araştırma dizide kadın karakterlerin toplumsal cinsiyet rollerinin, toplumsal normlar çerçevesinde nasıl şekillendirildiğini ve bu rollerin kadınların sosyal ve kişisel yaşantılarına etkilerini kapsamlı bir şekilde ortaya koymuştur. Kadınların anne ve eş olarak temsil edilmesi, toplumsal cinsiyet normlarının yeniden üretildiğini ve kadınların toplumsal değerlerinin bu rollerle belirlendiğini göstermektedir. Sosyal hayata katılım, cinsel ve kişisel özgürlükler ile fiziksel görünüm üzerindeki baskılar, kadınların toplumsal rollerine yönelik sınırlamaları ve kısıtlamaları derinlemesine yansıtmaktadır. Bu bulgular medyada kadın temsillerinin toplumsal cinsiyet eşitsizliğini nasıl pekiştirdiğine dair önemli bilgiler sunmakta ve toplumsal normların eleştirel bir şekilde değerlendirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Dizilerde kadınların toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal normları pekiştiren ve kadınları belirli rollere hapsetmeye yönelik bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Kadın karakterler, annelik ve eşlik rolleri içinde sıkışmış ve toplumsal beklentilere göre sınırlandırılmıştır. Kadınların sosyal, kişisel ve fiziksel özgürlükleri üzerindeki kısıtlamalar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini daha da derinleştiren bir etkiye sahiptir. Bu bağlamda kadınların medyada nasıl temsil edildiği kadına yönelik bakış açısının oluşması ve kadının toplumsal dönüşüm içinde konumunun iyileştirilmesi noktasında önemlidir.

Bu araştırma "Camdaki Kız" dizisinin toplumsal cinsiyet rolleri açısından kadınlara yönelik söylemlerini inceleyerek önemli bulgular ortaya koymuştur. Araştırmanın bulgularına dayanarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Medya İçeriği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitimleri: Medya yapımcıları ve senaristler, toplumsal cinsiyet eğitliğini destekleyen ve kadınları güçlendiren içerikler üretmeye yönelik eğitim almalıdır.

2. Dizilerin Toplumsal Etkilerinin Araştırılması: Medyanın toplumsal cinsiyet normları üzerindeki etkilerini daha iyi anlamak için benzer analizlerin farklı diziler ve programlar için de yapılması önerilir.

3. Kadınların Toplumsal Rollerinin Yeniden Yapılandırılması: Dizilerde yansıtılan toplumsal cinsiyet rollerinin, kadınların gerçek hayattaki rollerini ve kendilik algılarını etkilediği göz önünde bulundurularak kadınların annelik ve eşlik rolleri dışında da güçlü ve çeşitli roller üstlenebilecekleri senaryoların oluşturulması teşvik edilmelidir.

4. Sosyal Hayata Katılımın Artırılması: Kadınların sosyal hayata daha aktif katılımını teşvik eden programlar ve kampanyalar geliştirilmelidir. Kadınların iş hayatındaki ve sosyal yaşamdaki rollerini güçlendirecek politikalar ve destek mekanizmaları oluşturulmalıdır.

5. Cinsel ve Kişisel zgrlklerin Korunması: Kadınların cinsel ve kişisel özgürlüklerinin korunmasına yönelik eğitimler ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Kadınların kendi bedenleri ve cinsel hakları konusunda daha fazla bilgi sahibi olmaları sağlanmalıdır.

6. Fiziksel Görünüm zerindeki Baskıların Azaltılması: Kadınların fiziksel görünümleri üzerindeki toplumsal baskıları azaltmak amacıyla medya ve toplumda beden olumlama hareketlerine daha fazla yer verilmelidir.

7. Toplumsal Cinsiyet Eğitliği Eğitimleri: Hem medya çalışanları hem de genel toplum için toplumsal cinsiyet eğitliği üzerine eğitimler düzenlenmelidir.

Bu neriler toplumsal cinsiyet eğitliğini destekleyen daha kapsayıcı ve adil bir medya ortamı oluşturulmasına katkıda bulunabilir. Medya içeriklerinin toplumsal normları

şekillendirmede büyük bir rol oynadığı göz önünde bulundurulduğunda bu önerilerin hayata geçirilmesi toplumsal cinsiyet eşitliği açısından önemli bir adım olacaktır.

KAYNAKÇA

- Acar, H. (2019). “Türk kültür ve devlet geleneğinde kadın”. *İnsan ve İnsan*, 6 (21), 395-411.
- Ağca, Ç. S. (2020). Tarihte Kadının Toplumsal Rolü ve Konut Mekânına Yansıması. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ayvansaray Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.
- Akçalı, E. ve İnceoğlu, İ. (2020). “Kadınlık ve erkekliğin değişmeyen halleri: televizyon dizilerinde toplumsal cinsiyet”. *Fe Dergi*, 12 (2), 161-173.
- Akınerdem, F. (2015). “Türk televizyon dizilerinde kadın rolleri ve toplumsal cinsiyet”. *Kültür ve İletişim Dergisi*, 18 (2), 23-47.
- Akkoç, A. (2019). “Geç kapitalist dönemde başarı-başarısızlık: dizi gerçekliği”. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (4), 15-38.
- Aksoy Derya, Y., Timur Taşhan, S., Uçar, T., ve Karaaslan, T. (2017). “Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların cinsel tabulara etkisi”. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 1-8.
- Alisbah Tuskan, A. (2012). “Toplumsal cinsiyet toplumda kadına biçilen roller ve çözümleri”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 25 (99), 445-449.
- Arklan, Ü. ve Taşdemir, E. (2008). “Bilgi toplumu ve iletişim: bilginin yayılması sürecinde kitle iletişim araçları ve internet”. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 5 (3), 67-80.
- Aydın, A. (2017). “Televizyon programlarının kadın izleyiciler üzerindeki psikolojik ve sosyal etkileri”. *Medya Çalışmaları Dergisi*, 8 (2), 45-60.
- Aydınhan, G. (2021). Toplumsal Cinsiyet Kalıplarının Dijital Platformlarda İşlenmesi Konusunda Nitel Bir Araştırma: Netflix Örneği. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Aytekin, P. E. (2018). “Yerli dizilerde kadın kimliğinin temsili üzerine bir örnek; “Yaprak Dökümü” dizisi”. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (4), 447-463.

- Badinter, E. (2020). *Kadınlık mı Annelik mi?* İletişim Yayınları, İstanbul.
- Baltacı, B. (2012). Televizyon Dizilerinde Kadın Temsili Öyle Bir Geçer Zaman Ki Örneği. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Sinema ve Televizyon Anabilim Dalı, Kayseri.
- Beauvoir, S. (1949). *Le Deuxième Sexe*. Paris: Gallimard.
- Berger, P. L. ve Luckmann, T. (1966). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Garden City, NY: Anchor Books.
- Bingöl, O. (2014). “Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye’de kadınlık”. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (3), 108-114.
- Boran, S. (2023). “Televizyonda toplumsal cinsiyet stereotipleri ve kadına yönelik şiddet: “Sadakatsiz” dizisi üzerine bir çalışma”. *2nd International İzmir Congress on Humanities and Social Sciences Proceedings Book*. 26-45.
- Butler, J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.
- Büyükarıslan, S. ve Yengin, D. (2019). “İzleyicilerin dizi izleme süreci içindeki etkileşiminin analizi”. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 3 (2), 146-163.
- Craig, S. (1992). *Men, Masculinity, and the Media*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Çalışır, G. ve Okur Çakıcı, F. (2015). “Toplumsal cinsiyet bağlamında sosyal medyada kurulan benlik inşasının temsili”. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 10 (10), 267-290.
- Çelik, H. ve Ekşi, H. (2013). “Söylem analizi”. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27 (27), 99-117.
- Çoban, S. (2015). “Medyada kadın temsilleri: televizyon dizilerinde kadın imajı”. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 13 (2), 99-120.
- Dedeoğlu, S. (2012). “Medyada kadın temsilleri ve stereotipler: bir eleştirel inceleme”. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 10 (1), 11-29.
- Dedeoğlu, S. ve Öztürk, M. Y. (2010). *Kapitalizm, Ataerkillik ve Kadın Emegi Türkiye Örneği*. İstanbul: Sav Yayıncılık.

- Demirtaş Milz, N. (2019). “Türk televizyon dizilerinde kadın temsili ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği”. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7 (2), 99-118.
- Dündar, M. (2021). Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Temsili Örneği Olarak “Öyle Bir Geçer Zaman Ki” Dizisinin Değerlendirmesi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı, Manisa.
- Efe, S. M. (2020). İnternet Dizilerinde Bedenin Temsili: Fı Dizisi Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, Malatya.
- Eren, A. (2020). Türkiye'deki Popüler Dizilerde Kadın İmgesi: İstanbullu Gelin Dizisindeki Kadın Karakterlerin Temsili. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Medya ve İletişim Anabilim Dalı, İstanbul.
- Ersoy, E. (2009). “Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği (Malatya kimliği)”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 25 (99), 445-449.
- Ertingü Sevmiş, O. (2013). Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Açısından Kadının Sunumu: Huzur Sokağı Dizisi Kadın Karakterleri. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Medya ve Kültürel Çalışmalar Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Fausto Sterling, A. (2000). *Sexing the Body: Gender Politics and the Construction of Sexuality*. New York, NY: Basic Books.
- Fidan, E. (2021). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadın ve Erkek Bedeninin Televizyon Reklamlarında Gösterimi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Anabilim Dalı, Konya.
- Foucault, M. (1976). *The History of Sexuality*. Pantheon Books.
- Friedan, B. (1963). *The Feminine Mystique*. W. W. Norton & Company.
- Gerbner, G. (1998). “Kültivasyon analizi: bir genel bakış”. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 3, 175-194.

- Gül Ünlü, D. ve Aslan, P. (2016). “Türk televizyon dizilerindeki kadın rollerine kadınların gözünden bakmak”. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1 (2), 191-206.
- Gülsün, M., Ak, M. ve Bozkurt, A. (2009). “Psikiyatrik açıdan evlilik ve cinsellik”. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 1 (1), 68-79.
- Gültekin, F. (2014). “Televizyon reklamlarında kadın temsili: toplumsal cinsiyet ve stereotipler”. *Reklam ve İletişim Dergisi*, 5 (2), 56-71.
- İlbuğa, E. U. (2018). “Yeşim Ustaoglu sinemasında kadın karakterlerin özgürlük arayışları”. *Selçuk İletişim*, 11 (2), 292-320.
- Jaggar, A. M. (1983). *Feminist Politics and Human Nature*. Rowman & Allanheld.
- Kamacı, M. (2022). Diriliş Ertuğrul Dizisinin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Isparta.
- Kanca, L. (2021). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türk Dizilerinde Femme Fatale Kadın Temsilleri: Yasak Elma ve Zalim İstanbul Dizilerindeki Femme Fatale Kadın Karakterlerin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı, Erzurum.
- Kara, E. (2015). “Reklamlarda kadın imajı: stereotipler ve temsiller”. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 12 (1), 98-115.
- Kaya, R. ve Çakmur, B. (2010). “Sınırlar arasında: Türkiye’de televizyon yayıncılığı ve kamu hizmeti yayıncılığı”. *Alternatif Politika Dergisi*, 2 (1), 84-108.
- Keskin, Ş. (2020). Çalıkuşu Romanı ve Dizilerinde Kadın Karakter Temsillerinin Feminist Perspektiften Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Medya ve Kültürel Çalışmalar Anabilim Dalı, İstanbul.
- King, M. (1991). *Women of the Renaissance*. University of Chicago Press.

- Konuk Kandemir, N. ve Kiraz Demir, S. (2022). “Birey, toplum ve çevre ilişkisi bağlamında sinema: 2040 Belgesel Filmi örneği”. *NOSYON: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi* (10), 122-133.
- Konuk, N. ve Alıcı, B. (2022). “Ekonomik şiddetin toplumsal yansımalarına Türk sinemasından bakış: Nefesim Kesilene Kadar örneği”. *Öneri Dergisi*, 17 (57), 365-385.
- Korkmaz, E. (2016). “Türk televizyon dizilerinde toplumsal cinsiyet eşitliği”. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 38 (2), 75-92.
- Köksal, A. (2016). “Kadınların medya tüketim alışkanlıkları: Türkiye örneği”. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 22 (1), 112-130.
- Kutlu, A. (2010). Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Açısından Kadının Sunumu: Kanal D’de Yayınlanan Yaprak Dökümü Dizisinde Kadın Karakterler. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı, İstanbul.
- Lloyd, G. E. R. (1984). *The Revolutions of Wisdom: Studies in the Claims and Practice of Ancient Greek Science*. Cambridge University Press.
- Neuman, W. L. (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. (III. Cilt). İstanbul: Yayın Odası.
- Newman, B. (1987). *From the Brink of the Apocalypse: Confronting Fears of the Year 1000*. University of Pennsylvania Press.
- Offen, K. (1988). *Defining Femininity: Feminine Beliefs and Practices in Nineteenth-Century Europe*. Routledge.
- Özer, M. (2021). "Symbolic violence: reproduction of gender inequality in turkish media: case of 'new bride' television serial". *Journal of Family, Counseling and Education*, 4 (2), 34-40.
- Özgül, İ. (2023). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Dijital Platformlardaki Annelik Kavramı: Big Little Lies ve Little Fires Everywhere Örnekleri. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı, Antalya.

- Rose, S. (2018). *Gender and Feminist Perspectives*.
- Sandıkçı, S. (2020). Hercai Dizisi Bağlamında Ataerkil Söylemin İnşasında Kadın Temsili. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo ve Televizyon Anabilim Dalı, Aydın.
- Sönmez, G. (2017). “Kadınların tüketici olarak temsili ve medya etkileri”. *Tüketim ve Medya Dergisi*, 3 (1), 32-50.
- Spivak, G. C. (1988). *Can the Subaltern Speak?* In C. Nelson & L. Grossberg.
- Şakrak, B. E. (2020). “Dizi filmlerde toplumsal cinsiyet bağlamında kadının temsili örnek inceleme: “Kadın” dizisi”. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8 (22), 420-434.
- Şeker, M. (2002). “Televizyon haberlerinin imge üretme ve anlam yitirme sorunu”. *Selçuk İletişim Dergisi*, 2 (2), 35-47.
- Şener, G., Çavuşoğlu, Ç. ve Irklı, H. İ. (Ed.). (2016). *Medya ve Toplumsal Cinsiyet. Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Şentürk, N. (2019). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadının Medyada Temsili: 'Kadın' ve 'Ufak Tefek Cinayetler' Dizilerindeki Kadın Karakterler. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı, Erzurum.
- Toksöz, G. (2009). “Neoliberal Piyasa ve Muhafazakâr Aile Kısılacında Türkiye’de Kadın Emeği”. N. Mütevellioğlu ve S. Sönmez (ed.). içinde *Küreselleşme, Kriz ve Türkiye’de Neoliberal Dönüşüm*, (s. 205-233). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul.
- Tong, R. (2009). *Feminist Thought: A More Comprehensive Introduction*. Westview Press.
- Tuncay, A. (2014). “Medya ve toplumsal cinsiyet: Türkiye’de televizyon dizilerinde kadınların temsili”. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 12 (1), 37-58.
- Tyldesley, J. (1994). *Hatshpsut: The Female Pharaoh*. British Museum Press.
- Uğur, D. (2020). Türk Dizilerinde Toplumsal Değişim ve Toplumsal Cinsiyet Açısından Kadının Sunumu: 1975 ve 2008 Yıllarında Yayınlanan Aşk-ı Memnu Dizisi Örneği.

Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Medya ve İletişim Anabilim Dalı, İstanbul.

Ulutürk Akman, S. (2021). “Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve toplumsal baskı: Türkiye İstatistik Kurumu yaşam memnuniyeti araştırması üzerine analizler”. *EKOIST Journal of Econometrics and Statistics* (35), 83-109.

Varlı Gürer, S. Z. ve Gürer, M. (2020). “Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında Türkiye’deki televizyon dizilerinde sunulan kadın stereotipi”. *Alanya Akademik Bakış*, 4 (3), 631-650.

Vatandaş, C. (2011). “Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı”. *Istanbul Journal Of Sociological Studies* (35), 29-56.

Wollstonecraft, M. (2004). *A Vindication of The Rights of Woman*. Penguin Books.

Yavuz, C. ve Ilgın, H. Ö. (2023). “Medya ve kadın; isminde toplumsal cinsiyet, kadın ve dizi kelimeleri geçen lisansüstü tezler üzerine bir araştırma”. *İletişim Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 95-107.

Yavuzer, Y. (2019). “Kadınların medya tüketim alışkanlıkları ve duygusal içerikler”. *Toplum ve Medya Dergisi*, 6 (3), 21-37.

Yılmaz, E. (2018). “Kadın yapımcı ve yönetmenlerin televizyon endüstrisindeki rolü”. *İletişim ve Medya Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 53-70.

Yılmaz, M. (2019). Türk Dizilerinde Kadın İmgesi; Sen Anlat Karadeniz Örneği. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Medya ve İletişim Anabilim Dalı, İstanbul.

Yurdigül, Y. ve Batur, M. (2023). “Toplumsal cinsiyet ekseninde dijital platformlarda kadın ve erkek temsili: ‘Arayış’ dizisi”. *Uluslararası İletişim ve Sanat Dergisi*, 4(10): 81-96.

Yünkül, K. ve Aycan, E. (2023). “Dijital platformlarda yayınlanan dizilerde güçlü kadın olgusu: Kulüp dizisi örneği”. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 9 (1), 163-180.

Zilfi, M. (2010). *Women and Slavery in the Late Ottoman Empire: The Design of Difference*. Cambridge University Press.